

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 10 november justerades.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Andreas Norlén* (M) avsagt sig uppdraget som ledamot i krigsdelegationen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Moderaternas riksdagsgrupp anmält *Tobias Billström* som ledamot i krigsdelegationen.

Andre vice talmannen förklarade vald till

ledamot i krigsdelegationen

Tobias Billström (M)

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2016/17:138

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:138 Utvecklingen i Turkiet
av *Hans Linde* (V)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 19 december 2016.

Prot. 2016/17:38
1 december

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 29 november 2016
Utrikesdepartementet
Margot Wallström (S)
Enligt uppdrag
Håkan Åkesson
Expeditionschef

Interpellation 2016/17:140

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:140 De afghanska tolkarnas rättigheter
av Maria Weimer (L)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 19 december
2016.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 29 november 2016
Utrikesdepartementet
Margot Wallström (S)
Enligt uppdrag
Håkan Åkesson
Expeditionschef

Interpellation 2016/17:141

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:141 Beredningen av barnrättighetsutredningen
av Christina Örnebjär (L)

Interpellationen kommer att besvaras den 16 december 2016.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 28 november 2016
Socialdepartementet
Åsa Regnér (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Interpellation 2016/17:142

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:142 Barnäktenskap
av Tina Ghasemi (M)

Interpellationen kommer att besvaras den 9 december 2016.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 28 november 2016
Socialdepartementet
Åsa Regnér (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:143 Främjande av vapenexport till Filippinerna av Hans Linde (V)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 19 december 2016.

Skälet till dröjsmålet är resa och tidigare inbokat engagemang.

Stockholm den 29 november 2016

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Håkan Åkesson

Expeditionschef

§ 5 Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet

Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU6

Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet (prop.

2016/17:17)

föredrogs.

Anf. 1 JENNIE ÅFELDT (SD):

Herr talman! Vi debatterar i dag förändringar i och med genomförande av det nya asylprocedurdirektivet. Jag skulle vilja börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i betänkandet.

Detta betänkande visar på en tydlig brist i regeringens hantering av migrationsströmmarna – detta främst då regeringen har förbisett flera möjligheter som ges i asylprocedurdirektivet. Här finns nämligen en rad artiklar som skulle kunna utgöra grunder för ett potentiellt tydligare, ansvarsfullare och långsiktigt mer hållbart system – ett system som skulle bespara medborgarna försämrad välfärd eller ett högre skattetryck som följd av en ohanterlig invandring till Sverige.

Sverigedemokraterna ser inte minst möjligheten att införa tydligare skyldigheter för asylsökande och upprättande av listor på så kallade säkra länder på nationell nivå. Vi vill inte se en gemensam EU-lista. Vi vill även se fler återkallanden av uppehållstillstånd för personer som inte längre behöver internationellt skydd.

Herr talman! Enligt det aktuella direktivet, artikel 13, ska Sverige ålägga asylsökande skyldigheter att samarbeta med alla behöriga och berörda myndigheter för att fastställa sin egen identitet och andra förhållanden som avses i artikel 4.2 i direktiv 2011/95/EU. Att människor, även asylsökande, har en skyldighet att styrka sin egen identitet är lika självklart för de allra flesta människor.

Det är inte alls omöjligt att en av pull-faktorerna för att ta sig till Sverige i jakten på ett bättre liv – möjligen ett liv på flykt från rättvisan – stärks av att Sverige är det naiva välfärdslandet uppe i norr där man själv får bestämma sin identitet helt utan att detta nödvändigtvis ens kontrolleras. Detta är inte ansvarsfullt, och det är inte ens normalt i omvärldens ögon, utan det är endast näivt.

Enligt artikel 28 i det aktuella direktivet får svenska myndigheter besluta att ansökan ska anses implicit återtagen om den asylsökande har valt att bortse från att besvara en begäran om att lämna information av betydelse för dennes ansökan. Allt detta är i enlighet med artikel 4 i direktiv 2011/95/EU. De flesta asylsökande som kommer till Sverige, eller kanske till och med samtliga, har passerat ett annat EU-land på vägen hit. Det betyder med andra ord att deras ansökan enligt Dublinförordningen ska prövas i en annan medlemsstat än Sverige. Sverigedemokraterna vill därför införa strikta regler där den sökande på ett trovärdigt sätt måste förklara hur denne har tagit sig in i unionen.

Efter en sådan trovärdig förklaring ska den asylsökande, helt enligt Dublinförordningen och inte endast enligt Sverigedemokraternas politik, alltså återsändas till den första medlemsstat som vederbörande anlände till. Lämnas däremot ingen förklaring ska den asylsökandes ansökan anses som implicit återtagen. Det går inte att bli tydligare än så.

Både regeringen och Alliansen har uttryckt en önskan om att övriga Europa ska ta ett större ansvar för asylsökande. Förslaget bör därför närmast vara en självklarhet för både regeringen och Alliansen. Om övriga Europa inte hörsammar deras vädjan är det kanske dags att genom handling tvinga andra länder till ett större ansvar. I dagsläget vet dock stora delar av Europa att Sverige sedan många år tillbaka står handfallet inför den migrationskris som Sverigedemokraterna sedan länge varnat för.

Herr talman! Regeringen bortser även från artikel 44 i det aktuella direktivet. Vi vill införa den. Enligt direktivet ska medlemsstaterna se till att en utredning får inledas om att återkalla asylsökandes internationella skydd så snart det framkommer nya fakta, information eller uppgifter, som tyder på att det finns skäl att ompröva giltigheten av dennes internationella skydd. Enligt 4 kap. utlänningslagen ska redan i dag flyktingstatus återkallas i sådana situationer. Men även denna regel används mycket sparsamt.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag bara än en gång poängtera att det finns en hel del för regeringen att göra om man vill ta ansvar för Sverige. Att inte ta migrationspolitikens tidigare och nuvarande konsekvenser på allvar duger inte.

I detta anförande instämde Heidi Karlsson (SD).

Anf. 2 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till socialförsäkringsutskottets förslag i betänkande nr 6 och därmed också till regeringens proposition 2016/17:17 samt avslag på övriga yrkanden i motioner.

Bakgrunden till denna proposition är – om jag tillåts att låta som en teknokrat en liten stund, herr talman – att Europaparlamentet och rådet 2013 antog direktiv 2013/32 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, det så kallade omarbetade asylprocedurdirektivet.

Direktivet innebär i praktiken några få förändringar. Det handlar om mindre ändringar i utlänningslagen, i lagen om god man för ensamkommande barn, i lagen om särskild utlänningskontroll och i lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Vad innebär då dessa förändringar i praktiken för flyktingmottagandet i Sverige? Svaret är: ganska lite. Bakgrunden till detta är att Sverige redan

har implementerat det första asylprocedurdirektivet och att processerna i Sverige stämmer väl överens med direktivets intentioner.

De förändringar som kommer att bli en konsekvens av propositionen är bland annat att asylsökandes rätt till offentligt biträde i lag förtydligas och att det kommer att preciseras i lag att en asylsökande kan anses uppenbart ogrundad om de uppgifter som utlänningen åberopar saknar betydelse för prövningen av ansökan eller om den saknar tillförlitlighet.

Propositionen har också skickats till Lagrådet, som enbart hade marginella synpunkter som huvudsakligen har beaktats. Alltså kommer denna proposition i praktiken inte att leda till större förändring.

Herr talman! Om en lämnar detaljerna tror jag att olikheterna i synen på förslaget också har att göra med hur synen på människor och samarbete ser ut. Vi socialdemokrater är övertygade om att Sverige i stora och viktiga frågor som klimatpolitik och utrikespolitik, men också migrationspolitik, blir starkare om vi arbetar gemensamt. Vi tror helt enkelt inte att ensam är stark. Därför är det positivt att regler och procedurer kopplade till flyktingmottagande harmoniseras. På denna punkt och på många andra skiljer vi oss från bland andra Sverigedemokraterna, som yrkar avslag på delar av propositionen, som vi precis har hört.

När vi talar om flyktingpolitik ska vi komma ihåg att världen går igenom en flyktingkris av en magnitud som ingen sett sedan andra världskriget. Miljoner människor flyr undan krig i världen i dag. Vi ska vara stolta över vårt lands humanitära insats under de senaste åren. Samtidigt blev situationen i Sverige ohållbar när EU brast i solidaritet och gemensamt ansvar. Det gjorde att den rödgröna regeringen till exempel införde gränskontroller och, i bred enighet, en tillfällig lag.

Vi socialdemokrater står upp för en reglerad invandringspolitik. Det är klassisk socialdemokratisk politik och en del av den svenska modellen. Sverige måste både stå upp för internationella konventioner och stå upp för en flyktingpolitik som bygger på den enskildes rätt till en rättvis bedömning av om asylskäl finns. Men den måste också bygga på det faktum att de som inte har rätt till asyl också måste lämna vårt land.

En rimlig väg framåt är naturligtvis att flera länder delar på ansvaret i denna situation. Detta innebär att vi delar på de initiala kostnaderna av flyktingmottagning men också att vi delar på vinsterna av att nya människor kommer till vårt land, för om integrationen fungerar och människor kommer i arbete är det positivt för den ekonomiska utvecklingen att ta emot flyktingar. Dessutom är det förstås rätt och rimligt att alla som är i Sverige och som har möjlighet att arbeta också gör det.

Just när det gäller det gemensamma ansvaret i Europa finns det mycket kvar att göra. En del av att dela på ansvaret i unionen är att harmonisera reglerna. Därför är det positivt med denna proposition, och därför, herr talman, vill jag yrka bifall till förslaget i propositionen.

Anf. 3 JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Den här frågan berör, som har påpekats under debattens gång, det omarbetade asylprocedurdirektivet. Det händer överlag väldigt mycket i EU kring just migrationspolitiken, eller rättare sagt borde det hända väldigt mycket. Det pågår diskussioner, men det mesta återstår faktiskt att hantera och att få på plats, till exempel Dublinförordningen.

EU började sitt arbete med att hitta ett gemensamt regelverk kring asylprocedurdirektivet 1999, och elva år senare införlivades det första direktivet i svensk lagstiftning. Tre år senare fattade parlamentet och rådet beslut om det omarbetade direktivet, och det ska vara genomarbetat och infört i medlemsstaternas lagstiftning senast sommaren 2018.

Precis som vi kan läsa i betänkandet är syftet med det här direktivet att slå fast gemensamma förfaranden för beviljande och återkallande av internationellt skydd. Det handlar bland annat om att beslut ska fattas snabbare, vara mer rättvisa och hålla högre kvalitet än tidigare. Man ska också påpeka att det står uttryckligen i det här direktivet att medlemsstaterna får, om de så önskar, behålla förmånligare bestämmelser förutsatt att de är förenliga med direktivet.

De här förändringarna berör ett antal områden. Det handlar om personliga intervjuer där sökanden ges tillfälle att höras om sin ansökan innan myndigheten fattar ett beslut, kostnadsfritt bistånd vid överklagande, garantier för ensamkommande barn. Här regleras också formerna för uppenbart ogrundade ansökningar. De grunder som enligt gällande rätt kan kvarstå för att betrakta en ansökan som uppenbart ogrundad är att den sökande har åberopat skäl som är otillräckliga eller, som det heter, saknar trovärdighet. Här har också tillkommit bestämmelser om den sökandes rätt att stanna kvar i medlemsstaten under tiden som ett överklagande prövas. Det här var ett axplock, och det finns ytterligare frågor i betänkandet.

Regeringen har presenterat en proposition för att införliva de här förändringarna i svensk lagstiftning, vilket vi, som tidigare talare har påpekat, också är skyldiga att göra.

Herr talman! Moderaterna har inte lämnat in någon följdmotion på det här området. Vi har valt att biträda de förändringar som regeringen har gjort. Det är klart att detta berör många frågor i den migrationspolitiska debatten som är viktiga för oss moderater och där vi har uppfattningar som på flera punkter skiljer sig från regeringens.

Här finns till exempel frågan om återvändandet, vilket är ett område som helt enkelt inte fungerar i dag. Vi är på väg att inom några år få en situation med närmare 70 000 människor som bor i Sverige utan tillstånd. Det motsvarar storleken på en medelstor svensk stad. Vi kan konstatera att majoriteten av dem som återvänder i dag gör det frivilligt, inte sällan efter att ha återtagit sin ansökan. Men antalet ärenden där utvisning sker med tvång fortsätter att vara lågt. Det handlar om 3 000–4 000 personer i år.

Så sent som i går kom beskedet att Afghanistans parlament beklagligt nog har röstat nej till det avtal som skulle möjliggöra att verkställa utvisningar med tvång. Det är mycket problematiskt, måste jag säga, att den svenska regeringens förhandlingar med den afghanska motsvarigheten förefaller ha varit helt resultatlösa i den meningen att det fortfarande inte finns ett fungerande avtal på plats. Vi får verkligen hoppas att återvändandet kan underlättas av det avtal som EU samfällt har förhandlat fram med Afghanistan.

Herr talman! Mycket arbete återstår dock även i EU. Flera saker är uppe till diskussion just nu. Jag vill för Moderaternas del understryka vikten av att ha en migrationspolitik som är långsiktig och hållbar och där svenska regler och lagar ligger i linje med vad som gäller i våra grannländer i EU. Jag menar att vårt ansvar för människor inte upphör den dag man kommer över gränsen, utan en plan för att klara integration, jobb, bostäder

och skolplatser – allt detta – måste på ett helt annat sätt än tidigare vara en faktor när vi utformar lagar och regler också i migrationspolitiken.

Långsiktigheten är betydelsefull. Precis som tidigare talare lyfte fram har vi nu en tillfällig lagstiftning på det här området. Den kommer om inget oförutsett sker att löpa ut 2019. Jag ställer mig frågande till vad som händer om så sker och Sverige återgår till den politik som gällde tidigare. Vad har vi då egentligen lärt oss av flyktingkrisen?

Just det här betänkandet berör, som sagt, de förändringar som är nödvändiga utifrån det man har beslutat om i EU, och jag vill för Moderaternas del yrka bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 4 MARIA FERM (MP):

Herr talman! I dag debatterar vi betänkande SFU6 *Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet*. Betänkandet handlar om att införliva det omarbetade asylprocedurdirektivet i svensk lag. I asylprocedurdirektivet regleras hur asylprocessen ska gå till i EU:s medlemsstater. Det ursprungliga asylprocedurdirektivet antogs 2005 då även skyddsgrundsdirektivet, mottagandedirektivet, Eurodacförordningen, Dublinförordningen och massflyktsdirektivet antogs. Det införlivades i svensk rätt 2010 och har nu omarbetats och ska i uppdaterad version införlivas i svensk rätt.

Samtidigt pågår förhandlingar på EU-nivå om de flesta av de här rättsakterna, inklusive asylprocedurdirektivet. Lagstiftningen på det här området är under ständig utveckling, och det kommer säkert att ske många förändringar framöver.

Det är oerhört viktigt att Sverige i de nuvarande förhandlingarna på EU-nivå arbetar för att få till ett gemensamt ansvarstagande för flyktingmottagandet inom EU. Alla EU:s medlemsstater behöver ta ansvar när så många människor är på flykt och i behov av internationellt skydd.

Det är precis lika viktigt att Sverige arbetar för att värna asylrätten och mänskliga rättigheter nu när dessa rättsakter återigen förhandlas. Vi vet att det inte är högsta prioritet i alla medlemsstater, och det är viktigt att vår röst är tydlig när det gäller vikten av ett bra mottagande, starka rättigheter för asylsökande och rättssäkra och effektiva system.

Dagens betänkande innehåller ett antal lagändringar och även fall där gällande rätt i Sverige är tillräcklig och där förändringar ej behövs för att uppfylla direktivets krav. Regeringens bedömningar gäller bland annat vem som ska kunna ansöka om asyl för en underårig person, rätten att stanna kvar i Sverige under tiden som beslutande myndigheter prövar en ansökan, garantier för den sökande och så kallad efterföljande ansökan.

I samtliga fall gör regeringen bedömningen att det omarbetade asylprocedurdirektivets bestämmelser är uppfyllda genom gällande rätt och att det därför inte krävs några författningsändringar.

När det gäller regeringens förslag till lagändringar ska regler införas om att Migrationsverket ska få låta bli att genomföra muntlig handläggning bara i de fall som den sökande beviljas status som flykting och om rätten till offentligt biträde i mål om överklagande av Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning.

I utlänningslagen och i lagen om särskild utlänningskontroll ska det också regleras att ensamkommande barn alltid ska ha rätt till ett offentligt biträde.

Prot. 2016/17:38
1 december

-----
*Genomförande av det
omarbetade asyl-
procedurdirektivet*

Ett annat av regeringens förslag gäller en ändring i utlänningslagen som innebär att rätten till offentligt biträde även gäller överklaganden av Migrationsverkets beslut om att återkalla en statusförklaring.

Det preciseras också i lagen vad som ska definieras som uppenbart ogrundade ansökningar. En ansökan ska anses uppenbart ogrundad om de uppgifter som utlännings åberopar saknar betydelse för prövningen av ansökan eller saknar tillförlitlighet. Det innebär att en ansökan från en person som kan skickas till ett första asylland, till ett säkert tredjeland eller till en annan medlemsstat som beviljat internationellt skydd inte längre ska anses som uppenbart ogrundad. Däremot föreslår regeringen samtidigt att en sökande som kan sändas till ett första asylland eller som förklarats vara flykting eller skyddsbehövande i en annan EU-stat ska kunna avvisas med omedelbar verkställighet.

Regeringen lämnar också flera förslag som gäller rätten att stanna kvar under tiden ett överklagande prövas och att verkställande ändå ska kunna genomföras. Asylsökande eller en familjemedlem till en asylsökande ska dock även i fortsättningen ha rätt att stanna kvar i landet till dess ett avlägsnandebeslut har vunnit laga kraft.

En migrationsdomstol ska pröva frågan om inhibition, och ensamkommande barn ska ha en vecka på sig att inhibera innan beslut om avvisning verkställs.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och propositionen och avslag på motionerna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 10.)

§ 6 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Kulturutskottets betänkande 2016/17:KrU1
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (prop.
2016/17:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 5 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Vi ska i dag diskutera kulturutskottets betänkande 1 *Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid*. Det handlar inte bara om kulturpolitik utan även idrott, civilsamhälle, public service, folkbildning och mycket mer. Min partikollega Saila Quicklund kommer lite senare att lyfta fram bland annat idrottens betydelse. Själv kommer jag främst att uppehålla mig vid kulturpolitiken.

Det här året debatterar vi kulturpolitikens område före nästan alla andra områden. Kulturen kommer först, på många sätt. Det säger jag inte som en del av ett försvarstal, utan för att det faktiskt är på det sättet.

I går deltog jag i en debatt, bland annat med kulturministern, på Kulturhuset här i Stockholm. Där konstaterade och beklagade en annan panel-deltagare att konsten och kulturen alltid ska motiveras ur en nyttoaspekt. Vi behöver satsa på kulturen för att det ökar tillväxten, för att det bidrar

till vår utbildning och för att det är bra för hälsan. Och genast ska vi försöka mäta hur mycket den bidrar. Hur mycket ökar bnp? Är det värt det? Hur många blir friskare?

Samma sak känns igen nu, när det pågår en debatt om vilka värderingar som är mest prioriterade och vad konstens och kulturens uppgift är. Hur kan kulturen öka demokratiseringen? Integrationen? Normkritiken? Den sociala hållbarheten? Och ängsligt försöker man mäta hur mycket och vad som är korrekt och sedan styra i en viss riktning.

Ibland skulle jag vilja vända på perspektivet. Om vi tar bort kulturen får vi se vad vi har kvar och vilket samhälle vi får. Vilka skulle vi vara utan de berättelser som överför kunskap oss emellan, oavsett om de kommer i form av en bok, genom muntlig tradition, genom musiken eller genom en tavla? Hur skulle vi någonsin kunna förstå vår omvärld om vi inte förstår vår egen historia? Hur skulle vi skapa grund för förståelse för den som kommer från ett annat land, men också mellan oss som bott här i generationer?

Den förståelsen uppnås inte genom att göra kulturen till ett instrument i politiska händer eller till något som ska styras rätt. Det finns länder i vår närhet som just nu provar den linjen. Det förekommer även i den svenska debatten ibland. Däremot har den fritt utforskande kulturen ovärderlig betydelse för vårt samhälle, så som vi känner det.

Herr talman! Ska man ur regeringens perspektiv sammanfatta det kulturpolitiska år som gått får det nog bli ett ganska tydligt ”Njae”. Det blir liksom aldrig riktigt som man tänkt sig. Allt är präglad av en stark vilja och full fart framåt. Men även om vilja är bra är det resultaten som räknas. Hög hastighet är sällan ett bra sätt att kompensera för fel färdriktning.

En stor del av året har kommit att handla om filmpolitiken – den största reformen under mandatperioden. Att det fanns ett tydligt motstånd mot regeringens filmpolitik stod klart tidigt. Men regeringen körde på i full fart. Så gick det som det gick. I riksdagen fick man underkänt när det gällde finansieringen, när det gällde organiseringen, när det gällde produktionsförutsättningarna, när det gällde samverkan, när det gällde digitaliseringen och när det gällde piratkopieringen.

Hur regeringen tänker leverera baserat på detta återstår att se. Formuleringarna i budgetpropositionen är för det mesta till intet förpliktande. Men jag kan lugna regeringspartierna med att vi kommer att följa upp samtliga punkter.

En museiutredning presenterades, och regeringens första reaktion blev att lägga ned Riksutställningar. Det gjorde man innan man hade funderat över konsekvenser eller vad man skulle ha i stället. Det ska behandlas först ett år senare, när regeringens kulturarvsproposition presenteras. Den ska för övrigt bli den största reformen under mandatperioden.

Under året har vi också kunnat följa turerna kring Medieutredningen. Den ska utgöra grunden till den största reformen under mandatperioden. Den är nu presenterad, och det återstår att se vad regeringen lyckas göra med resultatet. Jag avundas inte riktigt regeringen den uppgiften. Men att man inte riktigt har processen klar för sig visas när man ska börja tillsätta samtalsgrupper i riksdagen innan förslaget ens har gått ut på remiss och vi får höra vad de som faktiskt berörs verkligen tycker.

Det har tyvärr blivit något av ett återkommande problem inom kulturområdet. Man skjuter lite från höften – tutar och kör. Ambitionerna är

stora, men tidspressen är hård för att hinna genomföra allt före nästa val. Problemet är bara att när stressen träder in kliver eftertanken ut genom dörren. Ibland hade jag önskat lite mer besinning.

Med detta är det inte sagt att allt regeringen gör är dåligt. Nej, vissa saker är riktigt bra. Inte minst välkomnar jag dagens beslut om att äntligen gå vidare med renovering och ombyggnad av Kungliga Operan. Att man nu verkställer den förstudie som alliansregeringen tog initiativ till är utmärkt. Det tog lite tid, men regeringen ska ha en eloge för att man nu gör det.

Herr talman! Moderaterna lägger i år fram en stramare budget än regeringen. Till skillnad från vänsterblocket lägger vi fram en budget i balans. Vi tror inte på stora underskott i högkonjunktur. Det är nu vi kan samla i ladorna. I vår budget sparar vi därför in de 13 miljarder som regeringens överkonsumtion kostar.

Detta är viktigt, eftersom kulturområdet i allra högsta grad berörs av politiken i stort. Gör man det dyrare att anställa drabbas en kultursektor med redan hårt pressade marginaler. Om man försvarar för småföretagen drabbas kultursektorn, där många i dag är små- eller egenföretagare. Höjer man skatterna med 40 miljarder drabbas givetvis kultursektorn. Och när man försvagar hushållens konsumtionsutrymme och ekonomi drabbas kulturen. Kulturen är inte isolerad. De beslut man fattar får effekter, och det måste man ta ansvar för.

Att vi lägger fram en stramare budget som helhet innebär också att vi lägger fram en stramare budget på kulturområdet. Vi avvisar stora delar av regeringens nysatsningar och river även upp några av de satsningar som vi tycker slår fel.

Herr talman! Vi lägger fram en stramare budget. Men vi gör också några väldigt viktiga och prioriterade satsningar. Läsandet är grunden för ett barns språkliga och intellektuella utveckling. Det handlar om alla barns och ungas rätt till kunskap. Vi vet hur viktigt ett vidgat ordförråd är och också att man tidigt får möta olika berättelser som man kan identifiera sig med och utvecklas genom. Vi föreslår därför 50 miljoner i en särskild läs-satsning riktad mot barn och unga i socioekonomiskt svaga områden.

Ett annat av våra förslag rör Skapande skola. Det var en av alliansregeringens viktigaste kulturpolitiska reformer. Den når barn och unga i den miljö där alla barn befinner sig dagligen, skolan. Utmaningen är att se till att ännu fler elever och skolor kan ta del av satsningen. Vi välkomnade den utbyggnad som regeringen initierade förra året för förskoleklass, men menar också att det är dags att ta steget vidare. Vi föreslår därför en utbyggnad så att även gymnasieskolan omfattas.

Som jag tidigare har nämnt är en av kulturens och konstens viktigaste roller att utmana våra föreställningar och testa våra gränser. Under många år kunde vi se Stiftelsen framtidens kultur framgångsrikt satsa på och möjliggöra spännande konstprojekt och samarbeten. De skapade utrymme för det som inte alltid fick plats annars. Sedan ett antal år har denna verksamhet övergått i Kulturbryggan.

Vi vill vidareutveckla Kulturbryggans verksamhet och vill därför fördubbla deras budget. Genom olika samarbeten med andra parter kan vi konstatera att varje satsad krona på Kulturbryggan har genererat en och en halv krona till kulturlivet. Detta är givetvis en utveckling vi hoppas ska fortsätta.

Till detta gör vi omfattande satsningar på idrottsområdet. Men det kommer som sagt Saila Quicklund att redogöra för lite senare i debatten.

Herr talman! Jag vill avsluta lite där jag inledde, med att tala om kulturens värde. Det gjorde jag även förra året. Reflektion, förståelse, respekt, ansvar, empati, igenkänning, omtanke och insikt är begrepp som ofta ligger utanför den gängse debatten men som är alldeles nödvändiga för att vi ska kunna fungera som människor. Det handlar om öppenhet och frihet, om nyfikenhet och upptäckarlust, om kunskap och provokation, om gränser som bryts ned och tabun som spräcks. Framtidens kulturpolitik måste långsiktigt bygga på dessa insikter, och jag hoppas på många goda samtal och debatter om detta framöver.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet, med undantag för punkt 1, där Moderaterna inte har för avsikt att delta i beslutet.

(Applåder)

Anf. 6 GUNILLA CARLSSON (S) replik:

Herr talman! Det var intressant att höra Olof Lavesson från talarstolen prata varmt om vikten av kulturen. Jag instämmer i det som Olof säger. Precis som du också lyfte fram lägger ni närmare 500 miljoner mindre i anslag till kulturbudgeten. Det gäller bland annat kultur, idrott och folkbildningsfrågor.

Jag tänkte lyfta fram en del i budgeten som du inte nämner alls, och det är folkbildningsfrågorna. För ett år sedan när vi hade en debatt här hade vi en situation då många människor var tvungna att fly från sina hemländer. Sverige var ett av de länder som man valde att komma till.

Regeringen och de borgerliga partierna gjorde då en uppgörelse, vilket var jättebra. En del i den uppgörelsen var att en hel del satsades inte minst på det civila samhället. Där var folkbildningsorganisationerna en del.

Därför är jag lite förvånad över att ni i alternativet till moderat budget vill ta bort de 175 miljoner som skulle gå just till folkbildningen och studieförbunden för att man ska jobba med det svenska språket och samhällskunskap för dem som är asylsökande eller som bor på anläggningsboendena.

Jag vill fråga Olof Lavesson: Vad är det som gör att ni väljer att dra undan fötterna för många av de människor som kommer hit?

Anf. 7 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Jag noterar Gunilla Carlssons något generösa avrundning när det gäller nivån på den moderata kulturbudgeten.

Vi gör ett antal andra prioriteringar, varav folkbildningen är en. Vi säger också nej till den fri entré-reform som regeringen har genomfört och som vi tycker slår fel och gynnar museerna i Stockholms innerstad.

Dessutom tycker vi inte att det är rätt att man lägger ut en massa pengar på kommunal kultur i form av kulturskolan. Snarare tycker vi att regeringen skulle koncentrera sig på att stödja den verksamheten på annat sätt.

Gunilla Carlsson tog upp integrationssituationen och efterdyningarna av migrationskrisen. Det stämmer att vi träffade en uppgörelse, och den är vi stolta över. Men vi har också varit väldigt kritiska till regeringens övriga arbete för att få fart på integrationen, för att klara av att bygga broar in på arbetsmarknaden samt för att tidigt få människor i arbete och utbildning.

Folkbildningens verksamhet gör en fantastisk insats; det ska man ha all kredd för och det står vi bakom. Men vi tycker inte att den extrasatsning som regeringen gör slår så väl ut. Vi använder hellre de pengarna till att satsa på riktiga jobb och broar in på arbetsmarknaden. Vi har också lagt fram förslag om det i vår stora budget. Det är den politik som vi står fast vid.

När man ser på det totala anslaget till folkbildningen tror vi inte att de 175 miljoner kronorna är det som är avgörande för det stora viktiga arbete som organisationerna utför.

Anf. 8 GUNILLA CARLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är sorgligt att Moderaterna inte ser allt det fantastiska arbete som inte minst studieförbunden gör ute på de anläggningsboenden som finns för asylsökande. Man visar också att när det finns möjlighet att gå en förberedande utbildning i svenska och få kunskaper om hur samhället fungerar, då kommer man snabbare till nästa steg i samhället och får möjlighet att läsa sfi och annat. Det är bara att beklaga att Moderaterna nu tar bort de 175 miljoner som ska gå till denna verksamhet, för man har gjort otroligt mycket bra för den här gruppen för att den ska komma vidare snabbare in i samhället. Det trodde jag också att Moderaterna tyckte var viktigt.

Jag vill lyfta upp en annan fråga som du avslutade ditt anförande med. Ni satsar 25 miljoner på Kulturbryggan. Men det som du inte talar om är att ni också tar bort 11 miljoner på det anslaget. Anslaget innehåller ersättningar till konstnärer. Jag har en fråga om det, för det kan man inte riktigt avläsa i ert budgetalternativ: Vad ska de 11 miljonerna tas bort ifrån? Är det de ökade 8 miljonerna som ska gå till biblioteksersättning för att författare ska få en bättre och drägligare situation? Eller var ska de 11 miljonerna plockas bort ifrån? Det skulle jag vilja höra, och det tror jag också att väldigt många konstnärer skulle vilja veta.

Anf. 9 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Det är mycket som Gunilla Carlsson tycker är sorgligt. Jag tycker att det är ganska sorgligt att regeringen inte lyssnar mer när det handlar om att lägga fram skarpa förslag för att öka integrationen i Sverige. Snarare handlar det om olika former av projekt som man lägger fram förslag om, men när harmoniseringen verkligen betyder någonting händer det inte särskilt mycket.

Gunilla Carlsson nämnde sfi. Vi har lagt fram tydliga förslag om att reformera sfi. Varför går inte Gunilla Carlsson och Socialdemokraterna med på de förslagen så att det blir en verksam utbildning så att man snabbt kommer in i det svenska samhället och in på arbetsmarknaden?

Beträffande Kulturbryggan kan jag konstatera att det inte nämns mycket om den nyskapande kulturen i regeringens budgetalternativ. Jag ser fram emot att höra Gunilla Carlssons politik för den nyskapande kulturen när hon intar talarstolen. Det är den nyskapande kulturen som någonstans borgar för allt det som vi kallar våra grundlagsfästa friheter. Det är den som testar gränser, som spräcker tabun och som levandegör våra friheter. Ändå nämns inte denna viktiga funktion alls i regeringens budget. Jag hoppas att den kommer att nämnas av Socialdemokraterna.

Det står mycket tydligt i vårt särskilda yttrande och även i vår motion att vi har en annan generell bedömning när det gäller pris- och löneomräkningen. Det kommer att synas i alla anslag – det är jag helt övertygad om. Jag trodde att Gunilla Carlsson skulle räkna upp alla anslag, men det kanske rymdes inom de något generösa 500 miljonerna.

Vi är stolta över Kulturbryggan. Det går ut till hela landet, och det är något som vi har sett kan bidra med ännu mer pengar. Varje krona ger ytterligare en och en halv krona till kulturlivet. Det är en satsning som jag är stolt över och som jag hoppas att vi kan genomföra framöver.

Anf. 10 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Inledningsvis kan jag instämma i ganska mycket av det som Olof Lavesson sa i sitt inledningsanförande. Men Moderaterna presenterade en väldigt tunn och ofullständig utgiftsområdesmotion där man inte svarar på alla frågor och fördelningar. Man vill sänka den totala ramen med närmare en halv miljard, vilket ger stora konsekvenser även om man vill återgå till en lägre ambitionsnivå.

Men de få satsningar som man gör satsar man på områden där utväxlingen ändå är relativt låg. Den smala och i mångt och mycket exkluderande konsten premieras genom förstärkningar av Kulturbryggan. Samtidigt finns det skriande och kraftiga behov runt om i landet när det gäller satsningar på kulturarvsvård, kulturmiljöfrågor och liknande. Där vill man inte satsa någonting alls.

En av de få satsningar som Moderaterna gör är att de förespråkar en utbyggnad av Skapande skola till gymnasiet. Vi är överens om en utbyggnad av Skapande skola, men Sverigedemokraterna vill satsa åt andra hållet, på de lägre åldrarna där mötet med kultur från barnsben är än viktigare. Vi vill skapa ett intresse och stärka inlärningsmöjligheterna genom den stimulans som kultur och musik ger.

Är Moderaterna beredda att i större utsträckning rikta Skapande skola till förskolan framöver? Vi vet att det i gymnasieåldern finns en annan tillgång till kultur, men de pedagoger och lärare som undervisar i förskolan har inte någon kulturell eller musikalisk utbildning i sin pedagogiska utbildning.

Anf. 11 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Jag är glad över att Aron Emilsson lyfter Skapande skola. Det är en reform som vi är väldigt stolta och glada över. Vi genomförde den i ganska stark politisk motvind, men sedan har regeringspartierna tack och lov svängt. Vi är också glada över att vi förra året gemensamt kunde fatta beslut om att utvidga Skapande skola till förskoleklass.

Vi har gjort en avvägning och frågat oss vad nästa steg är. I förskolan ägnar man väldigt mycket kraft och tid åt just kulturella inslag i verksamheten medan man på gymnasiet ser allt större svårigheter. Därför har vi valt att prioritera gymnasieskolan, och det tycker vi är en god prioritering.

Sedan är det roligt, herr talman, att bli uppläxad av Sverigedemokraterna för att vi har en exkluderande politik. Det är något att fundera över. Om någon i denna sal har en exkluderande politik är det väl ändå Aron Emilsson.

Sverigedemokraterna är föredömligt tydliga i sin budgetmotion. Där handlar det om att smala in, stänga in och avgränsa kulturen i små bitar,

och det gäller framför allt det kulturarv som ni talar så varmt om. Ni ska enligt ert förslag inrätta något som ni kallar Sverigelotsar och Sverigecenter i förorten. Samtidigt talar ni om den viktiga gemensamma kulturen.

Jag vill därför fråga Aron Emilsson: Blir det Sverigelotsarnas och Sverigecenters uppgift att guida alla nyanlända i Sverige och visa vilken fantastisk mångfasetterad kultur vi har och hur de kan känna igen sin egen kultur i vår gemensamma svenska kultur? I den finns det faktiskt spår från hela världen av alla dem som har kommit till Sverige under generationer och som bidrar till vårt fina svenska kulturarv. Är det detta som ska visas upp av Sverigelotsarna och på Sverigecentren? Det är inte riktigt detta jag läser mellan raderna i Aron Emilssons förslag.
(Applåder)

Anf. 12 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Det är lite underhållande att höra Moderaterna kritisera våra omfattande förslag till reformer vad gäller kulturlotsar, som de kallas, och Sverigecenter med tanke på att inte minst förslaget om Sverigecenter har stora likheter med sådant som moderater på lokal nivå har föreslagit. De har diskuterat svenska kulturcenter och liknande i syfte att stärka integrationen bland nyanlända och invandrare i det svenska majoritetssamhället.

Intressant att notera är också att när Moderaterna gång efter annan landar mer och mer rätt i den politiska debatten och diskursen avstyrker de ändå omfattande insatser och reformer som har som syfte att stärka integrationen av nyanlända och invandrare i det svenska samhället. Många av våra omfattande reformer är riktade mot detta.

Det är lite märkligt om Moderaterna anser att vi snävar in kulturpolitiken och det kulturpolitiska arbetet med tanke på våra förslag till kulturpolitiska mål som vi har motioner om både i år och tidigare. Med anknytning till det Olof Lavesson själv nämnde från talarstolen tidigare vill jag hävda att vi i dessa mål stärker kulturens roll på samhällsområden där det i dag inte finns någon naturlig koppling eller där närvaron är svag.

Vi vill bredda kulturbegreppet och knyta ihop kultur med hälsa, naturvård och samhällsbyggnad. Vi vill väva in kulturperspektivet och kulturbegreppet i sammanhang där det i dag saknas. I detta avseende breddar vi kulturperspektivet.

Vad vill Moderaterna med kulturpolitiken? Vilken vision har ni, och vari består er opposition? Detta lyser med sin frånvaro i Moderaternas motion för utgiftsområdet.

(Applåder)

Anf. 13 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att jag var oerhört tydlig med de konfliktytor som vi ser. Det gällde både mot regeringspartierna och kanske i ännu större utsträckning mot Sverigedemokraterna. Det handlar om att inte se konsten och kulturen som politiska styrmedel.

Det finns länder som Sverigedemokraterna tittar uppskattande på, till exempel Ungern, där man använder kulturen som styrmedel. Man stoppar in den i små rum och säger vilka funktioner den ska ha enligt de politiska diktat som gäller för dagen.

Det är intressant att höra Sverigedemokraterna för första gången ta ordet ”integration” i sin mun. Fram till förra året hette det assimilering. De talar om integration men tar sedan ifrån människor vartenda verktyg som finns för att uppnå verklig integration. De talar om ett kulturarv som är så smalt och begränsat att det ryms i en liten ask. Därtill kan vi läsa förslag om att man tydligen ska ha ett medborgarskapskrav kopplat till biblioteken. En av de viktigaste bildningsinstitutioner som vi har ska man visst inte ha tillgång till om man kommer från ett annat land och är nyanländ i Sverige.

Jag vill trots allt tillönska Aron Emilsson en god och skön julhelg. Vi har en fin tradition framför oss, nämligen lucia. Lucia är ett italienskt helgon som dog på 300-talet för sin tro på att en hebreisk-judisk drygt 30-årig man under antik tid i Israel var Guds son. Vår fransköttade kung firar detta tillsammans med vår tyskfödda och brasiliansköttade drottning och kanske tillsammans med sina barn och sin brittiske svärson. De gör förmodligen detta genom att äta bullar med härlig saffran från Iran.

Jag tillönskar som sagt Aron Emilsson en glad luciahelg, och låt oss alla njuta av detta mångfasetterade kulturarv som vi kallar svenskt. (Applåder)

Anf. 14 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! Inledningsvis vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservationer 1 och 2 i betänkandet och avslag på övriga reservationer. Jag vill också meddela att vi står bakom vårt särskilda yttrande till förmån för våra förslag till anslagsramar under utgiftsområdet.

Med detta sagt tänkte jag kort lägga formalia åt sidan, lyfta blicken och göra en kulturpolitisk utblick över trender och tendenser. Jag vill fästa kammarens och Sveriges medborgares öra vid några kulturpolitiska frågor som i flera avseenden strävar mot att i grunden omstöpa våra kulturella institutioner framöver. Vi kan där notera diametralt olika mål och medel i respektive partiers motioner för det utgiftsområde som just nu behandlas.

Vi står i mångt och mycket i något som jag brukar kalla det kulturella glappet, i en tid då motsättningar och polarisering samtidigt måste ersättas av medborgaranda och sammansvetsning. Detta är i sanning en så kallad utmaning.

Vi har i år sett hur en museiutredning, ett biblioteksdebacle och en kulturskoleutredning verkar långt ifrån det som har varit grundläggande för kultur-, bildnings- och utbildningspolitikens syfte under decennier: en strävan att förmedla kunskap och bildning.

Vi ser det som alldeles nyss berördes i replikskiftet. Det handlar om en vilja att politisera kulturella institutioner och verksamheter, inte från ett sverigedemokratiskt håll utan snarare ur ett regeringsperspektiv. Detta är oroväckande.

Vad är allt detta ett uttryck för? Kulturinstitutioner med en kärna att förmedla vetenskap och bildning om litteratur, samlingar och föremålsvård ska omvandlas för att snarare arbeta med samtalsdialog och politisk opinionsbildning om genusanalyser, normkritiska analyser och olika former av intellektuella trender som ska sätta agendan. Vem står i detta sammanhang för politisering och håller armlängds avstånd, och vem gör det inte? Detta kan man reflektera över.

Filmpolitiken har berörts. Nu baxar regeringen igenom en politik som går emot riksdagens tillkännagivande. När ska regeringen lyssna och ta hänsyn till de tillkännagivanden som en riksdagsmajoritet har gjort och lägga om kursen? Frågan är fortfarande obesvarad.

Sverigedemokraternas stora satsningar i årets kulturpolitiska budget rör kulturlotsar och Sverigecenter, vilket vi tidigare har berört. Detta är en historisk reform vad gäller både medel och omfattning. Vi menar att övriga partier totalt har misslyckats när de har analyserat vad integrationen ska grunda sig i, vad som stärker integration och vilka misslyckanden som har gjorts i integrationen.

Detta är något som fler och fler förstår, vilket vi välkomnar. Integration handlar ju inte bara om sysselsättning eller enkla jobb. Det handlar inte bara om ett medborgarskapsdokument som i många avseenden är urvattnat. I stället handlar det om att kultur, kulturell sammanhållning och kulturell gemenskap räknas. Vi märker detta på vad som har fungerat tidigare och vad som inte fungerar i dag liksom vad det beror på. Vi har ett klivet land och segregation.

I en rad kulturarvsvårdande reformer förklarar vi vad som behövs och ger verktyg och medel till de skriande behov som vi har lyssnat in utifrån landet att stärka kulturmiljövård och kulturarvets former och att vårda det arv som har lämnats till oss för kommande generationer. Det handlar om ett kulturarvs-ROT-avdrag, en kulturarvsfond med inspiration från Norge och en kulturkanon. Det senare är en provkarta för skol- och utbildningsväsendet där elever får ta del av och får insikt om och insyn i ett antal omistliga kulturella pärlor som har format Sverigebildens utomlands men också vår egen bild av Sverige som nation och kulturhistoriska utveckling.

För att stärka invandrades integration i det svenska samhället, kommunernas utveckling, invånarnas relation till sitt lokala kulturarv och det sociala kapitalet lanserar vi kulturlotsarna. Det är en landsomfattande kulturpolitisk reform för integration och vitalisering av kulturlivet. Detta gör vi genom att ge Statens kulturråd ett öronmärkt anslag och ett riktat uppdrag att tillsammans med Riksantikvarieämbetet tillsätta en gemensam enhet för att utifrån tydliga direktiv ta fram en modell för samordning, kriterier och indikatorer för reformen.

Runt om i Sveriges kommuner ska det finnas en lokal kulturlots, vars uppgift ska vara insamling, marknadsföring och samordning. Det handlar om hur man inom skola, äldreomsorg, kulturskola, bibliotek, civilsamhälle etcetera kan använda det lokala kulturarvets olika former för kunskapsförmedling och konstnärligt utövande och inte minst för att trygga och stärka relationen till lokal historia och gemenskap. Detta gäller förhållandet mellan invandrare och majoritetssamhället, mellan lärare och elev och mellan äldre och yngre. Inte minst är det viktigt för kommunens besöksnäring.

Jämte en landsomfattande etablering av kulturlotsar anslår vi medel för inrättande av ett flertal så kallade Sverigecenter i de mest utpräglade parallellsamhällena och förortsmiljöerna som ett första steg. Intentionen är att dessa center ska synliggöra och förmedla information om det svenska samhället, den svenska kulturen och ortens lokala kulturarv, som många gånger är rikt. Detta kan ge möjlighet för nyanlända att knyta an till majoritetssamhället och kan generellt sett stärka den lokala identiteten och sammanhållningen, något som behövs i många områden, vilket vi alla här inne känner till. Liksom vi har kulturråd i utlandet finns det i dag ett behov av

kulturlotsar och institutioner som förmedlar vad Sverige och den lokala orten har att erbjuda.

Vi måste lägga grunden för nya kulturpolitiska mål för en enad nation med tre aspekter i åtanke: kulturens roll för samhället, individuell livskvalitet och arbetsmarknadens förutsättningar. Vi föreslår att de nuvarande nationella målen för kulturpolitiken ska upphävas och ersättas av följande mål:

- Kulturen ska binda samman Sveriges förflutna med nutid och framtid, förvalta landets historia och arv samt stärka gemenskapen i samhället.
- Individer i alla livets skeden ska ges möjlighet till kulturupplevelser. Därför satsar vi på allt från Skapande skola och Skapande förskola till Skapande äldreomsorg.
- Kulturen ska ges möjlighet att spela en stor roll för hälsan och knyta ihop natur- och kulturvård. Låt kulturen vävas in och inspirera fler samhällssektorer!
- Kulturhistorisk hänsyn och kulturell planering ska vara en integrerad del av stads- och samhällsbyggnadsfrågor.

Vi står i ett kulturpolitiskt skede där den kulturpolitiska debatten börjar handla om och visa diametralt olika åsikter om vad kulturen ska syfta till. Ska den stärka kommunikationen mellan oss medborgare och återupprätta medborgarandan och en gemenskap, eller ska den ta hänsyn till fläckande dagsaktuella intellektuella trender kring normkritik, genusanalyser eller tillfälliga ideal?

(Applåder)

Anf. 15 PER LODENIUS (C):

Herr talman! Det finns bara en enda anledning att dansa, och det är att ha roligt. Så inledde jag varje danspass när jag för 20 år sedan arbetade som danspedagog. Och så är det med kulturen – den har ett alldeles självklart värde i sig själv. Sedan såg jag såklart också att dansen bidrog till andra värden, som när ett barn som tidigare varit i utanförskap kom med i gemenskapen genom dansen.

I Centerpartiet ser vi kulturens egenvärde. Men vi ser också värdet i många av dess bieffekter. Vi strävar efter att alla, oavsett bostadsort, bakgrund, eventuell funktionsnedsättning och livssituation, ska ha möjlighet att delta i ett kulturliv som rymmer både professionellt skapande och amatörers skapande. Centerpartiet vill att varje person ska få möjligheter att utvecklas oavsett var i landet man bor. Här har det civila samhället med folkbildningen och föreningslivet en viktig roll att spela. Hela civilsamhället är otroligt viktigt i integrationsarbetet.

Herr talman! Jag vill vara tydlig med att Centerpartiet vill ha ett större ekonomiskt ansvarstagande än det som vi ser i regeringens budget. Finanspolitiken måste i goda tider skapa skyddsvallar inför en framtida nedgång. Men i stället väljer den sittande regeringen att låta statsfinanserna gå med underskott nästa år. Centerpartiet föreslår i stället en budget som redan nästa år är i balans och som når överskott åren därefter.

Prot. 2016/17:38

1 december

-----

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

I Centerpartiet är vi också tydliga med att vi ser potentialen i hela Sverige, vikten av att hela landet lever och utvecklas. Med det sagt vill jag peka på de satsningar vi vill göra på det civila samhället, på idrottsföreningar och friluftsliv. Över hela landet tas det initiativ. Idrottsklubbar ordnar träningar för ensamkommande. På andra håll visar friluftslivets organisationer vilken tillgång vår natur är. För att stärka föreningslivets arbete med integrationen och det sociala arbetet inom idrotten såväl som inom friluftslivet föreslår Centerpartiet en tydlig satsning på de här verksamheterna. Det är verksamheter som finns över hela landet, i städer och inte minst på mindre orter och på landsbygden.

Vad som också är viktigt för samhället är att det finns mötesplatser. Det är i bygdegården, i Folkets hus och i nykterhetslogens lokal man träffas för möten och fest. Mötesplatserna är en förutsättning för kultur i hela landet. Det är i bygdegårdarna professionella kulturskapare som Panikteatern har sin scen. Det är här rum ges för både amatörer och professionella kulturmöten. På många ställen, inte minst på landsbygden, utgör samlingslokalerna ett nav kring vilket civilsamhället organiseras.

Vi i Centerpartiet vill därför kraftigt öka stödet till samlingslokaler jämfört med regeringens förslag. Vi ser att civilsamhället ofta har lyckats väldigt bra med sådant som statliga myndigheter med många miljarder i anslag har misslyckats med. Därför vill vi ge civilsamhället bättre möjligheter att utveckla sitt arbete. På så sätt skapas också en mångfald inom kulturen i hela landet, även för kultur som kanske inte passar in i det som just för tillfället uppskattas på institutionerna. Den får i stället chansen att utvecklas genom civilsamhället.

I Centerpartiet ser vi också möjligheterna i det konstnärliga entreprenörskapet. Men då behövs det en helt annan politik än den företagsfientliga skattehöjarpolitik som regeringen driver. Tröskeln till företagande och frilansarbete är i dag onödigt hög och måste sänkas. För kulturskaparen måste själva skapandet, det kulturella uttryck man valt, i stället få stå i fokus.

Herr talman! Filmen är en av de kulturformer som flest människor tar del av. Inte minst biografkulturen är en viktig och tillgänglig kulturform i hela landet. Biografen är också en kulturform som lockar alla ålderskategorier: barn, ungdomar, äldre. Men det kommer att ändras när regeringens kraftiga momshöjning på biobiljetten från 6 procent till 25 procent nu genomförs. Momshöjningen på biobiljetten är, tillsammans med andra kraftiga skattehöjningar som regeringen genomfört och genomför, till exempel fördubblingen av arbetsgivaravgiften för unga, ett dråpslag för den svenska biografkulturen.

De som drabbas värst är oftast biografer på små orter och på landsbygden. Det är små privata aktörer och föreningsdrivna biografer som inte har några marginaler. I mindre samhällen är bion också ofta ortens kulturbärrare. Biografen fyller flera funktioner, som samlingssal, bygdegård, skola, teaterscen och förmedlare av opera, konserter och balett. Det är verksamheter som hotas om bion försvinner. En lägre moms är ett mycket bättre stöd för biograferna än statliga bidrag i form av nya stora salonger och utbildning för personalen för att ge acceptans för höjda biljettpriser.

Herr talman! Regeringens Sverige slutar strax norr om Stockholm, någonstans runt Skokloster ungefär. Det är ett av de ytterst få statliga museer

som finns utanför Stockholms stad och det som ligger längst norrut i Sverige. De 80 skattemiljoner regeringen lägger på fri entré för vuxna hamnar alltså främst i Stockholms stad. Vi i Centerpartiet ser och lyfter i stället hela landet.

Med det, herr talman, vill jag hänvisa till Centerpartiets särskilda yttrande.

(Applåder)

Anf. 16 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Inledningsvis vill jag, för det första, uppmärksamma kammaren på ett mycket olyckligt skrivfel som skett under framtagandet av Liberalernas kulturpolitiska motion. I motionen beskriver vi en stor satsning på kultursamverkansmodellen både penningmässigt och innehållsmässigt. Tyvärr har denna satsning siffermässigt hamnat under fel anslag, nämligen under 1:2 i stället för under anslag 1:6. Detta beskrivs under fotnot 3 på s. 19 i betänkandet. Jag hoppas på kammarens överseende med och förståelse för detta misstag.

För det andra, herr talman, vill jag yrka bifall till reservation 3 under punkten 8.

För det tredje vill jag under punkten 1 i betänkandet hänvisa till Liberalernas särskilda yttrande. Vårt budgetförslag är en helhet och har fallit i den tidigare voteringen om de finansiella ramarna. I linje med detta avstår vi i den kommande omröstningen om utgiftsområde 17.

Herr talman! Ser vi inte skogen för alla träd? Är man så absorberad i detaljerna i kulturpolitiken att man har tappat bort helhetsbilden? Kan det vara så att vi rusar på och planterar planta vid planta i kulturskogen på ett sätt som gör att vi tappat helheten, helt tappat bort oss bland alla träd och gått vilse i skogen?

Från tid till annan är det nyttigt att ta några steg tillbaka och faktiskt betrakta just helheten och se det övergripande. I Liberalernas arbete med kulturpolitiken vill vi därför beskriva ett förhållningssätt, en liberal helhetssyn. Det handlar om att ta några steg tillbaka och faktiskt principiellt betrakta kulturpolitikens samlade roll och uppgift.

Vi liberaler föreslår i och med detta i vår motion några grundläggande kursomläggningar. Vi vill beskriva just det förhållningssättet till kulturen och konsten utifrån vår liberala grundsyn. För att kulturpolitiken verkligen ska bli det kraftfulla verktyg som vårt samhälle behöver menar vi liberaler att själva utgångspunkten för målen och för statens synsätt när det gäller det regionala och kommunala självstyret behöver förändras.

Herr talman! Det är få politikområden som lämpar sig så illa för lagstiftning, anvisningar eller politisk styrning som just kulturen. Alla försök att med politiska medel snäva in kulturen måste avvärjas. Kulturens inneboende kraft finns just i frihetsbegreppet, dynamiken, ifrågasättandet och i dess roll att vara ganska ostyrig. I en tid där allt från konstutövare till journalister ifrågasätts runt om i världen och också i vår närhet och de demokratiska friheterna inskränks är detta alldeles extra viktigt. Ett samhälle med ett rikt och skiftande kulturliv leder till fria och medvetna medborgare och får därigenom ett inneboende motgift mot totalitära tendenser och okritiskt tänkande.

Det är därför, herr talman, som vi liberaler föreslår att de nationella målen ska utgå från tre fundamentala men ganska enkla principer: frihet,

mångfald och kvalitet. Genom att renodla dessa statliga, övergripande mål täcks många av dagens många mål och också verktyg för att nå dem in. Man kan genom dessa tre enklare och fundamentala mål förhålla sig mer principiell och vara mer generell från statens sida. Selektiva principer, detaljstyrning och klåfingrighet måste staten tillämpa väldigt restriktivt. Tyvärr ser vi, herr talman, att armlängds avstånd är ett begrepp där armarnas längd kan variera högst betydligt.

Det nationella kulturstödet bör fördelas med större förtroende för de lokala och regionala kompetenserna. Det måste också präglas av förutsägbarhet och långsiktighet. Det är tydligt, herr talman, att Sverige med regeringens politik går mot en mer centraliserad kultursyn där man i stället behöver en kulturpolitik för hela landet. Genom att väva samman kulturpolitik med regionalpolitiken skapar vi liberaler reella förutsättningar för utveckling överallt. I detta har kultursamverkansmodellen en nyckelroll. Det är därför som vi liberaler avsätter 100 miljoner kronor mer än regeringens anslag för 2017 för att förstärka just kultursamverkansmodellen. Vi gör fler satsningar i vårt budgetförslag inom till exempel museiområdet och annat just för att peka på de lokala och regionala kompetenserna i arbetet med att sprida kulturen i hela landet

Avslutningsvis, herr talman, vill jag lyfta fram det som tyvärr är signifikant för regeringens kulturpolitik. Det är en av de största anledningarna till att vi avvisar en lång rad av de så kallade specialsatsningar som görs från regeringens sida. Det är satsningar där specialdestinerade pengar hålls i väldigt smala rör rakt ut i verksamheter för att sponsra enskilda delar. Var del kan för sig verka väldigt lovvärd. Men det bryter också ned helheten och skapar obalanser. Det är tvärt emot den liberala också med generell, övergripande politik på en verklig armlängds avstånd.
(Applåder)

Anf. 17 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Först några tankvärda ord av Alf Henriksson i adventstider:

Ibland liksom hejdar sig tiden ett slag
och någonting alldeles oväntat sker.
Världen förändrar sig varje dag
men ibland blir den aldrig densamma mer.

Händelser skakar om vår värld. Trots upplysning och stora humanitära insatser är det som någon sagt: Vi lär oss av historien att vi inte lär oss av historien. Ett av de mest skakande inslagen i vår tid är den främlingsfientlighet som i dag växer sig allt starkare i Europa. Kristdemokratin är en motkraft till detta, och demokratin måste vinnas i varje ny generation.

I Europa är Kristdemokraterna en kraft att räkna med. Robert Schuman, Konrad Adenauer och Angela Merkel är kristdemokrater som har satt och sätter avtryck i Europas demokratiska arbete efter andra världskriget. Vi vill ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga relationer och som lyfter fram goda värderingar i en tid då mycket av det rivs ned.

Vi vill ha ett samhälle som skapar trygghet och tillit till varandra och lyfter fram goda värderingar. Den visionen ger vi inte upp utan arbetar på. Vi kan vara frimodiga och beslutsamma, inte rädda och modfällda. Vi är

alla ofullkomliga i oss själva, men i gemenskaper med varandra blir vi starka och bygger samhället tillsammans.

Herr talman! Kultur uppstår i mötet mellan människor och skapas av oss alla gemensamt. Det är inget statiskt utan någonting levande som ständigt är i förändring. Den ger oss mening i nuet men bär också våra historiska rötter och föder visioner för framtiden.

Det finns några områden som jag vill lyfta fram. Det första gäller myndigheten Forum för levande historia, som gör ett mycket bra arbete när de bidrar med kunskap och information om humanitära och demokratiframjande insatser. Det fick vi också klart för oss vid ett besök så sent som i dag.

Vi kristdemokrater anser att Forum för levande historia också ska ges i uppdrag att informera om den våldsbejakande islamismens brott. På så sätt kan den kompetens som finns samlad när det gäller att upplysa om nationalsocialismens illgärningar och kommunistiska regimers brott mot mänskligheten också användas för att belysa den våldsbejakande islamismen. Föraktet för svaghet och önskan om fullkomlighet kommer alltid att kulminera i humanitär katastrof.

Vi vill öka anslaget till Forum för levande historia med 10 miljoner utöver regeringens förslag.

Vi kristdemokrater vill också stärka kultursamverkansmodellen som infördes av alliansregeringen. Vi tror på den modellen, att statliga pengar fördelas mer regionalt. Den har inte slagit igenom helt: Pengar fördelas till ungefär samma mottagare som tidigare. Institutionerna upplever inte att de får mer medel, snarare tvärtom. Och i praktiken har inte ens statens uppräkning räckt till pris- och kostnadsutvecklingen. Men det händer en hel del i landstingen och regionerna som vi tycker är mycket positivt för utbudet av kultur ute i landet.

För att modellen ska utvecklas vill vi förstärka den med 10 miljoner utöver regeringens förslag.

Alliansen och regeringen ser med olika glasögon på film och filmpolitik. Regeringen vill höja moms på biobiljetter från 6 procent till 25 procent. Med den höjningen drabbas både biobesökarna och mindre biografer på landsbygden. Vi kristdemokrater vill att filmen, som en del av kulturpolitiken, har samma momssats som annan kulturverksamhet, alltså 6 procent. Vi hänvisar till riksdagens tillkännagivande och avvisar alltså den höjda mervärdesskatten på biobiljetter.

Herr talman! Att värna och vårda det gemensamma kulturarvet är en central del i den kristdemokratiska kulturpolitiken. Kulturarvsfrågorna kommer ju att belysas med kraft under våren i samband med en proposition från regeringen. Men jag vill ändå nämna detta eftersom det är en viktig fråga för mig som kristdemokrat, och jag vet att jag delar intresset och engagemanget för kulturarvsfrågorna med mina kollegor i partiet.

Ett exempel på framgångsrikt bevarande av kulturarv är den klassikerlista som vi kristdemokrater föreslår. Det handlar om litteratur, musik och även konstens epoker, men också om det immateriella kulturarvet, som innefattar bland annat traditioner, värderingar och synsätt. Också dygder som civilkurage, rättvisa, mod, klokhets och ärlighet är sådana immateriella kulturarv som håller samman och utvecklar vårt samhälle så att vi kan leva i trygghet och tillit till varandra. I dessa frågor är vi politiker och partier inte alltid överens, men att ha frågan aktuell och diskutera öppet om vad

vi vill betrakta som vår kultur och vårt kulturarv samt hur vi bevarar det på bästa sätt har ett egenvärde i sig.

För att avsluta där jag började med Alf Henriksson: ”Ibland liksom hejdar sig tiden ett slag, och någonting alldeles oväntat sker.” Det är när vårt samhälle och våra liv skakas om i grunden som kulturen betyder allra mest.

Jag hänvisar till vårt särskilda yttrande i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 18 GUNILLA CARLSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Sedan den socialdemokratiskt ledda regeringen tog över efter åtta år med moderat skattesänkarpolitik har regeringen, nu med stöd av Vänsterpartiet, satsat på samhällsbygget. Det är ett samhällsbygge där fler människor går till jobbet. De som arbetar i vården och omsorgen har fått fler arbetskamrater. Bostadsbyggandet har börjat ta fart, och utbildningsplatserna har ökat. Detta är bara några exempel på vad som har skett på kort tid.

För oss socialdemokrater är det självklart att konst, kultur, idrott och folkbildning är viktiga delar av samhällsbygget. När vi satsar på kulturskolan, biblioteken, scenkonsten och fri entré på statliga museer är det en investering för hela samhället. För oss är inte kultur bara en fritidssysselsättning för dem med resurser: Alla ska ha rätt att ta del av kultur och själva också vara delaktiga i kultur. Därför har regeringen tydligt haft fokus just på möjligheten för fler att ta del av men också själva vara delaktiga i kulturen. Det har präglat de satsningar som har gjorts. Men det är också viktigt att det finns kultur runt om i hela landet.

Konsten och kulturen skapar arbetstillfällen. Den gör en stad attraktiv, dynamisk och spännande.

Under de senaste åren har kulturaktiva partiföreträdare från samtliga partier och från samtliga regioner efterfrågat mer resurser från staten i den så kallade kultursamverkansmodellen, en modell för att finansiera den regionala och lokala kulturen. Det var den förra, moderata, kulturministern som införde modellen. Men tyvärr har man under den borgerliga regeringsperioden inte tillfört några nya resurser. Det har hela tiden varit viktigt att prioritera ytterligare skattesänkningar, vilket har gjort att modellen har urholkats. Regionerna har fått ta ett allt större ekonomiskt ansvar för att upprätthålla nivån.

Kanske var det just detta som var den moderata tanken: att staten skulle dra sig längre och längre bort från det finansiella ansvaret för att man på lokal och regional nivå skulle få ta en allt större del av kostnaden. Jag kan i alla fall inte tolka det på något annat sätt.

Men den här regeringen har lyssnat på regionerna och ser de behov som finns. Redan förra året ökade man anslaget med 15 miljoner, och även i den budget som vi i dag diskuterar ökar man anslaget med ytterligare 30 miljoner årligen under perioden 2017–2020, vilket totalt ger 120 miljoner kronor mer till kultursamverkansmodellen. Man tillför också 5 miljoner till läsförbättrings insatser, framför allt under skolloven, och 58 miljoner för att förstärka den musikaliska scenkonsten i hela landet. Men det är inte nog med det, herr talman: Regeringen fortsätter satsningen på 100 miljoner

kronor för att öka tillgängligheten till musik- och kulturskolan. Det gör att fler barn och unga ges möjlighet att lära sig spela ett instrument, sjunga i kör, spela teater, dansa eller något annat som finns i kulturskolans utbud.

De som har besökt någon av dessa fantastiska verksamheter som finns i nästan alla kommuner, vilket jag förmodar att ni alla har gjort, har säkert olika berättelser att berätta. Själv har jag fortfarande starkt i minnet de pojkar och flickor som på förskolan i Hammarkullen i Göteborg spelade fiol för mig med en sådan fantastisk entusiasm. Det är nästan så att Kalle Morraeus får se upp, för här kommer en helt ny generation. Jag hoppas att vi kanske, när vi om 20 år besöker konserthusen runt om i landet, kan få höra någon av dessa pojkar eller flickor i orkestrarna. Men även om det inte blir så, har de kunskapen och sammanhållningen med sig resten av livet. Det är jag helt övertygad om.

Herr talman! Sverige har en stark förenings- och bildningstradition som sträcker sig långt tillbaka i historien. I dag finns det bara inom idrott och friluftsliv närmare 5 miljoner medlemmar. Friluftslivet fick under förra året nästan en fördubbling av sitt anslag, och idrottsrörelsen får med denna budgets ytterligare anslag drygt 1,9 miljarder. Så skapar vi förutsättningar för fler barn och unga att ha en aktiv fritid.

Vi kan titta på studieförbundens verksamhet. Det var närmare 1 miljon deltagare bara i studiecirkelverksamheten förra året. Detta är bara en liten del av alla de föreningar som finns. De har tillsammans med många andra tagit ett extra stort ansvar den senaste tiden när det gäller att vara en länk in i samhället för många av dem som tvingats fly från krig till vårt land för att få en tryggare tillvaro.

Jag vill lyfta fram och tacka alla de organisationer som på olika sätt bidrar i detta arbete. Ni gör skillnad för väldigt många människor. Regeringen fortsätter den särskilda satsningen på folkbildningen med 175 miljoner utöver det vanliga anslaget för att man just ska kunna fortsätta att ge människor kunskap i svenska språket och om det svenska samhället.

Herr talman! Mot detta budgetförslag står en splittrad borgerlighet som i många delar har helt olika förslag. Men en sak har de gemensam. De har alla en låg ambitionsnivå. Alla lägger fram lägre budgetar än regeringen – det är från 479 miljoner till 602 miljoner i lägre anslag.

Med regeringens budget tar vi ytterligare steg för att stärka idrotten, bildningen, konsten och kulturen – för ett samhälle som håller ihop.
(Applåder)

Anf. 19 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag vill faktiskt börja med att instämma i väldigt mycket av det Gunilla Carlsson sa i sitt anförande. Det gäller engagemanget och betydelsen av bildning och kultur i tidig ålder och vikten av starka och fungerande kulturskolor.

Ett huvudspår i Gunilla Carlssons anförande var just behovet och betydelsen av bildning i konst, kultur och musik från tidig ålder och upp genom åldrarna. Vi ser på ort efter ort hur man väljer att lotsa in Kulturskoleutredningens förslag i verksamheten utan att detta i dag finns förankrat hos riksdag och regering genom någon proposition som sedan har vunnit stöd hos riksdagsmajoriteten. Någon sådan förankring finns inte än. Men genom regeringens direktiv till Kulturskoleutredningen börjar man lotsa

in en verksamhet bland kulturskolorna som faktiskt i många fall fjärrar sig från bildningssyftet.

Vi hör vad kulturskollärare efter kulturskollärare säger. Sätter man örat mot marken som politiker hör man i dag att det börjar pratas mer om sysselsättning och om fritidsverksamhet, på bekostnad av just det som Gunilla Carlsson nämnde och som handlar om att i förlängningen kunna försörja orkestrar, symfoniorkestrar med flera med duktiga musiker när det gäller den västerländska konstmusiken.

Då är min fråga: Hur avser Socialdemokraterna och regeringen att agera mot att man inför verksamhetsuppdrag som ligger väldigt långt från kulturskolornas primära kärnuppgifter i dag?

Anf. 20 GUNILLA CARLSSON (S) replik:

Herr talman! Musik- och kulturskolorna har en lång historisk tradition i Sverige. Vi har ofta lyft fram att vi inte minst tack vare våra musik- och kulturskolor har varit framgångsrika när det gäller musiken och musikexporten från det här landet.

Det handlar också om att öka engagemanget och intresset hos barn och unga av att få möjligheten att spela ett instrument.

Regeringen valde att tillsätta en utredning just för att titta på hur vi kan få en nationell strategi för musik- och kulturskolan. Vi ser nämligen att det ser väldigt olika ut. Men det innebär inte att vi ska säga att alla musik- och kulturskolor ska se exakt likadana ut. Vi ser ju vad som har hänt de senaste åren, inte minst med El Sistema, som har kommit in i Sverige och som nu växer i flera kommuner. Där pratar man mer om att jobba tillsammans i körverksamhet. Man spelar tillsammans och så vidare. Den mer traditionella musik- och kulturskolan handlar kanske mer om individuell kunskap.

Jag tror att vi behöver både och. Jag tror att det är viktigt att vi ger barn och unga möjligheten att få lära sig att spela ett instrument, piano, individuellt men också tillsammans med andra.

Kulturskoleutredningen har precis landat. Den ska ut på remiss. Vi får väl se hur vi hanterar frågorna vidare. Men jag som socialdemokrat tycker att det är jätteviktigt med musik- och kulturskolan och möjligheten för barn och unga att ta del av musik, dans och teater på olika sätt. Den andra delen är: Hur ser vi till att vi kan stimulera inte minst kunskap i att spela instrument som leder vidare till att man också kan försörja våra stora orkestrar? Jag tror inte att det finns *en* lösning. Jag tror att det är många och att det är en bred verksamhet.

Anf. 21 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag delar bedömningen att det måste se lite olika ut på olika håll och finnas en flexibilitet. Det handlar om vad som har fungerat och vad det har funnits en tradition av i de aktuella kommunerna.

Men problemet i dag är att vi ser att kommun efter kommun börjar implementera utredningsdirektiv från Kulturskoleutredningen, som ännu inte är förankrade hos riksdagen eller regeringen genom till exempel propositionsförslag. Då blir det en problematik. En del kulturskolepedagoger uttrycker det så här: Nu ser vi spiken i kistan för den individuella undervisningen och för instrumentalundervisningen. Nu ser vi att man genom att använda begrepp i Kulturskoleutredningen – till exempel stärka inklu-

deringen, stärka integrationen, sänka trösklarna och förbättra tillgängligheten – tummar just på det klassiska syftet, som har varit ett bärande fundament bland kulturskolorna, nämligen att vara en bildningsverksamhet i fråga om konst och kultur. Det handlar om att lära ut och om att forma riktigt duktiga musiker. Det handlar också om glädje och kunskap hos just unga och barn och om att stärka prestations- och koncentrationsmöjligheter och så vidare i annan skolundervisning.

Det handlar någonstans om att värdera kompetens. Kulturskolepedagoger och lärare uttrycker att de har en minst femårig musikhögskoleutbildning. De är väl utbildade för att undervisa inte minst individuellt. De ser att den enskilda individen gör otroliga framsteg av att få individuell undervisning. Då är de nog oroliga över att man bara på grund av utredningen, innan det finns en proposition och ett beslut från riksdagen, genomför helt nya verksamhetsdirektiv och vrider det till att kretsa mer kring sysselsättning än kring bildning.

Frågan är hur Socialdemokraterna och regeringen vill använda det stöd som man har lagt fram på regeringsnivå till att stärka det uppdraget.

Anf. 22 GUNILLA CARLSSON (S) replik:

Herr talman! Ja, men det är väl helt fantastiskt. Vi har äntligen en regering som ser den kommunala musik- och kulturskolan. Man har gett ett uppdrag till en utredning. Nu diskuterar man musik- och kulturskolan, som inte har varit av något större intresse på nationell nivå. Vi har de borgerliga partierna som säger: Nej, men det är en kommunal angelägenhet. Det är ingenting som vi över huvud taget ska bry oss om.

Nu lyfter vi fram detta. Vi säger inte att vi ska styra den kommunala musik- och kulturskolan. Men vi talar om en nationell strategi, kanske framför allt för att lyfta fram all den fantastiska verksamhet som finns men också för att få en diskussion om hur den kan användas på många olika sätt. En sak är den individuella delen. Men vi ser också nu inte minst hur man använder det som ett socialt projekt. Man kan använda musik- och kulturskolan för att länka samman människor. Men det ena behöver inte utesluta det andra. Det är väl det som är så fantastiskt med konsten och kulturen. Om vi ser bredden och mångfalden i stället för det smala utvecklas mer saker.

Nu får vi hantera utredningen så som den ska hanteras. Vissa kommuner väljer att ha olika inriktningar. Ja, det är väl kommunerna som får bestämma hur de vill att den kommunala musik- och kulturskolan ska se ut. Men jag tror att vi och kulturskolorna vinner på att vi har en nationell strategi där man kan lära av varandra. Inte minst handlar det om att det politiska intresset lyfts för de här viktiga frågorna.

Anf. 23 NICLAS MALMBERG (MP):

Herr talman! Om man inte ser bakåt innan man ska blicka framåt får man nog se upp, brukar det sägas. Innan jag tar upp de viktigaste aspekterna av budgetpropositionen vill jag därför stanna upp och ta avstamp i det som faktiskt hände 2016. Det är ju det första året med en helt rödgrön kulturpolitik, och vi ser hur väldigt många positiva bitar nu börjar falla på plats.

Om jag börjar med den senaste debatten om kulturskolan är det så att omkring 180 kommunala musik- och kulturskolor i år har kunnat få statsbidrag för att bredda och utveckla verksamheten. Det är fantastiskt skoj att göra studiebesök på plats och höra hur en traditionell musikskola nu har utvecklats och blivit en kulturskola där man har kunnat komplettera den traditionella instrumentundervisningen med teater och dans och på det sättet engagera fler barn och ungdomar i kulturskoleverksamheten.

Jag hoppas nu att vi utifrån Kulturskoleutredningen kan ta nästa steg och säkerställa att alla barn och ungdomar, oavsett uppväxtkommun, har tillgång till en kulturskola.

Ett alldeles färskt beslut var när Kulturrådet för bara ett par dagar sedan fördelade bidrag inom projektet Kreativa platser. Det är 27 platser runt om i landet där föreningar som förut inte har varit i närheten av att kunna söka och få stöd för att utveckla en verksamhet nu får det. Den rödgröna regeringen har helt klart skapat förutsättningar för fler människor att ta del av och vara aktiva i kulturverksamhet.

När vi tog beslutet för ett år sedan var det en del som oroade sig för att det här skulle vara ett stöd som bara skulle kunna gå till föreningar i storstäderna. Flen, Jörn, Falköping, Bollnäs – jag tror inte att det är platser som vi annars talar om som storstäder.

Den rödgröna kulturpolitiken har helt klart skapat bättre förutsättningar för kulturverksamhet i hela landet, och vi går vidare på den linjen när vi nu blickar framåt mot 2017.

Vi stärker nu kultursamverkansmodellen med mer resurser och ökar anslaget. När kulturutskottet förra året analyserade hur kultursamverkansmodellen har fungerat i praktiken kunde vi se två problem. Det ena var att det fanns en del otydligheter i själva uppdraget. Där har regeringen varit väldigt snabbfotad och går fram med förtydliganden så att det inte råder någon tvekan kring vad kultursamverkansmodellen handlar om.

Det andra problemet är det som också har lyfts upp tidigare, det vill säga att staten tidigare har abdikerat från sitt ekonomiska ansvar i kultursamverkansmodellen och vältrat över hela det ansvaret på regionerna. Nu återtär vi det statliga ansvaret, något som är helt nödvändigt för att kultursamverkansmodellen ska kunna fortsätta att fungera.

Jag är glad att Liberalerna som parti stöttar regeringens ambitionsnivå och faktiskt vill gå fram ännu lite snabbare. Samtidigt är jag besviken på övriga partier som inte gör det. När man hör Roland Utbult och Kristdemokraterna kan man få för sig att Kristdemokraterna har en högre ambitionsnivå än regeringen vad gäller den regionala kulturpolitiken, men så är faktiskt inte fallet. Kristdemokraterna lyckas nästan komma upp i regeringens ambitionsnivå men inte riktigt. Moderaterna och Centerpartiet går däremot fram med nedskärningar, och Sverigedemokraterna går förstas också fram med nedskärningar på kultursamverkansmodellen.

Vad värre är: Sverigedemokraterna vill att vi från riksdagen ska säga åt regionerna vad de ska lägga ned för verksamhet. Sverigedemokraterna skriver att regionerna inte ska ägna sig åt mångkulturalistisk verksamhet, vad det nu är – rockmusik och jazzmusik kanske.

Filmpolitiken är förstas annars den stora kulturen för 2017. Vi får nu en samlad statlig filmpolitik, och framför allt får vi ett utökat stöd för ny svensk filmproduktion. Vi kan naturligtvis ha olika uppfattningar

om finansieringsmodellen för filmpolitiken, men jag tycker att det är väldigt beklämmande när Per Lodenius från Centerpartiet för fram en fullständigt felaktig matematik som snedvrider vad det faktiskt handlar om i praktiken.

Det som också är förbryllande är att inte samtliga allianspartier välkomnar att fler parter nu kan vara delaktiga i att utforma filmstödet i praktiken. Det borde samtliga allianspartier ställa sig bakom.

Moderaterna och Kristdemokraterna ligger här nära regeringens ambitionsnivå, medan Centerpartiet och Liberalerna står för omfattande nedskärningar. Liberalerna vill skära 235 miljoner på stödet till ny svensk filmproduktion, Centerpartiet hela 237 ½ miljon kronor. Vi kan konstatera att om Liberalerna eller Centerpartiet styrde kulturpolitiken skulle 2017 bli ett mycket dystert år för svensk filmproduktion.

Över huvud taget kan vi se att den politiska kartan vad gäller kulturpolitiken har ritats om på högerkanten. Moderaterna har traditionellt varit det snålaste kulturpartiet, om man får säga så. Så är inte längre fallet. Nu är Moderaterna det alliansparti som står närmast regeringens ambitionsnivå. Men inte för att Moderaterna har blivit så mycket generösare – som vi har hört är det trots allt nästan en halv miljard som skiljer Moderaternas skuggbudget från regeringens i budgetpropositionen.

Orsaken är i stället att de övriga allianspartierna helt tycks ha tappat intresset för att utveckla kulturpolitiken. Längst av alla vill Centerpartiet gå med nedskärningar på över 600 miljoner kronor. Vi hörde Per Lodenius tala om tre anslag där Centerpartiet vill öka ambitionsnivån, men när vi räknar igenom det ser vi samtidigt att Centerpartiet föreslår kraftiga nedskärningar på 33 anslag. Totalt sett landar man då på ett budgetförslag som innehåller 600 miljoner kronor mindre än regeringsförslaget.

Jag har försökt få Per Lodenius att förklara varför Centerpartiet går fram med så här kraftiga nedskärningar men har inte fått några svar. Per Lodenius har hänvisat till att Centerpartiet minsann har fina skrivningar i sitt kulturpolitiska program. Det är jättebra med fina skrivningar i ett kulturpolitiskt program, men det finansierar ju ingen verksamhet. Det är dags för Per Lodenius att tala klarspråk: Varför går Centerpartiet fram med de här kraftiga nedskärningarna?

Jag vill avsluta med att återigen göra en tillbakablick. Jag konstaterar att 2014, det sista året med alliansregeringen, låg den samlade kulturpolitiken på 12,7 miljarder, medan vi för 2017 är uppe i 14 ½ miljard. Vi har alltså med råge levt upp vill vallöftet att tillföra kulturen ytterligare 1 miljard. Jag yrkar bifall till kulturutskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 24 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Jag vill bara konstatera att vi har en väldigt bra debattordning i den här kammaren som för det mesta fungerar. Den innebär att man går upp och talar för sin politik och berättar vad man vill göra och vad man vill förändra. Efter det har andra partier möjlighet att begära replik.

Jag konstaterar att Niclas Malmberg har valt en annan taktik. Han begär inte replik när det är dags att svara på de andra partiernas politik. I stället håller han ett anförande och ägnar det åt ett gäng repliker.

Jag tycker att det är beklagligt, för det frångår den ordning och den diskussionston vi brukar ha i kammaren som har fungerat och som jag tycker att de allra flesta här respekterar väldigt väl.

Jag hade skrivit ett antal frågor som jag hade tänkt ställa till Niclas Malmberg med anledning av hans anförande. Man försöker ändå förutse och gissa hur ett anförande kommer att se ut.

Niclas Malmberg tog dock inte upp någonting av detta, för han talade inte om regeringens politik. Jag konstaterar därför att Niclas Malmberg inte följer den debattordning som vi brukar respektera här, och jag har inga vidare frågor till honom.

Anf. 25 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Det är fascinerande att höra från kulturutskottets ordförande att han försökte förutse vad jag hade att säga och hade förberett svar på det. När jag sedan inte säger det han tror att jag ska säga står han där svarslös.

Jag har talat om regeringens politik, både vad vi har gjort 2016 och vad vi kommer att göra 2017, och jag har samtidigt fört fram kritik mot de partier som har en annan politik. Nu finns det full möjlighet för att alla att replikera på mig, och det jag har sagt. Vi har alla hört allianspartiernas anföranden. Det är fullt naturligt för mig att nu replikera på dem.

Om nu inte Olof Lavesson har några frågor till mig får väl jag ställa en fråga till Olof Lavesson. Jag tycker att det är jättebra att ni vill satsa på Skapande skola även för gymnasiet. Det är i sig jättebra. Ni har inte med er övriga allianspartier på det; jag hoppas att ni kan få det. Jag tycker dock att det vore ännu bättre om ni kunde satsa på att återinföra de estetiska ämnena i gymnasieskolan.

Alliansregeringen plockade tyvärr bort de estetiska ämnena från gymnasieskolan med undantag av det estetiska programmet. Från Centerpartiet och Liberalerna har vi hört att de ber om ursäkt för att alliansregeringen gjorde detta, och vi har hört löften från Centern och Liberalerna om att ställa upp på ett återinförande.

Jag vill börja med att fråga Moderaterna: Är det inte viktigare att nå samtliga gymnasieelever med estetisk verksamhet och inte bara dem som går på skolor som engagerar sig i Skapande skola?

Anf. 26 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att Niclas Malmberg fortsätter linjen att inte tala om det ärende som vi har på bordet i dag, det vill säga utgiftsområde 17 och de förslag som regeringen har lagt fram inom det utgiftsområdet. Han väljer i stället ett annat utgiftsområde. Det är också en taktik man kan använda sig av.

Jag ska svara Niclas Malmberg kort. Vi tittar över frågan just nu. Vi kommer att återkomma med besked om hur vi ställer oss i fråga om de estetiska ämnena. Jag hoppas att Niclas Malmberg kommer att få besked inom kort. Annars kan Niclas Malmberg anmäla sig i debatten när detta utgiftsområde diskuteras. Då kan de som arbetar med frågan svara.

I övrigt tänker jag återkomma i kommande repliker, herr talman, när Miljöpartiets kulturpolitiska talesperson, det vill säga vår kulturminister, kommer att delta i debatten.

Anf. 27 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Politik hänger samman. Jag kommenterade en del av vår nuvarande budgetproposition i debatten när jag lyfte upp frågan om Skapande skola. Men Skapande skola kan inte ses som bara en del utan måste ses i en helhet. Där kommer en estetisk utbildning på gymnasieskolan in. Det är fullt naturligt att föra samman de frågorna.

Ur Miljöpartiets perspektiv kan jag konstatera att den estetiska verksamheten som riktar sig till alla gymnasieelever trots allt är viktigare än en verksamhet som bara ett fåtal elever kan dra nytta av.

Jag är glad att Olof Lavesson säger att man inte helt avfärdar möjligheten att ställa sig bakom ett återinförande av estetiska ämnen på gymnasieskolan. Det finns en öppenhet även från Moderaternas sida. Det skulle kunna bli en politisk majoritet för ett sådant förslag i riksdagen framöver.

Anf. 28 ROSSANA DINAMARCA (V):

Herr talman! I synen på kulturen står ideologierna emot varandra. I den nyliberala ideologin är kulturen en vara som man vill ska lyda under marknadens villkor.

Sedan finns Sverigedemokraterna som vill använda kulturen för att forma oss till nationalisterna – eller ja, oss och oss förresten. Hur som helst! Den röda tråden i Sverigedemokraternas kulturpolitik handlar om seder och bruk, traditioner, natur, mat och vanor. De vill inrätta Sverigecenter som ska implementera kärnvärden ”med djup historisk förankring” som präglar det svenska samhället. En vild gissning är att de inte tänker på fackföreningsrörelsen, kvinnorörelsen eller folkbildningens rötter.

Pengarna ska bland annat tas från samtidskonst, internationella kulturutbyten, folkbildningen, i synnerhet från – något ironiskt – den specifika satsningen på aktiviteter som svenskundervisning och hjälp för nyanlända att komma in i samhället. Allt stöd som delas ut med grund i kön eller etnicitet, till exempel till unga i förorten, invandrarföreningar och kvinnoorganisationer, ska givetvis strykas helt. Världskulturmuseerna ska på sikt gå samma öde till mötes. Moderna museet ska få mindre pengar och Skansen mer. Så fortsätter det. Opera borde översättas till svenska. Filmer som möjliggör en stark nationell sammanhållning bör premieras.

Det är lätt att raljera över de här förslagen, men det vore bra att friska upp minnet från historiektionerna för att förstå att detta inte är skojigt.

Kulturen är och måste vara en obunden kraft i samhället, en förändrande kraft som bidrar till människors medvetande om sig själva och samhället. Politiken ska ge förutsättningarna för en levande kultur för alla, men hålla en armlängds avstånd från dess innehåll. Kulturen är en avgörande del av demokratin, och den konstnärliga friheten är absolut.

Herr talman! När Vänsterpartiet för några år sedan presenterade våra prioriterade kulturfrågor handlade det om att återinföra fritt inträde på museer och verka för att 1 procent av statsbudgeten ska gå till kultur. Vi ville på sikt ta bort taxan på kulturskolan och börja med att sätta ett tak för kostnaden. Vi ville även förbättra villkoren för konstnärer och andra kulturskapare. Vi ville öka stödet till samlingslokalerna med 45 miljoner kronor.

Tillsammans med regeringen har vi kunnat leverera fritt inträde på statliga museer och en satsning för att sänka avgifterna för kulturskolan. Vi närmar oss procentmålet, och nu levereras också satsningen på samlingslokaler med 30 miljoner kronor.

En grundförutsättning för att kulturen ska utvecklas är att det finns bra rum för alla möjliga aktiviteter. Det kan handla om replokaler, mötesplatser, skapande verkstad, teaterscener och mycket annat. Det behövs lokaler både för arrangemang och för eget, fritt skapande. Inte minst måste barns och ungdomars tillgång till bra lokaler främjas.

Det är en klassfråga att erbjuda kulturupplevelser som inte kostar och som kan upplevas på nära håll. Därför måste vi satsa på sådana miljöer i storstäder, i förorter och på mindre orter på landsbygden. Det handlar om platser med utrymme för eget skapande, social gemenskap och gästspel av professionellt framförda kulturaktiviteter.

Herr talman! Jag vill också ta det här tillfället i akt och blicka lite framåt.

”Genom ett brett utbud för barn och unga skapas mer kultur till fler. Även återväxten av konstnärligt verksamma gynnas.”

Detta är meningar som står i kulturbudgeten, och jag kan inte annat än instämma. Återväxten är viktig, men minst lika viktigt är att det finns förutsättningar för de barn och unga vi lockar in på det konstnärliga området att också kunna leva på sin konst. Lika viktigt som det är att öppna kulturskolan, museer med mera är det att genom våra satsningar visa att konst också är ett yrkesområde.

Det är viktigt att professionellt verksamma kulturskapare både får en rimlig lön och har samma sociala förmåner som andra yrkesarbetande människor i samhället. Trots att konstnärers förutsättningar skiljer sig kraftigt från den egna företagarens eller den fast avlönade arbetarens förutsättningar antas konstnären fungera i ett system som är anpassat efter den fasta månadslönen eller småföretagens struktur. Detta leder ofta till att konstnärerna hamnar utanför de vanliga försäkringssystemen med rätt till a-kassa, pension eller sjukförsäkring.

En modell för att komma runt dessa problem och som har förbättrat frilansarnas möjligheter till försörjning och kompetensutveckling mellan uppdragen är den tredje anställningsformen – scenkonstallianserna. Frilansande skådespelare, dansare och musiker kan där ha en grundanställning, och när de får annat uppdrag tar de tjänstledigt från alliansen. Dessa allianser erbjuder vidareutbildning och hjälp med förmedling av uppdrag, både till dem som är anställda och till dem som inte har haft möjlighet att anställas. Därigenom får konstnärerna en relativ trygghet, samtidigt som de kan utvecklas konstnärligt och bidra till ett rikare kulturliv för alla. År 2015 hade allianserna ungefär 300 anställda.

Vi i Vänsterpartiet vill att det skapas en fjärde konstnärsallians för bild- och formkonstnärer. Bildkonstnärerna är den grupp kulturskapare som har de sämsta ekonomiska villkoren av alla. Därför bör bland annat denna tredje anställningsform skapas samtidigt som anslaget till allianserna stärks. Det är något vi kommer att ta med oss i kommande förhandlingar inför nästa kulturbudget.

(Applåder)
(forts. § 8)

Kammaren beslutade kl. 13.48 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 7 Frågestund

Frågestund

Anf. 29 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras av arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson, statsrådet Anders Ygeman, statsrådet Per Bolund och statsrådet Peter Eriksson. Arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning.

Arbetsförmedlingen

Anf. 30 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Arbetsförmedlingen är ju en väldigt dåligt fungerande myndighet. Vi har de senaste veckorna fått rapporter om att miljontals kronor rinner ut i sanden när man gör mycket dåliga upphandlingar. Vi har fått rapporter om att arbetsförmedlare diskriminerar utrikes födda. Den senaste veckan har vi fått rapporter om att lönestöd används för att snedvrída konkurrens, och Arbetsförmedlingen gör ingenting åt detta.

Så min fråga till Ylva Johansson är egentligen ganska enkel och rak: Vad tänker arbetsmarknadsministern göra för att koppla greppet om denna myndighet?

Anf. 31 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är en riktig problembeskrivning som Elisabeth Svantesson gör. Vi tog över en myndighet med mycket stora problem, nästan i kris. Utvecklingen vänds nu inom Arbetsförmedlingen. Det är en stor myndighet, men vi har till exempel via Statskontoret fått besked om att den är på rätt väg.

När det gäller att använda lönestöd på rätt sätt har regeringen i budgetpropositionen föreslagit att de enda lönestöd som i dag inte kräver kollektivavtalsenliga villkor i fortsättningen kommer att göra det; det gäller ny-startsjobben.

När det gäller de mycket upprörande uppgifterna om att arbetsförmedlare har agerat diskriminerande hänför de sig företrädesvis till tiden fram till 2014, då Elisabeth Svantesson var ansvarig för myndigheten. Detta är dock frågor som jag tar på mycket stort allvar, och jag har försäkrat mig om att Arbetsförmedlingens generaldirektör också prioriterar dem.

Anf. 32 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Det är uppenbart en rätt så nöjd arbetsmarknadsminister vi hör här i rummet. Det är väldigt mycket som inte fungerar. Jag vet att ministrar ofta vill tala om alliansåren. Låt mig vara tydlig med att vi tillsatte en mycket stor utredning för att reformera Arbetsförmedlingen. Den valde ministern att kasta i papperskorgen det första hon gjorde när hon tillträdde. Denna myndighet kräver nu styrning; den kan inte ges fria tyglar. Detta måste fungera.

Anf. 33 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är problematiskt att skriva sitt inlägg innan man har hört svaret. Jag tycker att jag var ganska tydlig med att tala om hur allvarligt jag ser på de stora problem som Arbetsförmedlingen har. Men det sker faktiskt en förändring, och Statskontorets granskning visar att myndigheten är på rätt väg.

Tvivelsutan behövs dock en stor reformering av Arbetsförmedlingen. Vi måste fokusera mer på att jobba mot arbetsgivarnas behov, jobba mer med utbildning och jobba mer flexibelt. Mer detaljreglering är dock inte vad myndigheten behöver.

Mål för bredbandsutbyggnad

Anf. 34 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Min fråga går till it-minister Peter Eriksson.

Att ha tillgång till snabbt bredband framstår som en självklarhet i storstaden, men för Sveriges landsbygder ser det annorlunda ut. I budgetförhandlingarna med regeringen fick Vänsterpartiet igenom 850 miljoner kronor till bredbandsutbyggnad på landsbygden. I veckan nåddes vi av nyheten att regeringen hittat ytterligare 150 miljoner kronor. Detta är väldigt positivt – en bredbandsmiljard till Sveriges landsbygder.

I dag är målet för bredbandsutbyggnaden 90 procent av befolkningen senast 2020. Det fungerar väl, och målsättningen ser ut att nås. Trots fel och brister är Sverige ett land där utbyggnaden går snabbt.

Men för de sista 10 procenten av befolkningen finns det ingen politisk målsättning om tillgång till bredband. Därför har Vänsterpartiet föreslagit ett mål på 100 procent bredband, det vill säga till hela befolkningen, senast 2025. Detta har också en enig landsbygdskommitté instämt i.

Varför har it-ministern inte gjort något för att sätta upp ett nytt bredbandsmål på 100 procent av befolkningen senast 2025?

Anf. 35 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Tack för frågan!

Jag tycker att det mål vi har i dag, att 90 procent av befolkningen ska ha 100 megabit till 2020, är för svagt. Jag avser att inom kort lägga fram en ny bredbandsstrategi, där vi kraftigt höjer ambitionerna. Jag tror att det är helt nödvändigt. I en situation där digitaliseringen transformerar samhället i den omfattning som sker måste hela landet vara med i förändringen så att alla, även de som bor på landsbygden eller i glesbygden, har möjlighet att delta i det nya samhälle som håller på att skapas.

Anf. 36 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Det tycker jag låter bra! Det jag tycker brister är att det tar över åtta månader att bereda Landsbygdskommitténs förslag. Jag tycker att it-ministern tillsammans med landsbygdsministern måste snabba på, skärpa sig och lägga fram förslag, när det finns en enighet i riksdagen om att vi behöver ett nytt it-mål. Då är det dags att man snabbar på. Vi behöver en bra planeringshorisont, så att alla parter kan se framför sig hur utbyggnaden ska se ut efter 2020.

Anf. 37 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Det är inte Landsbygdskommitténs förslag vi bereder; vi bereder en ny bredbandsstrategi för hela Sverige. I den ingår högre ambitioner, och det gäller hela Sverige. Där ingår naturligtvis landsbygden och glesbygden som en väldigt viktig del för framtiden. Jag hoppas att vi ska kunna presentera strategin före jul, men det beror på vad som händer de här sista dagarna. Vi är dock väldigt nära att vara färdiga med en ny bredbandsstrategi.

Skärpta straff för vapenbrott

Anf. 38 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Anders Ygeman har nu varit inrikesminister i två år, och under den tiden har Sverigedemokraterna motionerat om att skärpa straffen för vapenbrott så att exempelvis den som blir gripen med vapen på allmän plats inte ska släppas fri samma dag, i väntan på fällande dom.

Vi har även föreslagit andra åtgärder för att komma åt illegala vapen och skärpa konsekvenserna i det sammanhanget. Våra motioner på området har röstats ned av regeringspartierna men även av allianspartierna, som menat att dagens lagstiftning på området är tillräcklig.

Det är min uppfattning att det ute i landet endast är de kriminella som håller med regeringen om att våra lagar har fungerat bra som de är.

I söndagens *Agenda* lovade dock Ygeman att ny lagstiftning ska komma på plats, och min fråga är: Kan inrikesministern här i kammaren bekräfta att regeringen denna mandatperiod avser att genomföra något av de förslag till skärpt lagstiftning för vapenbrott som Sverigedemokraterna efterfrågat i flera år?

Anf. 39 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag har inte detaljkännedom om Sverigedemokraternas förslag, men jag vet att Sveriges riksdag nyligen fördubblade straffen för

vapenbrott och grovt vapenbrott, på förslag av den moderatledda regeringen. Jag vet att den här regeringen, så sent som vid dagens regerings-sammanträde, beslutade att fördubbla straffen för olaglig hantering av handgranater och explosivvaror. Jag vet också att målet med dessa lagstiftningsskärpningar naturligtvis är att ingen som blir gripen för dessa brott ska släppas ut på gatan.

Om någon, trots de krav som finns för häktning, skulle släppas ut på gatan går vår strategi ut på att få till stånd snabbare lagföring och jourdomstolar. Såvitt jag har förstått finns det också ett brett stöd för en sådan ordning här i riksdagen.

Anf. 40 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Vi får hoppas att regeringen inte nöjer sig med att göra ingenting eller att göra för lite, om ni lyckas göra någonting alls. Varningslamporna har som sagt blinkat sedan dag ett under inrikesministerns ansvar, och nu har halva mandatperioden gått. Skottlossningar och mord har avlöst varandra. Polisen har efterfrågat strängare åtgärder. Sverigedemokraterna har lagt förslag på bordet, men ingenting har hänt. Jag ser fram emot lite handling på området så att politiken börjar matcha verkligheten.

Anf. 41 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Som Adam Marttinen mycket väl vet har regeringen lagt fram 72 propositioner från Justitiedepartementet till riksdagen sedan jag blev inrikesminister. Riksdagen har ställt sig bakom alla dessa propositioner, bland annat ett tjugotal förslag för att skärpa arbetet mot organiserad brottslighet. Jag ser fram emot att lägga fram ytterligare sådana förslag och hoppas att de kommer att få ett lika brett stöd i Sveriges riksdag.

Hushållens skuldsättning

Anf. 42 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Bolund.

När IMF lämnade sin rapport om Sverige pekade man på viktiga steg som regeringen har tagit för att stärka den finansiella stabiliteten. Det handlar om ett finansiellt stabilitetsråd, ökade resurser till Finansinspektionen och nya regelverk. Samtidigt lyfter IMF fram hushållens skuldsättning som bekymmersam.

I Finansinspektionens stabilitetsrapport, som kom i dag, pekar man på samma risker som IMF pekar på i sin rapport om Sverige. Det handlar, enligt Finansinspektionens pressmeddelande, om tydliga utmaningar kopplade till bostadsmarknaden och hushållens skuldsättning.

Med anledning av det vill jag fråga statsrådet Per Bolund hur han ser på hushållens skuldsättning, och om regeringen är beredd är beredd att vidta ytterligare åtgärder om så skulle vara nödvändigt.

Anf. 43 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det är en mycket viktig fråga som Niklas Karlsson lyfter fram. Självklart är det avgörande för Sveriges ekonomiska utveckling att vi kan förhindra framtida finansiella kriser. Därför har regeringen varit mycket aktiv och tagit initiativ på detta område. Nu senast handlade det

om amorteringskravet som riksdagen fattade beslut om i somras och som nu, enligt Finansinspektionens rapport, redan har gett en dämpande effekt på bostadsprisutvecklingen och på hushållens skuldsättning. Detta är glädjande.

Självklart kommer vi fortsatt att följa utvecklingen. Vi har också tagit initiativ till breda samtal i Sveriges riksdag och fått en stor samsyn om att Finansinspektionen nu ska få ett brett mandat för sitt arbete att minska de risker som finns förknippade med hushållens skuldsättning. Det är en lagstiftning som vi nu håller på att genomföra. Jag är glad över att det har funnits en stor samsyn och en möjlighet till stor enighet i politiken.

Anf. 44 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! Jag har egentligen ingen följdfråga utan är ganska nöjd med det svar som statsrådet har lämnat.

Jag noterar att det är viktigt att man trycker på samsynen, och då inte bara över de politiska blockgränserna. Det är också viktigt att det finns en bra diskussion mellan regeringen och riksdagens finansutskott, så att man följer denna utveckling noga.

Anf. 45 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag instämmer i att det är viktigt med en bred samsyn och en kontinuitet över mandatperioder när det gäller dessa frågor. Ser man tillbaka några år har det vidtagits många åtgärder, exempelvis ökade kapitaltäckningskrav för svenska banker, bolånegolv och amorteringskrav. Detta är en process som vi vill fortsätta med och i dialog med Sveriges riksdag.

Avvecklingen av fas 3

Anf. 46 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Ylva Johansson om vad som händer med fas 3. Vi har talat om det tidigare, men jag återkommer till det.

Den rödgröna regeringen sa redan 2014 att man ska arbeta för att avskaffa sysselsättningsfasen som Alliansen införde och ersätta den med traineejobb och extratjänster inom välfärdssektorn. Men det har inte blivit så många sådana jobb.

Arbetsförmedlingen hade en prognos om att 28 000 skulle vara kvar i sysselsättningsfasen i oktober, men det är bara 14 000. Vi förstår att regeringen nu gör en snabbavveckling. Nu går dessa människor i stället hemma i passivitet. De får inga aktiviteter. De kallas för internplaceringar, alltså att de sitter hemma och väntar. Arbetsförmedlingen prioriterar inte denna grupp. Det är personer som är långtidsarbetslösa och som inte får stöd och hjälp.

Min fråga till statsrådet är: Var det så här ni tänkte er att stödja långtidsarbetslösa – att de ska sitta hemma i passivitet och isolering?

Anf. 47 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Självklart är ingen hjälpt av att sitta hemma. Det är en aktiv arbetsmarknadspolitik som behövs.

Regeringen har, jämfört med den tidigare regeringen, gjort en förändring. Fas 3 infördes därför att de som placerades där inte längre skulle ha tillgång till aktiva åtgärder från Arbetsförmedlingen utan bara få en sysselsättning. Jag anser att det är en återvändsgränd.

Vi får aldrig ge upp hoppet om en enda människa som kan komma tillbaka till arbete. Därför har denna regering ändrat regelverket, så att de personer som tidigare befann sig i fas 3 nu har tillgång till Arbetsförmedlingens hela arsenal av insatser. Vi har också gjort riktade insatser, speciellt för de personer som behöver stora utbildningssatsningar. De får möjlighet att studera ett år med bibehållen ersättning. Vi gör också ett stort arbete när det gäller att få fram andra insatser, till exempel extratjänster, som nu växer fram i ganska bra takt.

Anf. 48 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag tror säkert att Ylva Johansson vill göra någonting för de långtidsarbetslösa. Men det som vi ser i verkligheten – jag har exempelvis ringt runt till de sociala företag som har hjälpt dessa människor att komma in i aktivitet och gemenskap – är att dessa människor i dag sitter hemma ensamma i isolering och i passivitet.

Blåeld, som ni känner till, har fått ett avtal med Arbetsförmedlingen som gäller 80 platser. De har fått en anvisning. Människor sitter i dag hemma och kallas för internplacerade.

Är det verkligen på detta sätt som ministern tänker sig framtiden för dessa personer?

Anf. 49 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vet att Désirée Pethrus har ett stort, ärligt och gott engagemang när det gäller arbetsintegrerande sociala företag, vilket jag har stor respekt för.

Det är min uppfattning att Arbetsförmedlingen måste göra mer när det gäller att samarbeta med arbetsintegrerande sociala företag. Det är en mycket viktig aktör, som i dag inte utnyttjas till fullo med tanke på den kapacitet och den potential som denna sektor har, inte minst när det gäller att hjälpa långtidsarbetslösa tillbaka till arbete.

Resurser till polisen i Malmö

Anf. 50 ANDERS HANSSON (M):

Herr talman! Jag riktar min fråga till inrikesminister Anders Ygeman.

Det stora antalet dödsskjutningar har tagit stora resurser i anspråk för polisen. I Malmö tar det numera 372 dagar från att en polisanmälan görs till dess att åklagaren kan fatta beslut om målet.

Det är uppenbart att det saknas ett stort antal utredare i Malmö. Polisorganisationen och polischeferna verkar ha tappat kontrollen. Om detta

kaotiska och oacceptabla tillstånd vittnar även chefsåklagaren i Malmö i en intervju i Sydsvenskan i veckan.

Därför vill jag ställa följande fråga till Anders Ygeman: Kommer regeringen att säkerställa att polisen i Malmö får de resurser och de utredare som krävs för att det inte ska ta över ett år att utreda brott av denna karaktär?

Prot. 2016/17:38

1 december

Frågestund

Anf. 51 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Ja, det är en orimlig tid, vilket Anders Hansson ger uttryck för. Man kan jämföra den tiden med motsvarande utredningstider i Göteborg och i Stockholm som ligger väsentligt lägre. Det ankommer nu på polisledningen i regionen att kraftfullt minska dessa tider.

Man har sökt och fått förstärkning från andra polisregioner, och regeringen har skjutit till över 2 miljarder kronor till polisen de närmaste åren för att det ska kunna anställas fler poliser och fler civila utredare. Redan i år har över 600 civilanställda utredare kunnat anställas, vilket ska kunna lätta trycket väsentligt både i Region Syd och i andra polisregioner.

Anf. 52 ANDERS HANSSON (M):

Herr talman! Det skjuts till pengar den närmaste tiden, men det är nu som vi har den stora puckeln med utredningar som tar tid. Flertalet poliser och, inte minst, alla invånare i Malmö och Skåne, väntar på resultat. Regeringen har under ungefär två år sagt att man ska följa denna fråga. Inrikesministern har tidigare sagt att utredningsresultatet ska vända före nyår – det är om ca 30 dagar.

Kommer inrikesministern att hålla sitt ord och vidta kraftfulla åtgärder om vi inte ser förbättrade resultat till nyår?

Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Ja, självklart kommer jag att göra det. Det är inte en acceptabel utredningstid som Anders Hansson ger uttryck för. Det måste bli en förbättring, och utredningstiderna måste minska.

Vi ser nu i ett antal län att utredningstiderna har minskat, men inte i Malmö. Då måste det vidtas åtgärder från polisen där.

Jämställda löner

Anf. 54 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Herr talman! 3,6 miljoner kronor är i snitt skillnaden i inkomst under ett arbetsliv mellan kvinnor och män i Sverige. Enligt statistik från World Economic Forum 2015 minskar dessutom lönegapet mellan kvinnor och män mycket långsamt i Sverige jämfört med både jämförbara länder och andra länder som vi normalt inte brukar jämföra oss med i fråga om jämställdhetsstatistiken. I Island minskar det med 10 procentenheter, i Sverige med bara 1 procentenhet. Mer behöver uppenbarligen göras för att uppnå jämställda löner.

Därför vill jag fråga ansvarig minister för arbetsmarknad i världens första feministiska regering: Vad gör Ylva Johansson för att se till att vi får jämställda löner för kvinnor och män?

Anf. 55 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Detta är en extremt viktig fråga, och det är ett mycket upprörande faktum att kvinnor tjänar så otroligt mycket mindre pengar än män över en livscykel. Det är en väldigt prioriterad fråga för regeringen.

Lönebildningen är inte regeringens fråga, men det finns många saker som påverkar lönerna och som regeringen kan påverka. En sådan sak är diskriminering på arbetsmarknaden. Därför har regeringen lagt fram förslag om årliga lönekartläggningar och krav på alla arbetsgivare om aktiva insatser mot diskriminering.

Kvinnor är överrepresenterade när det gäller otrygga visstidsanställningar. Därför har regeringen lagt fram förslag – och riksdagen har beslutat – om ny lagstiftning där man kan förhindra stapling av visstidsanställningar. De övergår i stället till fast tjänst.

Hur länge man är på jobbet spelar stor roll. Därför har regeringen lagt fram förslag om ett jämnare föräldraansvar när det gäller ett avskaffat vårdnadsbidrag och ytterligare en kvoterad månad i föräldraförsäkringen.

Regeringen är också beredd att vidta ytterligare åtgärder.

Anf. 56 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Herr talman! Jag välkomnar den aktiva politik regeringen för på många områden för att komma åt problemen med ojämställdhet. I den skrivelse där regeringens nya jämställdhetspolitik presenterades för två veckor sedan aviserades också en handlingsplan för jämställda löner. Vilka ytterligare åtgärder avser regeringen att presentera i handlingsplanen, och hur snabbt kan vi hoppas på att den finns på plats?

Anf. 57 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är självklart så att innehållet i handlingsplanen kommer när handlingsplanen är klar, men låt mig ändå peka på några områden.

Det handlar till exempel om att kvinnor är sjuka mer än män, det vill säga är mindre på jobbet, vilket påverkar löneutvecklingen. Jag menar att det finns mer att göra när det gäller att få ett mer jämställt uttag och en mer jämställd fördelning av ansvaret för familj och barn. Det finns också mer att göra när det gäller det faktum att kvinnor i stor utsträckning jobbar i offentlig sektor. Min kollega Ardalan Shekarabi jobbar hårt med att få dessa yrken uppvärderade – låt proffsen vara proffs – så att man kan få utvecklas i sitt yrke.

Förtroendet för den svenska polisen

Anf. 58 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Liberalerna har en fråga till statsrådet Anders Ygeman.

I dag kom det ytterligare en mätning, denna gång av förtroendet för svensk polis – som tyvärr faller. Det är väldigt bekymmersamt. Polisen är en av de mest grundläggande och viktigaste myndigheterna i vår demokrati. Det är inte heller bara förtroendet för polisen som faller; sedan inrikesministern tillträdde har vi fått färre poliser. Vi har fått färre poliser i yttre tjänst, och polisen har kommit allt längre ifrån medborgarna.

Utifrån dessa uppgifter och indikationer vill jag fråga regeringen och inrikesministern vilka slutsatser statsrådet drar av att förtroendet fortsätter att falla för både polisen och rikspolischefen.

Prot. 2016/17:38
1 december

Frågestund

Anf. 59 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Svensk polis har befunnit och befinner sig i en ansträngd situation. På initiativ av Roger Haddads regering gjordes den största omorganisationen någonsin, vilket alla partier i Sveriges riksdag ställde sig bakom. Vi har ett förhöjt terrorhot, det största asylmottagandet sedan andra världskriget och den första gränskontrollen på 20 år. Mot bakgrund av dessa samlade ansträngningar är det inte konstigt med de skrivelser som har varit och att förtroendet har sjunkit något. Men jag noterar samtidigt att förtroendet för polisen fortfarande är högt och att det är betydligt högre än för många andra myndigheter.

Anf. 60 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Det är uppenbart att inrikesministern och regeringen saknar krisinsikt när det gäller svensk polis. Vi har fått färre poliser sedan regeringen tillträdde. Det är färre poliser nära medborgarna. Även om dagens mätning är en av flera mätningar visar den att det bara är 1 procent som hyser förtroende för rikspolischefen. Jag beklagar att regeringen är passiv i den här frågan. Tror Ygeman fortfarande att rikspolischefen ska vända utvecklingen på fyra till sex veckor?

Anf. 61 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Det är kanske läge att påminna Roger Haddad om att vi har fler polisanställda i Sverige än någonsin och att vi lägger mer pengar på polisen än vad någon regering där Liberalerna, tidigare Folkpartiet, har varit medlem någonsin har gjort. Det är naturligtvis min förhoppning att detta ska leda till en bättre resultatutveckling.

Åtgärder för ökat bostadsbyggande

Anf. 62 MATS GREEN (M):

Herr talman! Krisen på den svenska bostadsmarknaden griper omkring sig och spiller över på i stort sett alla övriga samhällsområden. Den drabbar alla övriga delar av Sverige, och framför allt drabbar den fler människor som bor i Sverige. Därför är det ganska anmärkningsvärt, herr talman, att trots den värsta krisen på 50 år på den svenska bostadsmarknaden är det ingen regering sedan 1970-talet som har levererat så få förslag för att göra det lättare att bygga bostäder i Sverige som den nuvarande.

Min enkla fråga till bostadsminister Peter Eriksson är: Varför levererar man inte fler förslag för att kunna öka bostadsbyggandet i Sverige? Man hade kunnat få igenom vilken förenkling som helst i riksdagen, redan i morgon, om bara viljan och förmågan hade funnits. Varför levererar man inte, och varför sviker man de kommuner som nu har enorma utmaningar just vad gäller bostadsfrågan?

Anf. 63 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Det kan vara lämpligt att berätta för dem som inte verkar känna till det att vi nu producerar fler bostäder än vad vi har gjort på flera decennier – sedan miljonprogrammets dagar. Sverige fungerar. När jag tillträdde för ett halvår sedan var det många som sa att vi inte kan producera mer än 40 000 bostäder om året. Prognosen just nu är 64 000 påbörjade i år och 67 000 påbörjade nästa år.

Vi har en bredare bostadspolitik än Sverige har haft på flera decennier. Tre veckor efter att jag tillträdde tillsatte vi ett 22-punktsprogram som finansministern och jag presenterade och som innebär en lång rad förändringar och förenklingar. De skyndar på beslutsprocessen när det gäller bygglov och gör att det ska kunna gå att bygga mer. Vi har nu dessutom 6 miljarder i budget varje år för att investera mer och satsa mer på svenskt byggande. Det är lite förvånande att inte alla har upptäckt det.

Anf. 64 MATS GREEN (M):

Herr talman! Det är korrekt att det byggs väldigt mycket i Sverige nu, men det är också en effekt av den förenklingsresa Alliansen genomförde under åtta år. Sedan är det naturligtvis inte nog, utan det måste bli oerhört mycket bättre. Men fortfarande är det ett beklämmande faktum att regeringen levererar alltför få förslag. Ygeman kunde presentera 74 propositioner, och på bostadspolitikens område har vi fått nöja oss med mindre än en tiondel av det. Det är inte acceptabelt, herr talman, och särskilt inte i den situation Sverige befinner sig i just nu.

Anf. 65 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Vi har som sagt en bredare och starkare bostadspolitik i Sverige än på många decennier. Dessutom är det så, vilket jag oroar mig mer över, att oppositionen – inte minst Moderaterna – lägger fram en politik som skulle ta bort en stor del av de insatser som nu görs, minska bostadsproduktionen i Sverige och öka bostadsbristen. Den skulle skapa ännu mer obalanser på bostadsmarknaden, höja priserna på bostadsrätter och villor samt skapa ännu mer risker i samhällsekonomin. Jag tycker att det är förvånande att ni vågar göra det, Mats Green.

Bostäder till flyktingar och sanktioner mot kommuner

Anf. 66 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Ylva Johansson. Vi är många små, och ibland ganska fattiga, kommuner som under de senaste åren har tagit ett stort ansvar när historiskt många människor har sökt skydd i vårt land. Vi är oerhört stolta över det arbete som personalen, och många gånger även civilsamhället, har gjort.

Nu när även glesbygdskommuner har bostadsbrist kan flyktingar som har rotat sig i våra kommuner och fått uppehållstillstånd tyvärr inte bo kvar, för det finns helt enkelt inga lediga lägenheter. De hyrs nämligen många gånger av Migrationsverket. Min första fråga till statsrådet Johansson är därför om regeringen kan tänka sig att ge Migrationsverket i uppdrag att överlåta lägenheter åt kommuner så att de som har fått uppehållstillstånd kan bo kvar.

Den andra frågan gäller de rika moderatstyrda kommuner som nu deklarerar att de inte tänker följa anvisningslagen. Tänker regeringen införa något slags sanktioner mot detta?

Prot. 2016/17:38
1 december

Frågestund

Anf. 67 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig först rikta ett stort tack till de kommuner som Åsa Eriksson här tar upp. Utan deras ovärderliga insatser hade vi inte klarat den stora ansträngning som Sverige utsattes för under förra hösten, då vi hade ett enormt stort flyktingmottagande. Ansträngningen är stor även fortsättningsvis. Jag vill tacka alla de kommuner som har ställt upp.

Migrationsverket lämnar nu många av sina tillfälliga boenden och kontakter då kommunerna för att ta reda på om de är intresserade av att ta över kontraktet. Exakt vilka boenden som Migrationsverket lämnar blir en sak för Migrationsverket att självt ta ställning till, men det blir i alla fall färre tillfälliga boenden i Migrationsverkets regi.

När det gäller anvisningslagen är ju ordningen sådan att regeringen lägger fram förslag, riksdagen stiftar lagar och domstolar prövar. Det finns inte – som vissa kommuner tycks tro – någon instans som man kan vända sig till i hopp om att man ska slippa att följa lagen.

Anf. 68 ÅSA ERIKSSON (S):

Herr talman! Det är i dag svårt med bostäder över hela Sverige, oavsett om man är en liten eller stor kommun och oavsett om det är rött eller blått styre. Där sitter vi alla, på något vis, i samma båt. Det som förvånar mig är att det nu finns kommuner som inte ens försöker. Har regeringen några idéer om vad man kan göra för att få alla kommuner att anstränga sig och försöka att följa anvisningslagen?

Anf. 69 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Läget är ansträngt i alla landets kommuner. Nästan alla kommuner har bostadsbrist. Detta är en mycket stor utmaning, och regeringen gör omfattande insatser för att hjälpa kommunerna i fråga om bostadsbyggande, regelförenklingar och mycket annat.

Jag vill också säga att det inte är något fritt valt arbete att följa lagar. Det är någonting som alla kommuner har att göra, och det är oerhört viktigt att alla kommuner ställer upp. Regeringen kommer att återkomma med de förslag som krävs för att säkerställa att alla kommuner följer anvisningslagen, som måste följas precis som alla andra lagar.

Danstillstånd

Anf. 70 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! I våras – jag tror att det var den 14 april – fattade vi här i kammaren ett gemensamt beslut. Samtliga partier var eniga om att kravet på så kallat danstillstånd skulle avskaffas. Regeringen ombads i och med detta att ombesörja nödvändiga lagändringar för att så ska ske.

Bakgrunden var att det fanns ett stort antal enskilda motioner från flera olika år som adresserade just den här frågan. Jag tror att motionerna kom från nästan alla riksdagspartier.

I samband med att vi i Alliansen drev på för en renodling av polisens arbetsuppgifter, någonting som vi också fick till ett tillkännagivande om, lyfte vi också upp frågan om danstillstånd. När man pratar med människor som berörs tycks det föreligga en del missförstånd om detta. Många verkar tro att kravet på danstillstånd avskaffades när vi fattade det här beslutet, men så är inte fallet. Regeringen måste bereda denna förändring.

Jag blev lite förvånad över att inte hitta någonting om detta i budgeten eller listan över propositioner. Min fråga går till ansvarigt statsråd, Anders Ygeman. Vad händer?

Anf. 71 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag tackar Johan Hedin för frågan.

Renodlingsarbetet inom polisen fortskrider. Vi har lagt fram ett antal konkreta förslag. Just beredningen av danstillstånd har kanske inte varit det mest arbetsbetungande för polisen. Men, nevertheless, beredning pågår. Förslaget kommer att utredas, och sedan kommer vi att återkomma till riksdagen, helt i enlighet med riksdagens önskan.

Anf. 72 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Människor hör av sig till mig, och säkert även till inrikesministern, och berättar om hur de har suttit i timmar i telefonkö för att komma fram till polisen. Utredningsresultaten talar sitt tydliga språk, och det är inga vackra klanger. Poliserna själva vittnar om stora problem med ledningskulturen. Precis alla talar om resursbrist.

Vore det då inte en god idé att så skyndsamt som möjligt se till att polisen slipper uppgifter som att avgöra om folk ska få dansa eller inte, så att polisen kan fokusera på att få brottslingar bakom lås och bom? Finns det någon tidsplan för arbetet?

Anf. 73 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Svaret på Johan Hedins aningen ledande fråga är naturligtvis: ja! Men vi har valt att i det arbetet prioritera de frågor som är mest betungande för polisen. Därför började vi med att befria polisen från djurhållningsuppgifter. Vi gick vidare med att befria polisen från transport- och handräckningsuppgifter, som har tagit upp en betydande del av polisens tid. Som tur är tar inte behandlingen av danstillstånd en speciellt stor del av polisens tid i anspråk.

Regeringens ansvar för konsekvenserna av anvisningslagen

Anf. 74 ROGER HEDLUND (SD):

Herr talman! Min fråga går till bostadsministern. Regeringen tvingar sedan den 1 mars kommunerna att ta emot en viss andel personer med uppehållstillstånd, enligt en kvot som fördelas över landet. Detta baseras på den invandringspolitik som regeringen för. Ansvar för att lösa boendesituationen lämpar man över på kommunerna. Där ställer regeringen inte upp över huvud taget.

Ekot rapporterade häromdagen att 57 procent av dem som behöver boende har fått ett boende, men övriga har inte fått det. Svaret till de kommuner som inte ordnar boende är att man ska införa sanktioner.

Vilket ansvar anser bostadsministern att regeringen har för den uppkomna situationen, och hur tänkte regeringen när man införde detta system?

Anf. 75 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är jag som är ansvarig för anvisningslagen.

Det finns ingen annanstans man kan bo i Sverige än i en kommun. Vi har under många års tid haft en extremt sned fördelning av nyanlända, där vissa kommuner har tagit ett enormt stort ansvar. Södertälje kommun blev känd när man tog emot fler irakier än vad USA hade gjort.

Den här regeringen vill ha ett jämnt och solidariskt ansvar för att ta emot nyanlända och ge människor som får uppehållstillstånd en möjlighet att börja sitt nya liv i Sverige.

Glädjande nog har den nya lagstiftningen fått ett brett stöd i Sveriges riksdag. Jag tror att detta beror på insikten om att vi dels inom EU måste fördela ansvaret så att alla medlemsstater i EU tar sin del av ansvaret för flyktingar och mottagandet av dessa, dels att alla kommuner i Sverige måste ta sin del av ansvaret för att ge nya svenskar en chans att börja sitt nya liv i Sverige.

Anf. 76 ROGER HEDLUND (SD):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Sverige hade under förra året en situation med ett extremt stort antal asylsökande. Regeringen införde, extremt sent, gränskontroller. Är det inte dags att regeringen vaknar upp och avskaffar EBO-lagen? Man skulle genom detta motverka den trångboddhet som vi ser ute i kommunerna och svårigheten för kommunerna att ordna boende. I stället kunde man se till att de nyanlända blir kvar på Migrationsverkets boenden till dess det finns boenden åt dem i kommunerna.

Anf. 77 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vet inte om jag förstår riksdagsledamoten rätt. Är förslaget att människor aldrig ska få bosätta sig i Sverige utan bo evighetslängre på Migrationsverkets anläggningsboenden, i något slags getto? Skulle det vara en bra utveckling för Sverige? Skulle det leda till bättre möjligheter att bygga ett starkt och tryggt land? Nej, jag tror inte det.

Människor som får uppehållstillstånd måste få en chans att börja ett nytt liv och bidra till Sveriges utveckling.
(Applåder)

Riksdagens inflytande och beredningstvånget

Anf. 78 EVA LOHMAN (M):

Herr talman! Min fråga är av allmänpolitisk karaktär, och jag vänder mig till Ylva Johansson.

I september frågade min kollega Olof Lavesson kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke hur hon ser på riksdagens beslutandemakt och den demokratiska processen här.

Den senaste tiden har vi fått höra att den ansvariga utredaren för Kulturskoleutredningen vägrar att komma till riksdagens kulturutskott för att redogöra för utredningens förslag.

Häromveckan lät kultur- och demokratiministern meddela att regeringen med anledning av Medieutredningen inte avser att invänta synpunkter från berörda remissinstanser. Här är det bara att tuta och köra!

Min fråga till statsrådet är: Hur ser ministern på riksdagens inflytande, och hur ser ministern på den demokratiska beredningsprocess som regeringens arbete ska omfattas av?

Anf. 79 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig först säga att jag tyvärr inte har detaljkunskap om utredaren av kulturskolor och kommunikationen mellan den personen och riksdagen. Men generellt är det naturligtvis önskvärt att utredningar jobbar brett, ibland med referensgrupper från olika politiska partier eller med uppdrag att rådgöra med andra aktörer i samhället.

När det gäller beredning i Regeringskansliet är det reglerat i grundlagen. Vi har ett beredningstvång. Det upprör ofta riksdagsledamöter när ministrar säger att frågan bereds, och man tycker ibland att det tar väldigt lång tid. Vi har en i jämförelse med andra länder ganska långsam lagstiftningsprocess.

Om man tycker att regeringen inte uppfyller beredningstvånget finns det en möjlighet att granska regeringen, och det är riksdagen som gör det via konstitutionsutskottet.

Anf. 80 EVA LOHMAN (M):

Herr talman! Tack för svaret! Jag har en följdfråga. Kultur- och demokratiministern har utsett Berit Högman att leda samtalen med riksdagens partier med anledning av Medieutredningen.

Då är min fråga: Vilket mandat har hon egentligen från regeringen, och vilken betydelse kommer synpunkterna från riksdagspartierna att ha för regeringens fortsatta beredning?

Anf. 81 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag beklagar, men detta är detaljkunskaper som jag inte har, så det kan jag inte svara på i dag.

Marknadshyror och utdelning från de kommunala bostadsbolagen

Anf. 82 PATRIK LUNDQVIST (S):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Eriksson.

Det har flera gånger nu under den här frågestunden diskuterats om vikten av fler bostäder i Sverige och en bättre bostadsmarknad. Jag tycker att det är otroligt roligt att vi faktiskt får fler bostäder här i landet nu, att det byggs som aldrig förr. Men vi har lite orättvisor på bostadsmarknaden.

Äganderätten är den mest gynnade upplåtelseformen och den kommunala hyresrätten den mest missgynnade upplåtelseformen, som det ser ut i dag. Den som äger sin bostad har rätt till ränteavdrag och avdrag för ROT-tjänster och har en rätt förmånlig beskattning. Hyresgästen har ingenting. De som bor i kommunal hyresrätt får dessutom betala lite extra skatt genom att kommunerna tar ut vinster från bolagen – vinster som ju kommer från hyresgästernas hyror. Dessutom vill en del införa marknadshyror.

Jag skulle vilja fråga bostadsministern hur han ställer sig till marknadshyror och utdelningar från de kommunala bostadsbolagen.

Anf. 83 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Jag tycker att ett av de stora problemen på den svenska bostadsmarknaden är att vi har för lite hyresbostäder i dag. Vi behöver bygga betydligt fler. Det är också skälet till att regeringen har tagit några initiativ, dels till ett investeringsstöd för att bygga fler hyresbostäder till rimliga priser, dels till att tillsätta en utredning som ska se över systemet med hyressättning när det gäller presumtionshyror.

Vår politik innebär däremot inga planer på att gå över till marknadshyror. Det finns en del inom oppositionen som pratar en hel del om det, men i regeringen har vi inte alls några sådana förslag. Jag tror att vi tvärtom behöver förbättra det system vi har i dag, som är ett mer reglerat system.

Anf. 84 PATRIK LUNDQVIST (S):

Herr talman! Frågan gällde också utdelningarna från de kommunala bolagen. Man skulle faktiskt kunna förbättra möjligheterna att bygga billiga hyresrätter som folk har råd att flytta till när de till exempel söker jobb eller behöver en bostad för att flytta hemifrån, i stället för att ta ut vinster som går till kommunerna och in i kommunbudgetarna.

Anf. 85 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Det finns flera olika möjligheter för kommunerna att se till att det blir lättare att både bygga och bygga billigare hyreslägenheter. Ett sätt är naturligtvis att inte ta ut pengarna från bostadsbolagen utan se till att de används till att bygga nya bostäder och renovera dem som finns.

Sett i backspegeln hade det varit väldigt bra om man hade tänkt så under en längre tid i till exempel Stockholm, för då hade vi haft betydligt bättre ställt med hyresbostäder.

Skattehöjningarnas effekter på jobb och företagande

Anf. 86 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Flygskatt, finansskatt, kilometerskatt, entreprenörsskatt – listan över regeringen skattehöjningar kan bli både lång och oroande. När det gäller skatten på tobak och alkohol används den ju för att begränsa användningen. Samtidigt vet vi att fyra av fem jobb skapas i småföretagen. Mot den bakgrunden är det märkligt att regeringen så tydligt väljer att beskatta dem som skapar jobben.

Med anledning av detta vill jag fråga arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson: Hur många jobb kommer att försvinna som ett resultat av dessa skattehöjningar på jobb och företagande?

Anf. 87 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är alltid intressant med Moderaternas nästan osunda fixering vid skattepolitiken som både lösningen på alla problem och hinder för all positiv utveckling.

Vi prövade under åtta års tid en politik som var starkt präglad av stora ofinansierade skattesänkningar och privatiseringar. Det var en politik som misslyckades, särskilt när det gäller jobben. Det var ett av skälen till att den regeringen inte fick fortsätta. Det valdes en ny regering just för att ni misslyckades med jobben.

Vi lyckas bättre med jobben. Jobben växer till och arbetslösheten sjunker. Vi har rekordmånga lediga jobb i Sverige just nu. Uppenbarligen är effekten av regeringens politik sådan att jobben växer till.

Anf. 88 JÖRGEN WARBORN (M):

Herr talman! Jag noterar att jag över huvud taget inte fick svar på min fråga. Det är märkligt eftersom statsminister Löfven har sagt att han alltid ska fråga statsråden hur mycket jobb reformerna skapar.

Regeringens mål är att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020. Hur menar regeringen att man ska nå det målet genom att höja skatten för dem som skapar jobben?

Anf. 89 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är alltid en grannlaga uppgift att avväga vilka skatter och hur höga skatter som ger den bästa balansen.

Det är naturligtvis inte ett önskeläge att ha noll skatteintäkter, för då har man inga pengar som man kan investera i infrastruktur, utbildning, bostadsbyggande och mycket annat som är nödvändigt för jobbens tillväxt. Samtidigt kan man självklart inte ha hur högt skatteuttag som helst utan att det också kan få negativa konsekvenser.

Uppenbarligen är regeringens avvägning sådan att jobben växer till.

Åtgärder mot terrororganisationers finansiering och rekrytering

Anf. 90 LAWEN REDAR (S):

Herr talman! Det har gått lite mer än ett år sedan de fruktansvärda terrordåden ägde rum i Paris. Det var ett samordnat attentat med skottlossningar och explosioner på sex olika platser i staden. En av platserna för attentaten minns vi särskilt och det är konsertlokalen Bataclan, känd för att vara Paris progressiva hjärta.

Gårdagens *Uppdrag granskning* kunde avslöja attentatens kopplingar till Sverige. Tillgången till ett medlemsregister från terrororganisationen Daishs egen säkerhetstjänst visar olika kretsars närvaro i Sverige. Vissa av personerna som programmet hänger ut är inte dömda, och det är av vikt att vi inte heller agerar som den dömande makten. Däremot pekar programmet på att det finns grund för finansiering och rekrytering i Sverige.

Min fråga till inrikesministern är: Vad görs för att stoppa finansieringen till terroristorganisationer, och vad görs för att stoppa den här rekryteringen?

Anf. 91 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Tack för frågan! Regeringen har tagit fram en ny nationell strategi mot terrorism. Efter det att den tagits fram gjorde regeringen en överenskommelse med de borgerliga partierna i riksdagen om 21 konkreta åtgärder mot terrorism, inklusive mot finansieringen av och rekryteringarna till terrorism.

Jag vill gärna ta tillfället i akt att berömma oppositionen i riksdagen för att man varit med och bidragit till en effektiv terrorbekämpning, för jag tror att förslagen både blev bättre och kunde genomföras snabbare än om vi inte hade fått det stöd som vi fick av den borgerliga oppositionen.

Där finns en lång rad av åtgärder som vi nu betar av. Vi har stoppat missbruket av svenska pass, vi har kriminaliserat terrorkårsresor och vi har gett speciella myndighetsuppdrag vad gäller finansieringen. På regeringssammanträdet i dag beslutade vi att fördubbla straffen för olaglig hantering av handgranater.

Det kommer snart ett antal andra förslag som blir verklighet just för att säkerställa detta arbete.

Anf. 92 LAWEN REDAR (S):

Herr talman! Av lika betydande vikt som att bekämpa och kriminalisera terrorism är att ställa sig frågan ”Varför?”. Vad är det som gör att unga människor dras till ideologier som handlar om att störta det öppna och demokratiska samhälle vi lever i?

Extremisternas ideologi grundar sig att mörda de människor som står upp för mångfaldssamhället. Det kan vi se i deras agerande i Irak och Syrien med attentat mot kristna, kurder och andra minoriteter, men även i den högerextrema ideologin här hemma i Sverige.

Vad görs för att bekämpa deras ideologi?

Anf. 93 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Det förebyggande arbetet är ett av benen i regeringens nya nationella strategi mot terrorism, som vi också har fått brett stöd för i riksdagen.

Vi har en nationell samordnare för demokrati och mot våldsbejakande extremism. Vi har samordnare i Sveriges samtliga kommuner och handlingsplaner i de flesta kommuner. Vi har gett ett antal myndighetsuppdrag som handlar om att bekämpa rekryteringen till dessa organisationer och bekämpa den förvridna världsbild som dessa organisationer ger uttryck för. Det handlar också om att hindra det ekonomiska stödet till organisationerna.

Antalet nyanlända i arbete

Anf. 94 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Flera gånger har vi hört arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson säga att alla nyanlända ska vara i jobb inom två år i etableringsfasen. Senare har det ändrats till att de ska vara i jobb eller utbildning inom två år.

Statistiken visar att det är endast 27 procent som har någon form av jobb, och oftast med stora lönestöd. Det är bara 5 procent som går en reguljär utbildning, och arbetslösheten är över 22 procent. Nästa år kommer utmaningen att vara ännu större då antalet i etableringsfasen ökar från 65 000 till 80 000.

De åtgärder för fler i jobb som regeringen har utlovat går mycket trögt. Vad tänker ministern göra för att fler nyanlända ska komma i jobb?

Anf. 95 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA

JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är en viktig fråga som Katarina Brännström tar upp.

Etableringsperioden är normalt två år. När jag tillträdde var det 27 procent som var i arbete eller studier efter den tvåårsperioden. Det är bedrövligt dåligt.

Det är rimligt att ha som mål att man i normalfallet ska komma i arbete eller utbildning under den etableringsperiod som staten, i ganska bred enighet i Sveriges riksdag, har satt upp.

Det är självklart en stor utmaning, särskilt som antalet i etableringsuppdraget ökar kraftigt. Trots det har vi kunnat se en förbättring. Förra året var vi uppe på 31 procent, mot tidigare 27 procent, och jag räknar med att det kommer att öka också under innevarande år.

Mitt fokus med arbetet är att steg för steg förbättra så att allt fler kan komma i arbete eller utbildning under etableringsperioden. En viktig del i att lyckas med det är den reformering av etableringsreformen som regeringen arbetar med och som just nu är ute på remiss.

Anf. 96 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag delar ministrarnas uppfattning i fråga om mål. Det är klart att vi måste ha som mål att få fler människor i arbete.

Regeringen har ansvaret och makten att göra något åt det, och problemen växer. Allt fler kommer in i kön till Arbetsförmedlingen, en arbetsförmedling som inte fungerar särskilt bra. 80 000 kommer att finnas i etableringsfasen, och vi är nu i halvtid.

Var är de nya reformerna från regeringen för att man ska lyckas med de mål man har satt upp?

Anf. 97 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA

JOHANSSON (S):

Herr talman! En viktig del är att förändra och modernisera etableringsreformen. Det förslag som regeringen har skickat ut på remiss, och som jag räknar med att komma tillbaka till riksdagen med inom kort, handlar om att man ska kunna ställa tydligare krav på nyanlända. Det ska vara samma krav som vi ställer på alla andra arbetslösa. Man ska ha tillgång till och kunna styra över insatserna för nyanlända på samma sätt som man ställer krav och kan styra över insatserna för alla andra arbetslösa.

Herr talman! Att nyanlända får arbete med lönestöd är inte ett misslyckande utan precis vad lönestöden är till för. De är till för att hjälpa människor som står långt från arbetsmarknaden att få sitt första jobb i Sverige. Det ska vi fortsätta med.

Anf. 98 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till Per Bolund.

Vilseledande marknadsföring innebär att konsumenter luras in i avtal som framställs som mer fördelaktiga än de sedan visar sig vara. Det kan röra sig om rent bedrägeri där konsumenten luras in i ett mycket ofördelaktigt avtal som är svårt eller omöjligt att ta sig ur.

Det finns exempel där förpackningen är dubbelt så stor som innehållet. Det finns också mer allvarliga exempel, där det kan få långtgående konsekvenser för konsumenten. Det kan vara abonnemang där man blir bunden under lång tid till en hög kostnad och där den höga kostnaden och långa bindningstiden inte har framgått. Det finns exempel där man har sagt att man ska "ta snacket med banken", alltså göra avtal med banken gällande bolån, vilket man inte alls har befogenhet att göra.

Hur bedriver regeringen sitt arbete på detta område?

Anf. 99 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag tackar Hillevi Larsson för en viktig fråga.

Vi är alla konsumenter och vet därmed hur svårt det kan vara att agera på ibland väldigt komplexa marknader. Konsumentmarknaderna är också i snabb förändring, inte minst på grund av digitaliseringen och globaliseringen.

Detta gör att regeringen måste ha en aktiv konsumentpolitik och hela tiden komma med nya åtgärder för att möta de problem som konsumenter ställs inför.

Vi har till exempel gett nya sanktionsmöjligheter till Konsumentombudsmannen. Nu kan man omedelbart gå in och stoppa vilseledande marknadsföringskampanjer i stället för att som i tidigare ordning tvingas gå till domstol och invänta ett domstolsutslag. Det kunde ju ta flera år, och då var det risk att kampanjen var avslutad och att konsumenterna redan hamnat i klistret.

Vi jobbar konsekvent med att förbättra konsumentskyddet på alla olika områden. Vi skjuter också till extra pengar till Konsumentverket och Konsumentombudsmannen för att de ska kunna bedriva ett aktivt arbete. Det gör vi även till andra myndigheter som har att följa de konsumentmarknader som finns. Det här är ett mycket viktigt och prioriterat område för regeringen.

Anf. 100 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är viktigt att man ger myndigheterna verktyg och resurser att bekämpa detta. Konsumenten är den svagare parten, och man kan inte lägga hela ansvaret på konsumenten. Denne kanske inte alltid vet sina rättigheter. Men det är såklart viktigt med konsumentinformation också.

Det är viktigt att man kan gå in direkt och stoppa vilseledande reklam, för en domstolsprocess kan som sagt ta månader eller år. Det är också ett viktigt sätt att visa att detta inte är ett bra sätt att tjäna pengar.

Anf. 101 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag delar uppfattningen att det är ett viktigt område och att myndigheterna både måste ha de regelverk de behöver för att kunna gå till handling och de resurser de behöver.

Därför har vi i den budget som ligger på riksdagens bord lagt till extra resurser till Konsumentombudsmannen och Konsumentverket. Vi har dessutom under ett antal år stärkt budgeten för Finansinspektionen, som har att följa konsumentskyddet på de finansiella marknaderna.

Detta kommer vi att fortsätta med för att se till att svenskarna har ett gott konsumentskydd.

Följderna av kilometerskatt, flygskatt och höjd drivmedelsskatt

Anf. 102 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till finansmarknadsministern tillika biträdande finansminister.

I regeringsförklaringen står bland annat att läsa att Sverige ska hålla ihop och att Sverige ska utvecklas genom samhällsbygge och samarbete.

Om regeringen menar allvar med att Sverige ska hålla ihop även geografiskt, hur är planerna på kilometerskatt, flygskatt och höjd skatt på drivmedel förenliga med en politik för hela Sverige och för de företag och konsumenter och den samhällsservice som finns även långt från storstadsområdet?

Anf. 103 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Vi ska självklart ha väl fungerande samhällen runt om i hela Sverige, och det ska vara möjligt att bo och verka i hela Sverige. Därför har regeringen en aktiv regionalpolitik och vidtar åtgärder. Inte minst gäller det på transportområdet, där vi har planer på att kraftigt öka insatserna för att bygga infrastruktur runt om i hela Sverige.

Det är felaktigt att titta på bara en del av den ekonomiska politiken. Man måste titta på helheten.

Det är nog en felaktig slutsats att tro att till exempel en flygskatt måste få negativa konsekvenser. Utredningen, som precis kommit, konstaterar att de regionalpolitiska konsekvenserna skulle vara små, och de kan också mötas med åtgärder.

Det är också farligt att tro att man kan stå stilla och inte vidta åtgärder för att möta den klimatutmaning som vi tydligt ser, till exempel i form av 20 grader varmare temperatur än normalt i Arktis och snabbt smältande polarisar. Jag tror att svenska folket förväntar sig att en regering ska komma med en aktiv politik för att möta detta. Att passivt stå och titta på är inte acceptabelt.

Anf. 104 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Skatt på avstånd slår direkt mot företag och konsumenter som bor långt från storstadsområden. Vilken analys gör ministern av detta, alltså skatt på avstånd?

Anf. 105 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag anser att begreppet är direkt felaktigt. Det är inte vad det handlar om, utan det handlar det som riksdagen i bred samsyn har ställt sig bakom, nämligen att alla transportslag ska bära de kostnader de orsakar för samhället i form av lokal miljöpåverkan men också påverkan på den globala klimatutvecklingen.

Vi vet alla att det finns olika former av kilometerskatt i ett stort antal länder runt om i Europa och världen. De har inte fått den typen av konsekvenser som Lotta Finstorp pekar på. Jag tycker att det är tidigt att dra slutsatser redan nu, innan utredningen ens har kommit med ett förslag.

Låt oss avvakta och göra analyser senare.

Turkiets ifrågasättande av Lausannefreden

Anf. 106 SOTIRIS DELIS (M):

Herr talman! Min fråga är av allmänpolitisk karaktär och går till statsrådet Ylva Johansson.

Vi lever i en orolig värld där vi bland annat kan konstatera att en hel del oroande saker och trender uppenbarar sig. Senast var det Turkiets president Erdoğan, som har börjat ifrågasätta Lausannefreden. Denna överenskommelse undertecknades i juli 1923, varvid Turkiets moderna gränser fastställdes.

Att såväl Turkiets president som, nu senast, landets utrikesminister Mevlüt Çavuşoğlu ifrågasätter Lausanneöverenskommelsen är som dynamit för klimatet i området.

Vilken är den svenska regeringens ställningstagande och position i detta?

Anf. 107 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är rätt som Sotiris Delis tar upp att det finns många oroväckande tecken i vår nära omvärld som regeringen har anledning att följa mycket noga.

Även om det finns många tecken där man har anledning att höja ett varningens finger och bli alltmer orolig är det viktigt att ta fasta på de goda relationer som också finns.

Jag har inte kompetens nog att svara konkret på Sotiris Delis aktuella fråga. Jag vill dock säga att regeringen har förbindelser, men är oroad över utvecklingen i Turkiet, och att vi följer utvecklingen mycket noga.

Anf. 108 SOTIRIS DELIS (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Jag har ett önskemål, nämligen att Sverige, som numera sitter i FN:s säkerhetsråd, använder sin position och försöker påverka. Det är många som oroar sig över den turkiska regeringens och ledningens provokationer mot sina grannar.

Anf. 109 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Som jag sa tidigare följer Sverige utvecklingen i Turkiet nära, och det finns flera oroande tecken.

Den 1 januari kliver vi in i FN:s säkerhetsråd, och det innebär självfallet ett mycket stort och bredare ansvar i utrikespolitiken. Sverige ser fram emot att ta detta stora ansvar.

Anvisningslagen och moderatledda kommuners ansvar

Anf. 110 HANIF BALI (M):

Herr talman! Endast 50 av landets 290 kommuner prognosticeras klara de anvisningskvoter som den nya anvisningslagen tvingar dem till. Gym-pahallar, tillfälliga barackgetton och till och med hotellrum har börjat bokas upp för att klara detta. Det är knappast bra och långsiktiga lösningar.

Endast 1 000 av 2 500 av den kvot som rödgröna Stockholms stad har fått har man klarat av att placera hittills, nu i december. Socialdemokratiskt styrda Mölndal har sagt att de inte kan ta emot fler nyanlända nu.

Anser Ylva Johansson att det är hederligt att peka på några enskilda moderatstyrda kommuner och bristen på vilja när detta är ett rikstäckande problem?

Anf. 111 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Hanif Bali har uppenbarligen kunskap som jag inte har. Jag känner inte till att det existerar några prognoser över mottagandet ute i kommunerna, men det är spännande att Hanif Bali har tillgång till sådana. Jag vet heller inte varifrån Hanif Bali har fått att jag skulle ha pekat ut några särskilda moderatledda kommuner.

Jag ser ett läge där vi har mycket stor bostadsbrist i nästan hela Sverige och ett ovanligt stort mottagande av många nyanlända som har fått uppehållstillstånd. Det är en väldigt svår situation i nästan alla kommuner när det gäller att klara av detta. Det är en mycket stor ansträngning för Sverige.

I detta läge måste regeringen göra allt för att hjälpa kommunerna. Det gör vi också genom många insatser för bostadsbyggande. I går presenterade jag förslag där regeringen ger vissa lättnader för tillfället för att underlätta de anvisningar som ska ske i år. Man får längre tid på sig att ta emot, och vi kommer att sänka länstalen för 2017 för att underlätta kommunernas mottagande.

Anf. 112 HANIF BALI (M):

Herr talman! Att skjuta problem framför sig som regeringen nu har öppnat för att göra kan man säga är en väldigt tillfällig lösning.

De åtgärder som regeringen presenterar för att få till stånd bostadsbyggande är långt ifrån tillräckliga. Det erkänner alla experter.

Om det är så att vi inte ska peka ut enskilda kommuner eller enskild brist på vilja blir frågan: Vad mer är regeringen redo att göra? Är regeringen redo för de handlingar som krävs för att få till stånd bostadsbyggande?

Anf. 113 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är alldeles uppenbart att regeringen gör det som krävs för att få till stånd bostadsbyggande. Vi har inte sedan miljonprogrammets dagar haft ett sådant byggande av lägenheter som vi har just nu. Öknings- taktén är enorm och slår alla tidigare prognoser, som bostadsministern vi- sade nyss.

Att detta rekordhöga byggande inte räcker beror på att vi under många års tid har haft på tok för lågt byggande. Det tar tid att bygga i kapp, men regeringens politik levererar när det gäller bostadsbyggande.

Statsbidrag till islamistiska och våldsbejakande organisationer

Anf. 114 ISABELLA HÖKMARK (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Anders Ygeman.

Gång efter annan får vi vittnesmål och rapporter om att personer som inte ska göra det erhåller bidrag från staten. Detta urholkar förtroendet hos dem som betalar skatt och dem som erhåller bidrag. Jag tänker på islamis- ter och våldsbejakande grupper.

Min fråga till statsrådet är: Hur tänker han ingripa för att säkerställa att islamistiska och våldsbejakande grupper inte kan finansieras med hjälp av statsbidrag?

Anf. 115 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag ska för tydlighetens skull säga att detta faller under kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnkes ansvarsområde och in- går i den gemensamma uppgörelse med Moderaterna, Liberalerna, Center- partiet och Kristdemokraterna som jag var med om att träffa.

Efter det att vi gjorde den gemensamma överenskommelsen har kultur- och demokratiministern vidtagit ett antal olika åtgärder. Bland annat har hon tillsatt en speciell utredare för att se över alla former av bidragsgiv- ning, inte bara inom staten utan även andra delar av den offentliga sektorn, för att säkerställa att inte en krona av våra gemensamma skattemedel går till organisationer som inte ställer upp på den gemensamma demokratiska värdegrunden.

Anf. 116 ANDRE VICE TALMANNEN:

Vi tackar statsråden och de ledamöter som har deltagit i dagens fråge- stund, som härmed är avslutad.

§ 8 (forts. från § 6) **Kultur, medier, trossamfund och fritid** (forts. KrU1)

Anf. 117 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Rossana Dinamarca ägnade en stor del av sitt anförande åt att kritisera Sverigedemokraternas utgiftsområdesmotion på kulturom- rådet. Det var formuleringar om att om man får gissa vilt ska alla bli na- tionalister, som om vi hade haft något slags förslag om att strypa åsikts- friheten eller liknande.

Prot. 2016/17:38
1 december

Frågestund

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Det kan vara farligt att gissa vilt, för då händer det att man landar fel. Det var precis vad Rossana Dinamarca gjorde när hon menade att Sverigedemokraterna vill strypa all form av stöd till de olika världskulturmuseerna. Det gör vi inte, varken till Östasiatiska, Etnografiska, Medelhavsmuseet eller andra.

Långsiktigt vill vi däremot se att man stryper anslagen till Världskulturmuseet i Göteborg, men det är bara ett av museerna. Det har även fått en mycket omfattande kritik riktad mot sig under åren.

Rossana Dinamarca menade vidare att Kungliga Operan bara skulle få sätta upp opera på svenska om Sverigedemokraterna fick råda, vilket helt saknar grund i verkligheten. Vi fick också höra att Moderna museet med vårt förslag skulle få mindre pengar, vilket inte heller längre är överensstämmande med verkligheten när vi i år låter anslaget ligga oförändrat. Det kan vara farligt att gissa vilt.

Sverigedemokraterna låter tvärtom kulturpolitiken ha en unikt stark roll i vårt förslag till statsbudget, vilket vi visade i höstas i vår budgetpresentation när vi menade att kulturens förmåga att få människor att kommunicera och knyta samman ett klivet land är ovärderlig. Vänstern, däremot, saknar helt enkelt hederlighet i sin argumentation.

Jag vill därför fråga Vänsterpartiet: Menar man att det saknas en svensk kultur och ett svenskt kulturarv värt att värna, vårda och visa?

Anf. 118 ROSSANA DINAMARCA (V) replik:

Herr talman! SD vill bestämma vilken konst vi ska få se, vilken musik vi ska få lyssna på och vilka tidningar vi ska få läsa. Det är inget hittepå. Det är bara att läsa och lyssna på olika ledamöter. I den här kammaren stod för några år sedan din företrädare Margareta Larsson och ville fångla konstnärer som Carolina Falkholt för hennes konst. Det är inget hittepå. Det är helt äkta. Ni vill strypa presstödet och talar i antisemitisk anda om en konspiration. Det är inget hittepå.

Jag tyckte att Olof Lavesson tydliggjorde ganska väl vad ni står för. Det är en avsmalning, och ni förstår inte ens vad kultur är och hur kultur formas. Kultur är ingenting som är statiskt, utan det är någonting som formas av alla människor som bor i ett samhälle. Det är också så jag vill att kulturen ska formas för framtiden.

Ni vill tvärtom styra kulturen väldigt hårt. Det såg man inte minst under era senaste kommun- och landstingsdagar, då det fanns förslag om att man skulle sluta sponsra destruktiva kulturyttringar och där man ville ha en starkare styrning av den offentliga kulturen. Det är inget hittepå, utan det är så SD:s kulturpolitik ser ut. Ni vill att vi ska bli nationalister.

Anf. 119 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Detta replikskifte är fortfarande fullt av lögnar och en djupt ohederlig argumentation. Det får väl vara något slags hederlighet, för bövelen!

Det låter ungefär som att Sverigedemokraterna vill bestämma vilken konst som ska visas. Var någonstans i Sverigedemokraternas utgiftsområdesmotion hittar Rossana Dinamarca detta? Vad har Margareta Larssons enskilda uttalande för några år sedan med vår kulturpolitik och vår utgiftsområdesmotion att göra? På vilket sätt medför vårt förslag om omläggning av presstödet en avsmalning? Vi slopar reklamskatten för att kompensera

regional press när vi ändå ska se en omvandling av det aktuella presstödet och låter dessutom stora delar av stödet till kulturtidskrifter och andra ligga oförändrat.

På vilket sätt förstår inte Sverigedemokraterna vad kultur är? Det låter verkligen som att Rossana Dinamarca skulle behöva följa med när vi är ute på turné i landet och föreläser om just kultur och kulturpolitik. Jag vet inte om Rossana Dinamarca har studerat kulturvetenskap, kulturarv eller så. Jag känner att vi har ganska bra pejl på vad kultur handlar om och på kulturens kraft och möjlighet att knyta ihop ett samhälle och vara en kraft i kommunikationen mellan medborgarna, inte minst för att stärka medborgarandan.

Det finns inga som helst förslag om att sluta sponsra det som Rossana Dinamarca hänvisar till. Tvärtom kan vi se att de som står för politiseringen av kulturen i dag och som minskar detta armlängds avstånd till kulturen är vänsterpartierna. Ola Wong skrev i Svenska Dagbladet för inte så länge sedan: ”Vad som nu sker med världskulturmuseerna är ett mikrokosmos av en kulturpolitik som gått vilse i postkolonialt tänkande och en kvävande norm av normkritik. Den växer ur en populistisk idévärld där tron på objektiva fakta förnekas och därmed också behovet av museer som institution för att samla, upptäcka och sprida kunskap.” Vad har Vänsterpartiet för svar på det?

(Applåder)

Anf. 120 ROSSANA DINAMARCA (V) replik:

Herr talman! Vad jag vet var inte Margareta Larsson en enskild individ i Sverigedemokraterna i riksdagen. Hon var kulturpolitisk talesperson för Sverigedemokraterna, och hon stod här och yttrade exakt dessa ord. Hon tyckte att Carolina Falkholt skulle sättas i fängelse för sin konst. Jag tycker att det är ganska anmärkningsvärt av en företrädare för Sverigedemokraternas kulturpolitik.

Detta är inte en enskild händelse, utan denna form av politiska inriktningar dyker upp från Sverigedemokraterna konsekvent. Man vill strypa stöd på egentligen vilket område som helst – om vi nu talar om kultur eller mer specifikt folkbildning. Vi ser hur Sverigedemokraterna agerar lokalt när de drar undan stödet till allting som skulle kunna gå under beteckningen mångkulturalism. Vi har haft exakt denna debatt tidigare när det specifikt gällde stödet till folkbildningen.

Jag tror att det är ganska klart och tydligt för de allra flesta av oss när vi läser om er politik med era Sverigecenter, kulturlotsar eller kulturarvs-ROT. Allting handlar om att bevara någonting som det är oklart vad det skulle vara för något. Eftersom kultur är just levande och någonting som skapas hela tiden är det svårt att veta exakt vad det är ni vill bevara, och det har ni aldrig heller kunnat specificera. Ni lever hela tiden på en nationalistisk tanke. Men ni är som tur inte så många.

(Applåder)

Anf. 121 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! För den rödgröna regeringen är det en självklarhet att ett levande kulturliv är en del av samhällsbygget. Kultur kan ge estetiska upplevelser, utveckla tänkande och språk och vidga våra vyer. Det är därför

Prot. 2016/17:38

1 december

-----

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

helt avgörande att vi har kultur omkring oss, att den är en del av vårt samhälle och att alla människor har tillgång till den oavsett vem man är, var man bor eller varifrån man kommer.

Det är därför kulturen inte kan reduceras till en fritidssysselsättning enbart för dem som har stora resurser och mycket pengar. Kulturen är en rättighet för alla, oavsett om man har turen att födas i en storstad eller har föräldrar med goda inkomster. Det är därför vi måste se till att kulturen blir tillgänglig för fler.

Vi behöver också se till att det konstnärliga oberoendet är starkt. Den fria konsten bryter ny mark och ifrågasätter invanda mönster och konventioner. På så vis fungerar den fria konsten som en vakthund – en demokratisk renhållningsmaskin som ifrågasätter och granskar makten och stimulerar det kritiska tänkandet.

Därför måste vi ge bästa möjliga förutsättningar för den fria konsten, för oberoendet och för det armslånga avståndet till politisk klåfingrighet.

Under det år som har gått har regeringen bland mycket annat investerat i kulturskolan. 100 miljoner kronor per år investeras i högre kvalitet och lägre avgifter. Äntligen får fler barn och unga chansen att pröva på att våga stå på en teaterscen, skriva musik, programmera eller dansa. Vi har satsat på biblioteken. En nationell biblioteksstrategi är på väg att ta form, och mer resurser investeras i litteratur på olika språk. Äntligen kan alla hitta en bok som passar just dem.

Vi har satsat på museerna. Sedan fri entré infördes på statliga museer har människor strömmat till i tidigare sällan skådad omfattning. Människor som tidigare inte hade möjlighet att ta del av det som är vårt gemensamma kulturarv besöker nu våra museer i en omfattning som inte var verklighet för bara ett år sedan. Genom satsningen Äga rum har vi investerat 50 miljoner kronor i kulturprojekt som bygger på medborgarnas önskemål och som realiserar av ideella krafter med lokal förankring runt om i hela vårt avlånga land.

Nu går vi vidare. Efter två rödgröna budgeter har kulturbudgeten höjts med 767 miljoner kronor. Det är nästan dubbelt så mycket som under hela förra mandatperioden. Sådana höjningar av kulturbudgeten har Sverige inte haft på över ett decennium, och vi har bara börjat.

Vi stärker förutsättningarna för mer kultur i hela landet genom att investera ytterligare 30 miljoner i landstingens kulturverksamheter i och med kultursamverkansmodellen. Genom den slussas mer resurser till läns- museer, fria grupper, länsteatrar och mycket annat.

Vi satsar på barns och ungas läsning genom satsningen Hela Sverige läser och projektet Bokstart. Vi satsar på konstnärernas möjligheter att leva på sitt skapande. Vi förstärker scenkonstinstitutionerna så att hela landet även fortsättningsvis ska kunna njuta av ett brett utbud av musik. Vi rullar ut det nya filmstödet. De extra 210 miljoner som regeringen investerar kommer att säkerställa goda villkor för svensk film.

Allt detta gör regeringen för att förutsättningarna för det svenska kulturlivet ska stärkas, för det konstnärliga oberoendet och för att fler ska få tillgång till kultur.

Samtidigt finns det en annan verklighet, eller jag kanske ska kalla det för en parallell verklighet eller en potentiell verklighet. Precis som att vissa fiktiva berättelser kan vara otrevliga att läsa kan det här vara otrevlig läs-

ning, i alla fall för oss som brinner för mer kultur till fler. Bland de borgerliga partierna finns det fyra nyanser av kulturskymning. Det finns fyra varianter av nedskärningar. Summan i erbjudandet av nedskärningar varierar visserligen mellan 479 miljoner och 602 miljoner, men det är lika fullt kraftiga nedskärningar. För att finansiera sina skattesänkningar behöver de borgerliga hitta pengar. Lösningen har de hittat i kulturen. De blir därför svaret skyldiga här och nu. Varför ska barnen i Värnamo få en nedskärning av medlen till kulturskolan på 500 000 kronor? Tycker ni att vi har för många teatrar och orkestrar utanför de största städerna? Är de för många? Och vilka svenska filmer är onödiga att ge stöd till?

Tyvär är listan lång, och tiden räcker inte till, men jag vill inte göra lidandet långvarigt för de borgerliga. Det går att ändra sig och komma på bättre tankar. Valet är enkelt och tydligt: Ska vi ha mindre kultur till färre eller mer kultur till fler?

Anf. 122 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Låt mig inleda med att säga hur trevligt det är att höra en miljöpartist tala om den egna politiken. Vi har inte hört så mycket sådant i dag, men det uppskattas, även om jag kanske inte delar entusiasmen i alla delar.

Jag försökte i mitt anförande berätta både om vår politik och hur jag ser på kulturen, men kanske framgick det också att jag riktade en viss kritik mot regeringen. Den handlar lite grann om de processer vi har. Allting ska gå så himla fort, men egentligen vet man inte riktigt vad man pysslar med, känns det som. Filmen är ett exempel. Det finns sju tillkännagivanden, varav något hanteras lite hjälpligt och andra inte alls i budgetpropositionen.

Nu får vi veta att det finns 210 extra miljoner kronor till filmen. Det var ju en överraskning! Det står inget om några extra miljoner i budgetpropositionen. Däremot finns det en kompensation för filmavtalet, och jag antar att det är de pengarna som kulturministern menar.

Så här har det varit på område efter område. När det gäller filmen har vi till exempel inte 25 miljoner i momskompensation i vår budget, eftersom vi inte chockhöjer biomomsen och gör biobiljetterna så oerhört mycket dyrare. Då får vi veta att det där inte är momskompensation utan ett omställningsstöd, eller vad det nu senast hette. Men det var inte så det hette i förra årets budgetproposition.

När vi förra gången debatterade kulturskolan hade inte ens ministern själv klart för sig hur de 100 miljoner man avsatte skulle användas. Det enda som stod klart var att de skulle gå till att sänka avgifterna. Det var grunden till att man satsade 100 miljoner kronor på kulturskolan. Men så blev det inte när verkligheten kickade in.

Jag vill verkligen betona den viktiga uppgift som våra kommunala kulturskolor har, och jag välkomnar den utredning som har presenterats, även om jag kanske inte delar alla slutsatser. Jag ser fram emot debatt om kulturskolan. Men det är en kommunal verksamhet som sker på frivillig grund på barnens fria tid. Det blev inte som kulturministern sa; pengarna gick inte till sänkta avgifter.

Min fråga är alltså: Vilka garantier har vi egentligen i för att det som kulturministern skriver i propositionen och i dag talar om blir av?

Anf. 123 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP) replik:

Herr talman! Jag vill inleda med att ge Moderaterna beröm. När vi läser de borgerliga förslagen till finansiering och till satsningar inom kulturen är det enbart Moderaterna som går iväg med någon heder i behåll. Det finns en kulturpolitik att tala om. Det vill jag ha sagt. Ni ska ha en eloge för det.

Däremot är det sorgligt att ni är så ensamma, och man blir orolig för hur det här ska te sig. Vilka nedskärningar ska man välja att göra? Det är ju kraftiga nedskärningar som görs. Det gör mig också ont att Olof Lavesson är så tydlig med sin misstänksamhet och sin misstro till de stora satsningar som vi nu gör på kulturskolan. Är det någonting som Sverige är i stort behov av är det kulturell infrastruktur. Och är det någonting som alla barn i vårt land är värda är det att man ger dem de bästa förutsättningarna att få pröva på och exponeras för kultur. Vi vet ju alla, hoppas jag, vilken oerhörd effekt som kultur har på oss människor. Den kan få oss att bli till människor. Ett liv utan kultur är ett fattigt liv, och därför behöver vi skapa de här förutsättningarna.

Kulturskolan är en jättesatsning som vi nu hämtar hem, men vi fortsätter att utveckla den, och vi har många satsningar i den här budgeten som vi är stolta över. Men Moderaterna vill, trots sin någorlunda rimliga kulturpolitik, dra ned på kulturskolan, på satsningar som finansiering till museer och på Åga rum. Men det som kanske är allra tråkigast är att Moderaterna vill skära i den regionala kulturen. Är det någonting vi behöver så är det mer kultur till fler i hela vårt land.

Anf. 124 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tycker nog att jag i många sammanhang har uttryckt mig mycket varmt om kulturskolorna. Som jag sa välkomnar jag den kulturskoleutredning som har presenterats. Jag tycker att det finns mycket som är bra i den. Jag tror även att staten kan utgöra ett bra stöd för kommunerna när det gäller kulturskolan. Det handlar om att samordna kunskap, stå för forskning, bidra till att goda exempel sprids och annat. Men jag är också ganska noggrann med att var och en ska försöka ta ansvar för sitt.

Vi har ett kulturliv som har skriande behov på många håll och kanter. Jag har tidigare gratulerat kulturministern till en god förhandling med Finansdepartementet för att frigöra pengar, men det förvånar mig att det första hon gör inte är att prioritera de egna verksamheterna utan det som är det kommunala ansvaret. Jag tycker att vi har varit överens om att kulturskolan är ett viktigt kommunalt ansvar som kommunerna måste få fatta beslut om.

Det som bekymrar mig är kulturministern för ett år sedan inte ens visste vad de här 100 miljonerna skulle gå till. Vi hade en lång debatt här som handlade om att sänka avgifter. Vi frågade: Ska pengarna gå dit där avgifterna är som högst, alltså till Stockholms kranskommuner? Men så blev det inte. Det blev inga pengar till att sänka avgifter, för det gick inte, utan de har gått till att öka tillgängligheten. Man fick hitta på ett annat användningsområde, helt enkelt.

Det är säkert bra att öka tillgängligheten, men det är snarare bättre att vi står där med kompetensstöd. Och hur ska man använda de 100 miljonerna nästa år? Eller är det 200 miljoner? Vi vet inte, för vi har ju inte ens behandlat utredningen om kulturskolan än. Det bekymrar mig att man skjuter från höften. Man tycker att man gör någonting som ska verka bra, men sedan blir det inte som man tänkt sig. Jag tycker att det är ett stort bekymmer, och det skapar oklarheter när det gäller kulturpolitiken. Jag känner inte att jag har garantier längre för att det som sägs i budgetpropositionen verkligen är det som blir verklighet.

Budgetpropositionen, herr talman, är inte till för att uttrycka ambitioner. Budgetpropositionen är till för att leverera enligt de ambitioner man har.

Anf. 125 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP) replik:

Herr talman! Det står mycket tydligt i budgettexten att de 100 miljoner kronor som vi investerar och prioriterar till den kommunala musikskolan ska gå till kvalitetshöjande insatser. Det är just det som nu sker. De pumpas ut, och det får effekt för många barn och unga i vårt land.

Jag vill återkomma till den budget och de förslag som vi nu debatterar och till Moderaternas budgetförslag, där en rad nedskärningar görs.

Jag har några frågor, och vi får väl anledning att återkomma till dem. Har vi för många läsmuseer i vårt land, Olof Lavesson? Är det vad Moderaterna tycker? Har vi för mycket biblioteksverksamhet i vårt land, eftersom det görs nedskärningar på det i er budget?

Till och med våra scenkonstinstitutioner drabbas av Moderaternas hyvel. Boom, där rök den regionala musiken – tack vare Moderaterna.

Anf. 126 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Jag är fascinerad av hur regeringssidan förklarar, med ganska starka brösttoner, vilken fantastisk budget man har. Det är djärvt och modigt. Hela grejen handlar om att man höjer skatter med 40 miljarder, eller 40 000 miljoner, och lånar till reformer. Och man regerar med stöd av Vänsterpartiet, som har fått in ett par riktiga uppercuts mot företagare och enskilda i Sverige.

Alliansen ligger inte på samma kostnads- och bidragsnivåer. Det beror på att vi vill skapa förutsättningar för företag att blomstra och för enskilda att få mer i plånboken, inte mindre. Vad säger kulturministern om Konjunkturinstitutets underkännande av man lånar till reformer inom kulturområdet i högkonjunktur?

Anf. 127 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP) replik:

Herr talman! Vi är här för att diskutera och debattera kulturbudgeten. Det är häpnadsväckande att Kristdemokraterna hellre väljer att tala om annat. Men det är inte bara häpnadsväckande utan också tydliggörande. I brist på kulturpolitik, på en idé om åtminstone kulturens egenvärde eller den fria konstens oberoende väljer man att förskjuta bilden och fokusera på helt andra frågor än de prioriteringar och investeringar i kulturpolitiken som verkligen behövs. Det är inte konstigt att de åtta åren med borgerlig kulturpolitik förde oss i motsatt riktning till framåt, mer och bättre.

Jag undrar hur det kommer sig att Kristdemokraterna vill dra tillbaka finansieringen av den nationella biblioteksstrategin. Varför behövs inte den? Och hur kommer det sig att man inte vill satsa på kultur i skolan?

Jag noterar att Kristdemokraterna vill dra ned både på kulturskolan och på Skapande skola. Det är häpnadsväckande. Är det något som barn och unga i vårt land behöver är det möjligheten till mer kultur.

(Applåder)

Anf. 128 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Jag vill tacka för svaret.

Jag tror inte att kulturministern var här i salen när jag höll mitt anförande. Då drog jag just den kulturpolitik som Kristdemokraterna står för. Om man vill fördjupa sig i den går det i så fall att läsa om den i protokollet i efterhand.

Jag tänker inte släppa kulturministern när det gäller skatterna. Det som möjliggör att kulturministern står här och säger att vi inte satsar någonting eller att vi satsar mindre än regeringen gör har att göra med just skatterna och lån till reformer. Några exempel är

- höjd inkomstskatt, som kommer att beröra ungefär 39 000 svenskar
- höjda alkoholskatter
- särskild löneskatt för personer över 65 år
- energiskatt på el för hushåll
- skatt på elektronik, som berör ungefär 1 000 svenska jobb
- flygskatt, som också är på G nu.

När det gäller flygskatten uttalar sig S-politiker om jobben och hur det kommer att drabba företag och tillväxten inom företag, framför allt på landsbygden.

Alla de här skatterna används för att finansiera reformer. Det gäller även kultursidan. För att möjliggöra det som kulturministern talar om här – vi gör det och det, och vi satsar där och där – tar man in pengarna via skatten. Så är det.

Min fråga kvarstår. Hur ser kulturministern på att Konjunkturinstitutet har underkänt att man lånar till reformer inom kulturområdet i högkonjunktur?

Anf. 129 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP) replik:

Herr talman! Skatter är ett verktyg som alla regeringar arbetar med för att finansiera och göra olika prioriteringar. Det är en självklarhet.

Jag är smått förvånad över det sätt som riksdagsledamoten väljer för att använda tiden för en kulturbudgetdebatt. Kristdemokraterna har en gång för alla, mycket tydligt, visat att de saknar kulturpolitik. Det är häpnadsväckande.

Jag ska absolut läsa herr Utbults anförande i protokollet. Men jag har läst Kristdemokraternas budgetförslag, och det är under all kritik.

(Applåder)

Anf. 130 PER LODENIUS (C) replik:

Herr talman! Vi debatterar nu utgiftsområde 17 som gäller kulturområdet. Vi kan i propositionen läsa följande: ”Regeringen vill stärka allmänhetens delaktighet i naturvårdsarbetet, bl.a. genom tillgång till miljöinformation, deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning.”

Regeringen tillsatte i våras en utredning som ska identifiera behov och analysera om allmänheten ska ha rätt till överprövning av Skogsstyrelsens beslut. I höstbudgeten inväntar man alltså inte utredningens slutsatser, utan redan i budgeten skriver man att man ska genomföra tillgång till rättslig prövning för allmänheten.

Regeringen föregriper sin egen utredning. Vad är tanken här? Hur ser kultur- och demokratiministern på att man föregår en beredning av ett ärende som just nu utreds? Man tar beslut redan i budgeten om att ”stärka allmänhetens delaktighet i naturvårdsarbetet, bl.a. genom tillgång till miljöinformation, deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning”.

Anf. 131 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH

KUHNKE (MP) replik:

Herr talman! Detta är en intressant kulturbudgetdebatt. Jag hör här att Centerpartiets kulturpolitiska talesperson väljer att ställa en fråga som borde ställas till landsbygdsminister Bucht – och som han säkert kan ge ett mycket bra svar på – i stället för att tala om det som är uppenbart.

Centerpartiet har under hela året talat vitt och brett om vikten av mer kultur i hela landet. De har talat om sig själva som den lokala kulturens förespråkare. Sedan lägger man fram ett budgetförslag som lyser av kulturfrånvaro, som lyser av brist på prioriteringar och av brist på vilja att fylla orden med verkstad. Det var bara tomt prat från Centerpartiet. Det är sorglig läsning.

Jag ser fram emot att möta centerpartister runt om i landet som har utmanat mig med att de företräder ett parti som vill ha mer kultur i hela landet. Nu finns det svart på vitt att så inte är fallet.

I Centerpartiets budget är det en total kulturslakt – total. Om Moderaterna är bäst i klassen bland de borgerliga – de har åtminstone en kulturpolitik – så visar Centerpartiet att man näst efter Kristdemokraterna inte har någon kulturpolitik. Jag vet inte vad annat man har.

I Centerpartiets kulturbudget stryker man i stort sett alla satsningar som regeringen vill investera i. Det finns inget stöd till kulturskolor, museer får inte mer pengar och satsningar på kulturprojekt ska inte äga rum. Men allra värst är nog ändå att Centerpartiet vill mer än halvera filmstödet.

Har vi för mycket kultur i vårt land i dag? Den frågan vill jag ha svar på?

(Applåder)

Anf. 132 PER LODENIUS (C) replik:

Herr talman! Kulturministern vill inte ens svara på vad hon själv har tagit med i sin budgettext. Det är ganska intressant – speciellt som hon även är så kallad demokratiminister – att hon inte kan svara på vad som menas med att ge allmänheten ”tillgång till rättslig prövning”. En utredning tittar redan på det och om man ska kunna genomföra det.

Det här är självklart frågor som kulturministern måste kunna svara på, eftersom de finns med i kulturministerns budget.

Jag kan kommentera budgeten lite grann. Nu var inte kulturministern här när jag hade mitt anförande. Annars hade vi kunnat få svar på de flesta av frågorna. På de flesta punkter är våra förslag egentligen inte några besparingar. Att vi har lägre anslag beror på att vi inte har höjt anslagen på de sätt som regeringen har gjort i jämförelse med budgeten för 2016/17.

Det hänger också ihop med att vi inte har skattehöjningar. Det har både Olov Lavesson och Roland Utbult före mig tagit upp som tydliga delar. Det handlar om att ett antal miljarder om man tittar på kultursektorn och fritidssektorn i höjda skatter i arbetsgivaravgifter och andra delar.

Det är intressant att ministern står här och talar om att hon inte vet vad vi har för kulturpolitik. Vi har en väldigt öppen kulturpolitik. På varje partistämman vi har haft har vi antagit ett kulturpolitiskt program som vi har varit tydliga med. Det har inte Miljöpartiet gjort.

Däremot har man utsett en arbetsgrupp som ska ta fram ett kulturprogram. Där talar man om att man ska befria kollektivtrafiken från reklam. Man kan förbjuda reklam i kollektivtrafiken och ersätta det med kulturella uttryck. Man säger att någon form av bredbandsskatt ska införas. Man ska alltså begränsa bredbanden.

Jag kan fortsätta att peka ut delarna. Den kulturpolitiska talespersonen säger: Mycket av det som finns i förslaget har vi redan omvandlat i faktisk politik. Sedan är det andra saker som vi behöver arbeta vidare med på längre sikt. Det är Niclas Malmberg som säger det i Sveriges Television.

Han menar att man håller på att genomföra det program som vad jag vet Miljöpartiet inte ens har antagit. Jag har inte heller hört kulturministern yttra någonting om programmet.

Anf. 133 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP) replik:

Herr talman! Jag är övertygad om att Centerpartiets Per Lodenius är väl medveten om att det kulturprogram han talar om inte är ett program antaget av Miljöpartiet – vare sig av partistyrelsen eller kongressen. Det är ungefär lika befängt som att påstå att Centerpartiet är för fri invandring. Det var väl också någonting som var ett av era förslag i ert parti. Antog ni det? Nej, det gjorde inte Centerpartiet.

Det finns många olika texter som figurerar. Det är viktigt att hålla tungan rätt i mun och veta vad man talar om. Återigen: Vad Lodenius har sagt i denna kammare är kanske bara tomt prat. Det viktiga är vad man faktiskt prioriterar och skriver fram i sitt budgetförslag.

Där lyser prioriteringen att satsa på kultur i hela vårt land med sin frånvaro. Det är återigen bara tomt prat. Att Centerpartiet gör på det sättet är sannerligen en sorglig historia. Fortsätt att prata! Jag och regeringen kommer att leverera och göra.

(Applåder)

Anf. 134 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Det är uppenbart att de satsningar regeringen i år väljer att göra i sin budgetproposition för kulturområdet, och som man ganska kraftigt slår sig för bröstet för, nästan enbart riktar sig mot etablering av

nyanlända. Det gäller oavsett om det handlar om idrotten eller folkbildningen.

Vi noterar att man med 3 miljoner kronor förstärker bidraget till kulturmiljövård, vilket är glädjande. Det är åtminstone 10 procent av vårt öronmärkta anslag för enbart kulturresevat. Det är ett steg i rätt riktning.

Det finns också orosmoln när det gäller regeringens budgetproposition. Det gäller inte minst att det kommer signaler om att budgeten är både underfinansierad och att det saknas väldigt mycket pengar. Riksrevisionen pekar ut att man i förlängningen saknar 50 miljarder för att kunna genomföra sina satsningar. Det är ett stort problem. Någonstans vet vi inte heller i dag, i likhet med vad tidigare talare lite grann har varit inne på, hur mycket det här kommer att påverka kulturbudgeten i förlängningen. Det är ett orosmoln som måste finnas på riksdagens himmel.

Jag tänkte primärt ta upp en fråga som har diskuterats och har varit uppe till debatt tidigare och även i dag. Det är frågan om filmpolitiken. Här vet vi att det ligger ett antal tillkännagivanden från riksdagsmajoriteten, där man har gett regeringen i uppdrag att återkomma med uppföljning och inte minst att till exempel tillsätta en ny filmpolitisk utredning.

Nu genomdriver man den helstatliga filmpolitiken med budgetpropositionen. Därför är min fråga: Hur avser man att följa upp riksdagens tillkännagivanden? Frågan ställs mot bakgrund av att man slår sig för bröstet när det gäller demokratibegreppet och att kulturministern också är demokratiminister.

Anf. 135 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNHKE (MP) replik:

Herr talman! Regeringen ämnar att bemöta och tillgodose tillkännagivanden i sedvanlig ordning och i god tid. Under den borgerliga regeringsperioden, som var lång, tog det i genomsnitt tre år för att hantera ett tillkännagivande. Jag ämnar vara duktigare än så.

Jag vill gärna tala mer om Sverigedemokraternas kulturpolitik. När jag läste den slogs jag av och blev tagen av hur optimistisk den är när det gäller att få ihop sin finansiering. Jag lät kunniga tjänstemän titta på finansieringen. Hur de än räknade fick de inte plus och minus att gå ihop.

Återigen är vi inför en situation där det finns sverigedemokrater och kulturpolitiska talespersoner som pratar vitt och brett om alla investeringar och satsningar som man ska göra. Men det är tomt prat. Finansieringen går inte ihop. Det är skrämmande och sorgligt. Om man har hur mycket pengar som helst och det bara är byggt på luftslott blir det väldigt svårt att föra en kulturpolitisk diskussion på allvar.

Sverigedemokraterna slaktar trots sin enorma pengapåse också en hel del kultur som regeringen investerar i. Man slaktar till exempel stödet till svensk film. Det förvånar. Hur tänker man sig att finansiera den svenska filmen som man säger sig värna så mycket om man inte prioriterar att betala för den?

Sverigedemokraterna ägnar stor möda åt att på olika sätt styra och befria konsten. Man vill styra yttrandefriheten och den konstnärliga friheten. Det är skrämmande på riktigt.

(Applåder)

Prot. 2016/17:38

1 december

-----

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 136 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Någonstans har vi berört det här tidigare. Det handlar om konsten att hålla sig till hederlighet och saklighet i debatten. Vi har mig veterligen inte uttryckt någonstans att vi skulle vilja styra yttrandefriheten eller till exempel vilken konst som visas. Det är återigen en absurd anklagelse.

Att vi med några få procent minskar de direkta subventionerna när det gäller till exempel ersättningar och bidrag till konstnärer eller Statens konstråd handlar det inte om att styra vilken konst eller vilken samtidskonst som skulle kunna utvecklas eller visas. Någonstans är det fria kulturlivet mycket större än de direkta statliga subventionerna.

Tvärtom tror vi att våra satsningar på skapande förskola, skapande äldreomsorg, satsningar för låginkomsttagare rent skattemässigt, slopande av sjuklöneansvar och liknande för små företag skulle bidra till att många kulturarbetare med lägre inkomster får bättre villkor och bättre möjligheter att bedriva sitt arbete.

Det gäller att möta orosmolnet som Riksrevisionen har lyft om att regeringens budget är underfinansierad. Det saknas i förlängningen omfattande resurser. Det är inte rätt väg att utan grund kritisera vårt budgetförslag för att vara underfinansierat. Vår utgiftområdesmotion är finansierad krona för krona. Den har av inga andra bedömare vad jag hört kallats för underfinansierad.

Jag har tidigare ställt en fråga till företrädare till regeringspartierna. Hur ser kulturministern på det faktum som vi har haft uppe till debatt tidigare under eftermiddagen att museer, kulturskolor och liknande börjar genomföra verksamhetsdirektiv från utredningar som ännu inte är förankrade genom propositioner eller lagförslag som vunnit stöd från riksdagens majoritet men där regeringen gett direktiv? Det är en relevant fråga.

Anf. 137 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH

KUHNKE (MP) replik:

Herr talman! Den kommunala kulturskolan är just en kommunal kulturskola. Det är det kommunala självstyret som styr de olika kulturskolorna. Det är enbart positivt att regeringen både prioriterar att satsa 100 miljoner kronor per år på kulturskolorna samtidigt som vi har en utredning som ger förslag på hur vi kan ta vara på och bättre skapa gemensamma förutsättningar för denna nationella angelägenhet.

Vi vill mer. Men vi vill inte på något sätt förstatliga den kommunala kulturskolan. Det är en fantastisk verksamhet. Däremot vill vi sprida de goda exemplen och all den empiri som finns som kan skapa ännu bättre förutsättningar till fler. Det är målet med utredningen.

Det är inte regeringens sak att anmärka på vissa kommuner som har lyssnat på några av initiativen. Det står alla fritt att göra så. Vi lever fortfarande i ett fritt land. Det tycker jag att riksdagsledamoten också bör beakta.

Därför är det som Sverigedemokraterna säger så allvarligt. Det är en sak att skriva fina ord och göra dem så anpassbara som möjligt i ett budgetförslag. Samtidigt har vi dock riksdagsledamöter som kallar journalister för nationens fiender och som säger att de önskar fängsla konstnärer. Detta är mer än oroväckande; det är riktigt farligt. Vi behöver vara många som

tar detta på allvar och förstår vad det talas om. Det blir inte allvarligare än så här.
(Applåder)

Anf. 138 BENGT ELIASSON (L) replik:

Herr talman! Debatten på kulturpolitikens område är intressant, och den speglar de ideologiska skillnaderna och var linjerna går.

Jag vill fortsätta på den linje som flera andra varit inne på, nämligen kultursamverkansmodellen och synen på den del av kulturen som sker på lokalt och regionalt plan, där den enligt min mening hör hemma. Jag har en förtröstan och förlitan på att kompetensen för de lokala förutsättningarna är större ute i landet än i huvudstaden.

Liberalerna och regeringen skiljer sig åt när det gäller pengar för detta men även i grundsynen på vad kultursamverkansmodellen innebär. Kritiken som kommit fram just nu handlar om att styrningen från staten via Kulturrådet och att dess rättningar av de lokala kulturplanerna blir hårdare och hårdare. Finansieringen har backat eller legat stilla.

Jag vill höra vilken syn kulturministern har på att förhållandet inte är tvärtom, det vill säga att styrningen blir svagare och finansieringen högre.

Anf. 139 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH

KUHNKE (MP) replik:

Herr talman! Vi har självständiga myndigheter, och jag värnar och beaktar hur de gör sina bedömningar. Det Liberalerna gör, vilket tydligt visas i deras budgetförslag, är att faktiskt satsa på den regionala kulturen. Därvid skiljer de sig från de flesta andra borgerliga partier, vilket länder dem till heder.

Jag undrar dock varför Liberalerna vill slakta mer än halva filmstödet. Har vi för mycket svensk film? Vad ska bort inom den svenska filmproduktionen? Det är lätt att se att Liberalerna inte tycker att den kommunala kulturskolan är värd att satsa på. Jag trodde på Liberalernas vackra ord om att barn och unga ska ha goda möjligheter och förutsättningar att exponeras för kultur och få prova på kultur. Varför prioriterar ni inte dessa frågor? Vad var det som inte är viktigt, och varför är det så oviktigt?

Anf. 140 BENGT ELIASSON (L) replik:

Herr talman! Jag noterar med glädje att kulturministern har uppfattat vår satsning på hela landets kultur genom bland annat kultursamverkansmodellen. Jag tycker dock att hon är svaret skyldig vad gäller den lokala kompetensen.

Att kulturministern lyfter fram att enskilda myndigheter är fristående gläder mig också, men samtidigt går det mycket signaler i politiken just nu. Man går förbi både den politiska debatten och riksdagen genom att i stället styra med signalpolitik. Jag tänker exempelvis på sammanslagningen av världskulturmuseerna och andra satsningar, där pengar skickas i stuprör till fristående myndigheter.

Det är ett faktum att kultursamverkansmodellen styrs allt hårdare av staten. Rödpenan går allt flinkare fram över de lokala kulturplanerna och anger vad de ska innehålla och åstadkomma. I stället hade man kunnat låta alla 21 regioners blomma – jag tror att ministern kanske kan uppskatta sådan retorik.

Prot. 2016/17:38
1 december

-----

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 141 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP) replik:

Herr talman! Efter två rödgröna budgetar har kulturbudgeten höjts med 767 miljoner kronor. Det är nästan dubbelt så mycket som under hela förra mandatperioden. Sådana kulturbudgethöjningar har Sverige inte haft på över ett decennium. Och vi har bara börjat.

Mer kultur till fler i hela landet är inte enbart ord i regeringens kulturpolitik. Det visar vi med våra prioriteringar och handlingar.

Jag hoppas att Liberalerna kan få mer kraft bakom sina vackra ord och att vi kan mötas i de satsningar som vi vill göra framöver.

(Applåder)

(forts. § 11)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 30 november

CU1 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Punkt 1 (Anslag inom utgiftsområde 18)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

147 för utskottet

44 för res. 1

113 avstod

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 7 M, 23 MP, 17 V, 1 KD

För res. 1: 43 SD, 1 V

Avstod: 65 M, 20 C, 16 L, 12 KD

Frånvarande: 14 S, 12 M, 5 SD, 2 MP, 2 C, 3 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Mikael Cederbratt, Christian Holm Barenfeld, Margareta B Kjellin, Maria Stockhaus och Ann-Britt Åsebol (alla M) samt Lars-Axel Nordell (KD) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Amineh Kakabaveh (V) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 2 (Bostadspolitiskt mål)

1. utskottet
2. res. 2 (V)

Votering:

273 för utskottet

18 för res. 2

13 avstod

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 72 M, 43 SD, 23 MP, 20 C, 16 L

För res. 2: 18 V

Avstod: 13 KD

Frånvarande: 14 S, 12 M, 5 SD, 2 MP, 2 C, 3 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Punkt 3 (Konsumentpolitiskt mål)

1. utskottet
2. res. 4 (KD, M, C, L)

Votering:

139 för utskottet

121 för res. 4

44 avstod

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 23 MP, 18 V

För res. 4: 72 M, 20 C, 16 L, 13 KD

Avstod: 1 S, 1 M, 42 SD

Frånvarande: 14 S, 11 M, 6 SD, 2 MP, 2 C, 3 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Hanna Westerén (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 5 (Finansiering och tillgång till geodata)

1. utskottet
2. res. 10 (KD)

Votering:

233 för utskottet

13 för res. 10

59 avstod

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 73 M, 23 MP, 20 C, 18 V

För res. 10: 13 KD

Avstod: 43 SD, 16 L

Frånvarande: 14 S, 11 M, 5 SD, 2 MP, 2 C, 3 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Punkt 6 (Översyn av Lantmäteriet)

1. utskottet
2. res. 11 (KD, M, C)

Votering:

199 för utskottet

105 för res. 11

1 avstod

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 43 SD, 23 MP, 18 V, 16 L

För res. 11: 72 M, 20 C, 13 KD

Avstod: 1 M

Frånvarande: 14 S, 11 M, 5 SD, 2 MP, 2 C, 3 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Punkt 7 (Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier)

1. utskottet

2. res. 12 (C)

Votering:

284 för utskottet

20 för res. 12

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 73 M, 43 SD, 22 MP, 18 V, 16 L, 13 KD

För res. 12: 20 C

Frånvarande: 14 S, 11 M, 5 SD, 3 MP, 2 C, 3 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Elisabet Knutsson (MP) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 11 (Riktvärden för trafikbuller)

1. utskottet

2. res. 16 (S, MP, V)

Votering:

164 för utskottet

141 för res. 16

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 72 M, 43 SD, 20 C, 16 L, 13 KD

För res. 16: 99 S, 1 M, 23 MP, 18 V

Frånvarande: 14 S, 11 M, 5 SD, 2 MP, 2 C, 3 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Åsa Coenraads (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU5 Upphandling av vissa kollektivtrafiktjänster

1. utskottet

2. res. (V)

Votering:

285 för utskottet

18 för res.

46 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 72 M, 43 SD, 23 MP, 20 C, 16 L, 12 KD

För res.: 18 V

Frånvarande: 14 S, 12 M, 5 SD, 2 MP, 2 C, 3 V, 3 L, 4 KD, 1 -

Prot. 2016/17:38

1 december

KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Punkt 2 (Apanaget och insyn i kungliga hov- och slottsstaten)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

Votering:

284 för utskottet

18 för res. 1

1 avstod

46 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 73 M, 41 SD, 23 MP, 19 C, 16 L, 13 KD

För res. 1: 18 V

Avstod: 1 SD

Frånvarande: 14 S, 11 M, 6 SD, 2 MP, 3 C, 3 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SfU6 Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet

Punkt 1 (Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

262 för utskottet

43 för res.

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 73 M, 23 MP, 20 C, 18 V, 16 L, 13 KD

För res.: 43 SD

Frånvarande: 14 S, 11 M, 5 SD, 2 MP, 2 C, 3 V, 3 L, 3 KD, 1 -

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Anf. 142 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Min moderata partikollega och tillika ordförande i kulturutskottet Olof Lavesson har tidigare under debatten tagit upp kulturpolitiken i stort, och jag kommer nu i budgetdebatten därför att fokusera på idrottsfrågorna.

Jag är otroligt stolt över den svenska idrottsrörelsen och allt vad den innefattar.

Det är den i särklass största folkrörelsen och omfattar över 3 miljoner medlemmar, över 600 000 ideella ledare i ca 20 000 föreningar. Det är ledare som dagligen på ett helt fantastiskt sätt arbetar för våra barn och ungdomar runt om i landet.

Idrottsfrågorna har nu glädjande nog fått en allt större plats i samhällsdiskussionen, och det kan direkt härledas till att vi inom idrotten finner ett av de absolut bästa verktygen för exempelvis en bättre folkhälsa, integration och samhällsgemenskap.

När hushåll får mindre marginaler och utanförskapet ökar är det många gånger kultur- och idrottsupplevelser alternativt utövandet som först prioriteras ned. Familjer har helt enkelt inte råd att låta sina barn delta i idrottsgemenskapen så som de skulle önska.

För Moderaterna är alla barns och ungas rätt att ta del av idrott ett av de mest prioriterade områdena.

Moderaterna vill utforma en idrotts- och fritidspolitik som når alla. För att nå specifikt barn och ungdomar föreslår Moderaterna därför också en ny satsning med namnet Idrott på fritids, där Skolidrottsförbundet ges i uppdrag att utforma ett projekt där idrotten blir en ännu tydligare del av fritidshemmens verksamhet. Det finns ca 400 000 barn inom fritidsverksamheterna, och vi vet att alla barn och ungdomar inte har en tradition eller en naturlig koppling till föreningslivet – ett föreningsliv som ju är ganska unikt för Sverige. Idrott på fritids är därför en bra arena för att nå en stor bredd av barn och ungdomar.

Idrotten ger glädje och gemenskap och erbjuder viktiga vägar in i samhället. Den tidigare alliansregeringens reform Idrottslyftet innebar att idrotten tillfördes hela 4 miljarder kronor under åtta år av regeringsinnehav för att bredda idrotten så att den skulle nå fler barn och ungdomar. Vi moderater vill nu ytterligare också initiera ett Handslag med idrottsrörelsen för en ökad integration, inkludering, en förbättrad folkhälsa och en social breddning av idrotten.

Herr talman! Unga människor far i dag tyvärr illa av orimliga krav. Missbruk, sjukdom och självskadebeteende är många gånger ett uttryck för detta. Vi moderater vill därför initiera ett samlat arbete kring det här samhällsproblemet för att inom ramen av ett utbyggt idrottslyft genomföra ett handslag för sunda kroppsideal.

Moderaterna vill även inrätta en nationell fristående dopningsorganisation, ett så kallat Nado, detta för att all idrott ska vara inkluderade inom en och samma organisation gällande dopningsstöd. Så är inte fallet i dag. Vi ser också stora vinster med att organisationen får en naturlig och viktig koppling till akademi och forskning.

Moderaterna prioriterar kampen mot utanförskapet. Detta utanförskap avspeglar sig även i barns och ungdomars idrottande. De flesta barn i Sverige deltar i flera aktiviteter. Många föräldrar vittnar om svårigheter att begränsa dessa aktiviteter i ett allt större utbud. Dessa barn och ungdomar kommer inte sällan från utsatta socioekonomiska miljöer. Moderaterna anser därför att det bör tillsättas en utredning som kartlägger detta utanförskap.

Idrottens språk är universellt och är inte begränsat av kultur, religion eller etnisk härkomst. Moderaterna står bakom en modern idrottspolitik som alltid tar sin utgångspunkt i att ge alla oavsett ålder samma möjligheter till idrottsutövande.

Forskning visar i vissa fall på en snedfördelning av ekonomisk tilldelning kopplat till kön. Vi moderater vill därför att en utredning initieras som belyser hur ekonomiska medel fördelas kopplat till kön och att förslag för att stärka jämställdheten inom svensk idrott presenteras.

Folkhälsofrågorna får ett allt större fokus. Övervikt, fetma och psykisk ohälsa blir allt vanligare hos befolkningen, och här kan såväl idrotten som friluftssektorn bidra med förebyggande arbete. Satsningar på idrott och friluftsliv är därför väldigt kloka och mycket väl investerade medel.

Jag är därför också otroligt stolt över att få berätta att Moderaterna i sin budget nu lägger hela 1,99 miljarder till idrottsrörelsen. Det är också 55 miljoner mer än regeringens anslag till idrotten.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag också ta tillfället i akt och tacka alla dem som bidrar med sina stora insatser inom idrottsrörelsen. Vi är stolta, vi ser, vi förstår och vi uppskattar de fantastiska och ovärderliga insatser som utförs. Ett stort och varmt tack till dem!

Herr talman! Med den här hyllningen till idrottsrörelsens företrädare avslutar jag nu mitt anförande.

(Applåder)

Anf. 143 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD):

Herr talman! Runt om i vårt land finns det en mängd museer med olika inriktningar, men till skillnad från våra grannländer Norge och Finland saknar vi i Sverige i dag ett nationellt kulturarvscenter där till exempel döva, syn- och hörselskadade kan ta del och även dela med sig av en samlad kunskap, kompetens, föremål och arkiv som visar vårt kulturhistoriska arv.

Tillgänglighet är viktigt för oss alla på alla museer, men det är lika viktigt att det finns en plats för återberättandet av exempelvis de dövas historia och kulturarv.

Ett samlat kulturarvscenter kan också fungera som resurs för övriga museer. För att få en bra uppfattning om behov och omfattning vill vi som ett första steg i ett synliggörande och tillgängliggörande av denna del av kulturarvet ge ett riktat uppdrag till Institutet för språk och folkminnen att samla in och bygga upp en kunskapsbas för detta i samråd med Forum för levande historia.

Det här är en del av vår ambition i Sverigedemokraterna att synliggöra och tillgängliggöra kulturarvet för alla. Därför föreslår vi ett anslag till institutet för att ge institutet resurser för att utföra detta arbete.

Herr talman! Vi ska bli världsbäst! Spel är kultur. Det är en kreativ näring som involverar allt från konstnärer till kompositörer och manusförfattare. Det är en modern kulturform som samspelar med användarna, och genom denna interaktion kan man berätta berättelser som användaren och spelskaparen författat tillsammans.

Sverige har en stark kultur, och en rik historia, berättelser som även behöver återberättas för framtida generationer. Det är viktigt att få lära känna sin historia för att lära av den. Spelen utgör en unik möjlighet att uppleva och förmedla dessa berättelser.

Dataspelen kan på så vis dela ansvaret att förmedla vårt arv till nya generationer på de plattformar de befinner sig på i dag. Därför avser vi sverigedemokrater att främja svenska berättelser i detta medium. Vårt mål är att den blomstrande spelindustri vi redan har ska kunna fortsätta sin framgångssaga och att Sverige ska befästa sin position som en av ledarna i den digitala spelvärlden.

Vi föreslår att en plattform upprättas, eventuellt i formen av ett spelinstitut, för samverkan mellan stat och industri. Spelinstitutet ska verka för att synliggöra de hinder spelindustrin i dag möter i Sverige och vara ett hjälporgan för att hjälpa branschen för samarbete med andra kulturella näringar och kulturområden. Det kan också bidra till att konst- och kulturskapare får fler och nya inkomstkällor. På så sätt kan vi bygga upp en stark infrastruktur för spelskapande som vidmakthåller vår position som världsledande spelutvecklarnation.

Med detta, herr talman, ställer jag mig bakom Aron Emilssons yrkande. (Applåder)

Anf. 144 MARIE-LOUISE RÖNNMARK (S):

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet om utgiftsområde 17 och avslag på alla reservationer.

Historien visar att det är konsten och kulturen som bär demokratin och det öppna samhället, där vi får uttrycka oss själva och inte bli konformistiska. För oss socialdemokrater och för den grönröda regeringen handlar det om att odla ett fritt och frivilligt kulturliv och hävda yttrandefriheten.

Människor har alltid skrivit, skapat, framfört musik och gestaltat upplevelser och tankar. 400 000 barn går vidare till musik- och kulturskolan. Frivilligt och på fri tid söker de sig till olika kulturuttryck. Skolan, som är en plikt, är en betydande kulturinstitution och måste använda olika uttrycksformer för alla barn.

I dag kan vi se att folkbildningen, kulturen och idrotten har öppnat famnen i sina verksamheter när våra nya och framtida medborgare med olika bakgrund har kommit till Sverige. Inom idrotten har vi i dag 20 000 föreningar, 650 000 ideella ledare och 3 miljoner aktiva. Kopplar man på friluftslivet finns det 5 miljoner i föreningslivet. Idrotten är en del av den svenska modellen. Den är självständig, demokratisk och öppen för alla.

Men vilka är då våra utmaningar? Vem har inte någon kulturell röst i dag?

Jag vill ge ett exempel. Vårt urfolk har påvisat ett underskott. Umeå, som var Europas kulturhuvudstad 2014, då jag själv var politiskt ansvarig, tog upp frågan och synliggjorde den. Det samiska blev en bärande del av hela året. Kulturpolitiken har ett val, och det är att lyfta dem som inte hörs och syns och våga stå upp för de valen även när det blåser.

I dag går anslagen till kulturen i hela Sverige nationellt genom staten med 43 procent, genom kommunerna med 42 procent och genom regionerna med 12 procent. Detta förutsätter dialog, samverkan och respekt från alla nivåer. Det är så vi kommer att bli starka. Där är kultursamverkansmodellen en del.

Kulturutskottets betänkande om utgiftsområdet Kultur, medier, trossamfund och fritid visar att den förstärker demokratin i vid mening och vår förmåga och öppenhet för och till varandra. Om vi öppnar kulturen för fler ger det ökade möjligheter till bildning och lärande. Då kan man förstå sin samtid och historia bättre. Detta är kulturens styrka – att både utmana och utveckla oss själva och tillsammans med andra: mer kultur till fler.

Kulturen är inte skild från det övriga samhället. Kulturens långa synergier finns överallt och är starka inom forskningen och vetenskapen, för det innovativa klimatet, på exportmarknaden, för den ekonomiska utvecklingen och tillväxten, för olika yrkesgrupper och för nya arbetstillfällen.

Jag brukar säga att design är fönstret in i framtiden för att möjliggöra och nå ett hållbart samhälle.

Kulturen är inget exklusivt för ett kulturutskott utan borde vara en angelägenhet och nödvändighet för alla politikområden. Genom att satsa mycket på kultur och förstå kulturens styrka kommer det att bli positivt för alla områden.

Kultur är odling, brukar man säga. Det finns ingen färdig modell. Det finns ingen färdig formel, utan vi måste göra det tillsammans.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 7 december.)

§ 12 Internationell samverkan

*Internationell
samverkan*

Utrikesutskottets betänkande 2016/17:UU1

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2016/17:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 145 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! I dag ska vi behandla utgiftsområde 5, som handlar om internationell samverkan. Det handlar om hur Sverige ska samverka med andra och om hur vi arbetar inom ramen för internationella organisationer. Jag vill börja med att yrka bifall till den moderata reservationen om politikens inriktning.

Demokratin, folkrätten och de mänskliga fri- och rättigheterna utgör hörnstenarna i Moderaternas utrikespolitik. De förvaltas bäst genom kraftfulla internationella institutioner och en stark internationell rättsordning, och det ligger i Sveriges intresse att värna och främja dessa värden. Den oroliga värld vi ser omkring oss präglas fortfarande av ett ömsesidigt beroende men nu också av stor föränderlighet och osäkerhet. I dessa mycket osäkra tider går det inte att nog betona vikten av allianser och samarbete med likasinnade för att möta dagens men också framtidens utmaningar.

På så vis försvarar vi också Sveriges säkerhet, välstånd och intressen i den internationella politiken.

Herr talman! Det fruktansvärda kriget i Syrien har snart pågått i sex år. Striderna mellan regeringens styrkor, rebellgrupper och Isil/Daish har krävt mer än 300 000 liv. Vi måste fördöma de oacceptabla attackerna mot skolor, sjukhus och humanitära konvojer. Vi måste verka för att få ett slut på våldet och arbeta för ett återupptagande av en politisk process för att få en lösning. Men det gäller också att ställa dem som är ansvariga inför rätta. Det kan inte få råda straffrihet, inte heller i Syrien.

Läget i Irak är också allvarligt. För några dagar sedan uppgav FN att 68 000 personer flytt från den irakiska staden Mosul och att Isil/Daish var helt omringat i staden. Och så sent som i måndags rapporterade man om att halva östra Mosul är intaget. Även om dessa rapporter pekar på vissa framgångar återstår svåra prövningar i kampen mot terrorismen och i kampen för att få ett fredligt Irak. Sverige måste kunna ta på sig en ledande roll i arbetet för att motverka terrorismen och det urskillningslösa våldet.

Herr talman! Den ryska aggressionen mot Ukraina fortsätter. Konflikten – eller rättare sagt Ryssland – utmanar hela den europeiska säkerhetsordningen. Det har lett till att Sveriges närområde har blivit mer osäkert. EU och USA måste var eniga och tydliga i sina ställningstaganden gentemot Ryssland. Vi kan inte acceptera ett så aggressivt agerande, och vi kan inte acceptera den bristande respekt för staters suveränitet och för internationell rätt som Ryssland visar.

Herr talman! Det som tidigare kunde etiketteras som försvarspolitik, säkerhetspolitik, klimatpolitik och kanske antiterrorpolitik är numera delar av samma helhet. Sverige ska ha förmågan att både förebygga och hantera de kriser vi ställs inför och göra det tillsammans med andra. Det kräver att vi för en sammanhållen utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik som syftar till att värna det öppna samhället. Men för att vi ska få genomslag för vår utrikespolitik måste vi söka dialog med likasinnade länder, främst inom EU men naturligtvis också inom FN.

Storbritanniens folkomröstning om ett utträde ur EU har ställt frågan om EU:s framtid på sin spets. Det ser ut som att det finns många som just nu ifrågasätter hela Europasamarbetet. Men för oss är det ett tydligt faktum: För att kunna motverka alla de här hoten och nå lösningar måste vi träget fortsätta att arbeta för att samarbetet inom EU ska bli bättre och starkare. Det ligger nu ett stort ansvar på regeringen att Sverige prioriterar arbetet inom EU, så att EU också kan bli en bättre global aktör.

Herr talman! Det transatlantiska samarbetet är centralt, oavsett vem som är president i USA. Sverige måste fortsätta att påverka och utveckla samarbetet, så att vi har ett starkt och fungerande samarbete.

Som jag sa ska vi söka likasinnade. Inte minst gäller det att arbeta med våra nordiska grannländer och våra baltiska grannländer.

Om exakt en månad övertar Sverige ordförandeskapet i FN:s säkerhetsråd. Det sker i en tid när säkerhetsrådet och världen står inför mycket svåra utmaningar. Vi ser också ett svårt samarbetsklimat i själva rådet. Det är viktigt att det kan vara ett enat Sverige som står bakom Sveriges ansträngningar och Sveriges agerande i säkerhetsrådet. Då ligger det ett stort och tungt ansvar på regeringen att vara öppen och transparent i sin dialog, inte minst med riksdagen men också mer informellt med övriga civilsamhället.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag beröra det som utskottet i betänkandet framhåller när det gäller styrning och dialog mellan riksdag och

regering. Jag kan bara uppmana lyssnare och tittare att läsa vad vi skriver om att vi vill se ett förbättrat redovisningssystem.
(Applåder)

Anf. 146 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! I en alltmer globaliserad värld måste Sverige sträva efter goda relationer med omvärlden. Vi behöver kunna visa upp en bild av vårt land som en seriös och trovärdig samarbetspartner. Vi behöver kunna visa att Sverige är ett land som det är värt att investera i eller i alla fall besöka men också att det är ett land som deltar i insatser och forskning för en fredligare värld.

I vår anslagsmotion för utgiftsområde 5 har vi valt att göra ett par satsningar som jag särskilt vill framhålla. Det är satsningar som vi anser skulle kunna vara till stor fördel för både Sverige och våra samarbetspartner.

Vi anslår extra medel om 10 miljoner kronor årligen till Svenska institutet. Svenska institutet har till uppgift att skapa förtroende för Sverige och svenska kompetenser och lägga grunden för långsiktiga relationer mellan Sverige och omvärlden. Genom möten, nätverksbyggande och dialog med omvärlden bidrar institutet till utveckling och skapar ett förtroende för Sverige, vilket underlättar för företag, universitet, kulturinstitutioner, kommuner och andra som är beroende av Sveriges attraktionskraft.

Svenska institutet tillhandahåller genom sitt ledarskapsprogram utbildning för utländska medborgare, och det finns i dag ett nätverk av stipendiater som har genomgått utbildningen. Många av stipendiaterna har eller kommer att få viktiga poster och funktioner i sina hemländer, både inom näringslivet och inom det offentliga, till exempel inom diplomatkåren. Vi vill ta vara på detta nätverk av stipendiater som studerat på Svenska institutets ledarskapsprogram och utnyttja det mer effektivt. Därför vill vi att Svenska institutet ska ta fram en handlingsplan för hur Sverige ska kunna ta vara på detta nätverk, både från diplomatisk synpunkt och från handels-synpunkt.

Utskottet konstaterar att det i budgetpropositionen framgår att Svenska institutet fått i uppdrag att ta fram en plattform för utlandsmyndigheter, lärosäten och svenska företag inom ramen för genomförandet av regeringens exportstrategi. Det är bra, men den handlingsplan som vi föreslår inbegriper mycket mer än bara export. Den behöver vara betydligt bredare för att man på ett ordentligt sätt ska kunna ta till vara nätverket, anser vi.

Vidare vill vi även att Svenska institutet tar fram en kommunikationsplan och väljer fem till tio länder som man satsar mer på.

Tyvärr kan vi konstatera att utskottet anser att inga ytterligare åtgärder, utöver regeringens, krävs.

Den andra satsningen, herr talman, rör det nordiska samarbetet. Vi sverigedemokrater betraktar oss i fallande ordning som en del av en nordisk, en europeisk, en västerländsk och en global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten samt bredda och fördjupa det nordiska samarbetet. Våra länder har mycket gemensamt, och det nordiska samarbetet är sedan lång tid väl inarbetat. Tillsammans utgör vi världens tionde största ekonomi, och våra länder är på många områden och i många sammanhang världsledande.

De nordiska länderna har gemensamma värderingar och ett gemensamt kulturarv. Men även de gemensamma dragen i de nordiska språken är en

hörnten i den gemenskap som binder samman de nordiska länderna. Av den anledningen vill vi anslå extra medel om 10 miljoner kronor för att bättra på den internordiska språkförståelsen och stötta insatser för kulturellt utbyte.

Utskottet konstaterar mycket riktigt att det nordiska samarbetet på många sätt är unikt vid en internationell jämförelse och att det är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat. Jag tycker därför att det är tråkigt att man inte är beredd att tillstyrka en förändring för att satsa på just språkförståelsen och stötta insatser för kulturellt utbyte.

Herr talman! Vi föreslår vidare att anslaget för internationella insatser ska lyftas ur utgiftsområde 6 och i stället föras in i utgiftsområde 5 under ett nytt anslag. Vi tycker nämligen att det hör bättre hemma under internationell samverkan.

Sedan FN:s tillkomst har Sverige deltagit i många av organisationens fredsbevarande insatser – de uppgår allt som allt till 120 internationella uppdrag i 60 länder. Under senare år har dock Sverige nästan helt valt bort att delta i FN-ledda fredsbevarande insatser och i stället givit företräde åt EU- eller Nato-ledda insatser – Maliinsatsen är ett undantag, eftersom den leds av FN. FN har synbarligen valts bort som konflikthanterare av diverse svenska regeringar, vilket vi beklagar. Det är då positivt att vi nu kanske återgår till att delta mer aktivt i de FN-ledda insatserna.

Vi ser FN som det primära samarbetsorganet för att hantera konflikter och värna fred och säkerhet. En grundläggande förutsättning för internationella insatser ska vara ett tydligt mandat från FN:s säkerhetsråd.

Sverige bör efter förmåga, när vi finner starka motiv för det, aktivt delta i insatser inom ramen för FN och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa samt verka för att stärka dessa organisationers kapacitet. Det är också av vikt att insatserna har tydliga mål och en genomtänkt strategi för att insatserna ska kunna bidra till fred och stabilitet. Internationella insatser får dock inte leda till att vårt eget lands fortbestånd sätts på spel. Därför bör extra medel tillskjutas Försvarsmakten som kompensation för de ekonomiska konsekvenserna av de internationella insatserna.

I det nya anslaget om 821 miljoner kronor, som vi föreslår i utgiftsområde 5, har vi finansierat för de svenska internationella insatserna i bland annat Mali och norra Irak, som vi ställt oss positiva till. Debatterna kring dessa insatser återkommer vi till när betänkandena från det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet behandlas i riksdagen den 13 december.

Herr talman! Avslutningsvis delar vi den kritik som framkommer i utskottets betänkande vad gäller resultatredovisningen och konstaterar att redovisningen fortfarande innehåller en hel del brister, trots utskottets påpekande under flera års tid.

Eftersom ramen för utgiftsområdet redan är beslutad och vi har föreslagit utökad ram deltar vi inte i beslutet i punkt 1. Vi har i stället lagt ett särskilt yttrande till betänkandet.

Anf. 147 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Sverige behöver ett nytt ledarskap. Trots att vi befinner oss i en högkonjunktur där fler jobb borde växa och sysselsättningen stiga ökar tudelningen i samhället. Regeringen har valt att föra en politik där underskotten ökar trots att det nu är goda tider och vi borde samla i ladorna för att möta sämre konjunkturer.

För Centerpartiet är det viktigt, herr talman, att ta ekonomiskt ansvar, att bryta tudelningen och att förstärka klimatomställningen.

Det här är den första budgetdebatten som vi har som rör utrikesutskottets del av budgeten. Självklart handlar det också här om ekonomiskt ansvarstagande rörande den del som handlar om internationell samverkan, utgiftsområde 5.

Internationell samverkan behövs för att klara gemensamma utmaningar. Det finns på många konton, inte bara utgiftsområde 5, uppdrag som rör just hur vi bygger internationell samverkan.

För oss är det viktigt, och jag tror att vi har en bred samsyn här, att internationell rätt, mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer ska vara hörnstenar i vår samverkan – FN, självklart, EU likaså.

Våra grundläggande principer utmanas i dag från olika håll, även i den här kammaren. Det handlar om protektionism, det handlar om nationalism och populism som återigen har kommit ut ur garderoberna. Frihet, öppenhet och tolerans liksom respekt för internationell rätt utmålas av dessa krafter som ett hot. I stället ser vi hur auktoritära regimer växer till, likaså terrorism och brott mot mänskligheten.

Internationell samverkan blir då viktig i FN, där vi tar plats i säkerhetsrådet, och i EU, som är en central plats för Sveriges internationella samverkan. Vi har naturligtvis också Nato och Nordiska rådet. En samverkan som inte får brytas, herr talman, är samverkan med Storbritannien och USA. Jag vill varna för de röster som höjs för att lämna Storbritannien utanför nu när de har beslutat sig för brexit och för de röster som målar upp den nyvalde president Trump som ett skäl till att lämna samverkan med USA. Det vore förödande för vår internationella samverkan och för vårt arbete för fred, säkerhet och utveckling inte bara i vår del av världen utan globalt.

Herr talman! I budgeten på det här området lyfter regeringen upp en del frågor, inte minst freds- och säkerhetsfrämjande verksamheter och medlingsinsatser. Centerpartiet välkomnar i och för sig en sådan utökad ambition. Men, herr talman, ett sådant arbete får inte vara en dagslända, en kortsiktig insats som kopplas till två år i säkerhetsrådet. Det kräver långsiktighet och uthållighet och får inte heller leda till att vår röst för frihet mot förtryck, vår röst för demokrati och mot auktoritära regimer, vår röst för internationell rätt mot den starkes rätt tystnar.

Det får inte heller leda till att vi enbart fokuserar på det aldrig så viktiga, nämligen att ge kvinnor plats vid förhandlingsborden. Det krävs bredare och ett mer långsiktigt synsätt. Där har vi ännu inte sett hur regeringen tänker.

Från vår sida har vi i alla fall noterat, herr talman, att det under det gångna året och i arbetet och kampanjen för att nå platsen i säkerhetsrådet utan särskilda budgettillskott har skapats ett utrymme för 27 miljoner. Vi tolkar detta som att det finns resurser på detta område för internationell samverkan som mycket väl kan användas och omprioriteras för att klara de utökade insatserna när det gäller fred, säkerhet och medlingsinsatser. Mot den bakgrunden har vi inte tillfört ytterligare pengar på detta område.

Oförändrad budget har varit vår utgångspunkt, och i det sammanhanget vill jag också säga att det finns en punkt som vi ändå vill sätta ett utrops-tecken för: ISP och ISP:s roll i en framtida ny lagstiftning kring krigsmaterielexport. Det är klart att det i detta sammanhang kan komma förslag

som kräver ökade resurser. Vi har dock ännu inte sett något förslag till ny lagstiftning från regeringen, och därför finns det inte heller något förslag från oss när det gäller resursfrågorna i delen annat än den rent allmänna som gäller löneuppräknin.

Herr talman! Eftersom ramen är antagen och vi följer den gängse kytymen har vi bara ett särskilt yttrande.

Anf. 148 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Tack, Kerstin Lundgren, för ett ändå brett stöd för den generella svenska utrikes- och säkerhetspolitiken!

Kerstin Lundgren inledde med att säga saker som kanske mer hörde hemma i en ekonomisk-politisk debatt än i en debatt om just budgeten för det här utgiftsområdet inom utrikespolitiken.

Jag måste börja med att rätta Kerstin Lundgren och säga att sysselsättningen faktiskt ökar i Sverige. Arbetslösheten minskar och underskotten minskar, alltså tvärtemot det Kerstin Lundgren sa.

Att i opposition och som centerpartist ha ambitionen att sysselsättningen ska öka ännu mer, att arbetslösheten ska minska ännu mer eller att underskotten ska minska ännu mer är naturligtvis högst möjligt och rimligt. Men jag tycker ändå att fakta måste få vara rätt i en sådan här debatt. Vilken politik man sedan tror är mest framgångsrik – ja, det är högst rimligt att man har olika åsikter om det, och därför har vi olika partier.

Min fråga till Kerstin Lundgren handlar om det som hon avslutningsvis sa om att Centerpartiet inte föreslår några tillskott till budgetområdet. Det är riktigt. Men jag vill ändå be Kerstin Lundgren förklara. Man får ju bilden av att det skulle vara en oförändrad budget med Centerpartiets förslag på det här budgetområdet, men det summerar ändå, som jag uppfattar det i tabellerna, till en minskning på nästan 12 miljoner kronor.

Jag vill gärna höra Kerstin Lundgrens förklaring till den minskningen, den faktiska förändringen, som Centerpartiet föreslår på detta budgetområde.

Anf. 149 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Man kan ju välja att som Kenneth G Forslund bara hänvisa till de senaste siffrorna. Utgångspunkten har dock varit att vi befinner oss i en högkonjunktur, och vi ser hur tudelningen i samhället växer. Rimligen borde vi ha en bättre sysselsättningsökning än vad de senaste siffrorna har pekat på utifrån att ekonomin är på topp i förhållande till de tidigare åren.

Det är notabelt, herr talman, att vi inte hör från regeringen att man i det här läget borde vara varsam och ekonomiskt ansvarstagande. I stället spär man på och ökar underskotten och låter på det sättet även på detta område skattebetalarnas pengar gå vidare utan att det egentligen är nödvändigt i den här ekonomiska situationen.

Regeringen borde ha sett att de 27 miljoner som har använts under gångna år för säkerhetsrådskampanjen kunde ha omprioriterats. Det finns uppenbarligen luft i systemet. Av det skälet har Centerpartiet i princip en oförändrad budget. 27 miljoner har kunnat användas under gångna år utan att det har behövts särskilda budgetposter. Då måste det rimligen finnas luft i systemet. Därför har vi en i princip oförändrad budgetnivå.

Anf. 150 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Nu tycker jag att Kerstin Lundgren hamnar mer rätt i sin beskrivning av verkligheten. En önskan om att öka sysselsättningen ännu mer kan man naturligtvis alltid ha. Den har även vi som regeringsparti. Vi vill naturligtvis gärna ha stor utväxling på den politik vi för.

Dock instämmer jag inte i bilden av att underskotten skulle minska. Prognosen just nu är till och med att vi redan detta år kommer att nå ett nollresultat vad gäller statens budget. Vi får väl se hur det slutar. Återhämtningen har gått fortare än vad regeringen har förutspått.

När det gäller luft eller inte i budgetområdet föreslår Centerpartiet en neddragning vad gäller freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet med 10,3 miljoner kronor. Det är största delen av de närmare 12 miljoner kronorna som ni föreslår neddragningar på. Jag kan förstå resonemanget om 27 miljoner i luft i systemet, även om jag inte håller med om det, men jag undrar varför ni drog ned med bara 12 miljoner och inte 27 miljoner.

Anf. 151 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det hade vi kunnat göra, men vi valde att vara varsamma i den delen.

Regeringen säger att man har bedrivit en kampanj utan särskilda anslag och att man har klarat kostnaden på 27 miljoner inom budgeten. Sedan kommer regeringen med förslag om utökningar. Det tycker vi inte är ansvarsfullt.

Av det skälet valde vi i Centerpartiet att inte gå med på de förslag till utökningar som regeringen har lagt in i budgeten. Vi anser att man måste precisera och vara tydlig med varifrån de 27 miljonerna har kommit och varför det behövs utökade anslag just nu. Det kan tänkas att det här är anslag som kompenserar för tidigare insatser. Vi vill vara säkra på att det inte ska hända.

Anf. 152 MATHIAS SUNDIN (L):

Herr talman! Fred på jorden. Är det en naiv dröm? Är det något som bara barn tror på nu för tiden? Eller kanske inte ens barn tror på sådant längre. Jag är i alla fall tillräckligt gammal för att komma ihåg Sven Melanders sketch där han frågar ett barn om detta, och hon är mer intresserad av cykel, video och pengar än fred på jorden. Ni som är yngre än jag får googla detta.

Fred på jorden kan kännas som en dröm, men vägen dit baseras ändå på hårda fakta. Vi vet vad som skulle ge en sådan värld. Vi vet att i en demokratisk värld når vi en sådan situation. Demokratier krigar inte med varandra. Vägen till att alla länder ska vara demokratier är naturligtvis betydligt svårare, men vi vet i alla fall vad som funkar. Då är det naturligtvis detta som vi ska fokusera på.

Demokratier låter inte bara bli att kriga med varandra. Det har inte heller varit någon svältkatastrof i en demokrati. En demokrati har avsevärt mycket högre välstånd, en betydligt bättre hälsa hos medborgarna och tar bättre hand om sina medborgare än vad icke-demokratier gör. Jag skulle säga att demokrati är mänsklighetens bästa uppfinning.

Vi vet också en hel del om hur man uppnår demokrati. Det finns naturligtvis många sätt. Ibland behöver man med hjälp av våldsmetoder intervensera i olika länder för att stoppa övergrepp. Det kan i bästa fall leda till

demokrati. Våld är ett trubbigt vapen. När medborgarna själva i ett land reser sig mot sin diktator är våld ofta ett trubbigt vapen. Att utmana en diktator på våldsområdet är alltid att utmana diktatorn på det område som diktatorn är bäst på. Det är våld diktatorer pysslar med. Statsapparaten och diktatorn är duktiga på att kontrollera polis och militär.

Det finns en del forskning om icke-våldsmetoder, det vill säga hur medborgare använder icke-våldsmetoder för att uppnå demokrati. Gandhi är naturligtvis det mest kända exemplet. Men vi har sett i en mängd revolutioner av olika färger runt om i världen att icke-våldsmetoder har varit grunden. Det är viktigt för svensk utrikespolitik att det är sådant arbete och de människor som försöker resa sig som vi stöder. Vi ska hjälpa till med metoder, pengar och organisation.

Därmed är det också viktigt att demokratierna samarbetar. Det är inte alltid så att demokratier beter sig så bra i utrikespolitiken. Demokratierna beter sig bra mot sina egna medborgare men inte alltid mot andra länders medborgare – inte mot människor i diktaturer. Det är viktigt att demokratierna samarbetar och håller koll på varandra så att de lever upp till kraven på mänskliga rättigheter.

Herr talman! Om Ryssland skulle vara en demokrati i dag skulle vi inte uppleva något militärt hot från dem. Nu är det precis tvärtom. Ryssland rör sig i precis motsatt riktning och blir allt mindre demokratiskt. Putin har ett starkt grepp om makten. Vi utsätts just för detta hot i Östersjöområdet. Vi kan se aggressioner mot Ukraina, och de kan lätt inträffa mot Baltikum. Sverige skulle kunna bli indraget i en konflikt i Östersjön.

Därför tror vi från Liberalernas sida att det även i fortsättningen är viktigt med ett Natomedlemskap för Sverige. Medlemskap sker mellan länder. Det är naturligtvis beklagligt att Donald Trump ska bli president i USA. Det skapar en stor osäkerhet om inte minst relationen USA–Ryssland. Vi får se vad han kommer fram till.

Oavsett detta bygger Nato på avtal. Nato är ett gemensamt skydd som Sverige behöver. Sverige behöver rusta upp sitt eget försvar, men Sverige behöver också ett gemensamt skydd.

(Applåder)

Anf. 153 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! För Kristdemokraterna är det centralt att utrikespolitiken är värdebaserad. Sverige ska stå upp för och försvara universella värden såsom mänskliga fri- och rättigheter, demokrati och rättsstatens principer för att stärka fred, frihet och utveckling samt uppnå förståelse och försoning.

Sveriges utrikespolitik är ett uttryck för att vi alla har ett ansvar för varandra. Det är ett uttryck som är grundläggande i den kristdemokratiska ideologin. Människovärdet är universellt och kan aldrig någonsin relativiseras genom geografiska gränser.

I dag debatterar vi hur mycket utrikespolitiken får kosta och vilken inriktning den ska ha. Vilka insatser bör vi prioritera? Budgetområdet Internationell samverkan är viktigt, inte minst i en orolig värld. Det är en värld där samarbete och samverkan är centrala för att kunna förebygga, hantera och lösa konflikter.

Vi måste få ett slut på kriget i Syrien, ett slut på Islamiska statens/Daishs brutalitet och folkmord, ett slut på den ryska aggressionen.

Listan över oro och förödelse i vår omvärld kan dessvärre göras lång. Det är ett omvärldsläge som ställer höga krav på vår internationella samverkan. De internationella organ vi samverkar inom måste leverera.

Låt oss börja med EU, herr talman. EU:s säkerhetspolitiska utveckling står inför avgörande utmaningar. Idén om en EU-armé är åter på agendan. Självklart ska vi välkomna agerande för att möta det försämrade säkerhetspolitiska läget. Den alltmer auktoritära utvecklingen i Ryssland har skapat en ny säkerhetspolitisk situation i Europa. Det vore oansvarigt av EU:s ledare att inte se verkligheten, men att en EU-armé skulle vara lösningen anser inte vi Kristdemokrater. Att EU:s krishanteringsförmågor behöver utvecklas står däremot klart, men låt oss inte skena iväg i en riktning som inte gynnar våra gemensamma mål.

Kristdemokraterna anser exempelvis att Sverige ska vara pådrivande för att få till stånd en översyn av EU:s stridsstyrkor, så kallade battle groups, som står i ständig beredskap att delta i en snabb och begränsad insats exempelvis vid hotande folkmord. Stridsgrupperna som sådana har dock aldrig satts in, och därmed har osäkerheten kring konceptet blivit allt större. Tillfällen att använda dem har däremot inte saknats.

Oron i vår omvärld är som sagt påtaglig. EU måste klara av att stå enat mot Ryssland och stötta länderna i EU:s grannskap.

Islamiska staten, Daish, har byggt sin nya bas i Europas absoluta när-område, i Libyen. Europa visade handlingskraft när Gaddafi skulle störtas, men därefter tycktes krafterna ta slut. Libyens sönderfall visar vad som händer när det inte finns någon långsiktig färdplan. Intresset för att stanna kvar och stötta en uppbyggnadsprocess fanns inte, och i dag ser vi konsekvenserna.

EU måste på allvar återuppta detta engagemang. Stödet till terrorbekämpning och demokratisk utveckling är helt avgörande. Nu när en gemensam säkerhetspolitik formas måste en långsiktig färdplan inför framtida militära interventioner ingå.

FN är en unik och viktig organisation. Ingen annan organisation samlar världens stater för att arbeta för fred och säkerhet. Men det är också en organisation med enorma problem.

Sverige befinner sig som FN-medlem jämte en rad mångfasetterade länder, många med en syn på demokrati och mänskliga rättigheter som skiljer sig avsevärt från vår egen.

Det är helt centralt att FN ökar tempot när det gäller reformarbetet. Utan en förändring kommer inte tilltron till FN att kunna bestå. Säkerhetsrådet står genom vetorätten ständigt inför låsningar. Oförmågan att ingripa när brott mot mänskligheten och folkmord begås är skamlig. Men också generalförsamlingen och dess utskott måste moderniseras och effektiviseras. Bristerna i arbetet i FN:s råd för mänskliga rättigheter är också de tydliga – kanske inte så konstigt, då rådet består av medlemsländer som konsekvent bryter mot de rättigheter de är utsedda att försvara.

Hanteringen av visselblåsare inom FN blev vida känd i och med att Anders Kompass slog larm om att fredsbevarande soldater begått sexuella övergrepp mot barn i Centralafrikanska republiken. Efterspelet för Kompass kom att bli allt annat än acceptabelt. Att någon enligt sin övertygelse om vad som är moraliskt rätt agerar visselblåsare kan aldrig och får aldrig leda till att den som agerar beskylls för att ha agerat oriktigt. Ändå var det just det som Kompass utsattes för. Det visar på en kultur inom FN där

anställda inte känner att de kan agera när de stöter på felaktigheter. Detta är en fråga vi kristdemokrater vill se att Sverige prioriterar i syfte att få till stånd en förändring.

Kristdemokraterna vill se ett fortsatt nära samarbete med våra nordiska grannländer, ett samarbete där vi tillsammans arbetar för ökad rörlighet och möter centrala utmaningar. Vänskapliga utbyten i all ära, men det nordiska samarbetet måste ha ett mervärde. Det måste leda till att vi tillsammans kan ta oss an framtida utmaningar. Kristdemokraterna uppmanar därför regeringen att fortsätta vara pådrivande för att reformera vårt nordiska samarbete till att bli så effektivt och därmed relevant som möjligt.

Herr talman! I vårt särskilda yttrande har vi kristdemokrater klargjort att vi hade velat se en annorlunda fördelning av medel inom utgiftsområdet Internationell samverkan. Vi anser att budgetposten 1:2 bör höjas med 30 miljoner kronor utöver regeringens höjning – inte för att medel bara ska satsas på fredsdiplomati inom ramen för platsen i säkerhetsrådet utan för att i en mycket orolig tid kunna satsa ytterligare medel på svenskt deltagande i internationella fredsfrämjande insatser. Vi anser inte att det utifrån rådande världsläge är rimligt att fortsätta öka stödet till Svenska institutet. Vi anser också att det nordiska samarbetet borde kunna ske mer kostnads-effektivt än i dag.

Herr talman! Med dessa förändringar anser vi att vi bättre hade kunnat möta de utmaningar som världen står inför i dag.
(Applåder)

Anf. 154 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Vi lever alla i en tid då världen präglas av krig, av rekordmånga flyktingar, av oro och även av osäkerhet efter ett antal val och folkomröstningar som har hållits den senaste tiden.

Det är den här vardagen som vi har att hantera i utrikesutskottet här i riksdagen, och det är den här vardagen som medborgare i Sverige och i hela världen har på sina näthinnor. Inte på länge har utrikespolitik och läget i världen varit så aktuellt och diskuterats så brett bland människor som just nu.

Jag tycker därför att det är glädjande att det, trots en del åsiktsskillnader om exakt hur pengar ska spenderas inom det här budgetområdet, ändå finns ett brett stöd i Sveriges riksdag för värderingar som långsiktigt har präglat och ska prägla svensk utrikespolitik – oavsett vilken regering som för tillfället styr landet.

Den här regeringen, den rödgröna regeringen, försöker naturligtvis sätta sin prägel på utrikespolitiken och har fyra övergripande profilfrågor. Det handlar om att utrikes- och säkerhetspolitiken ska ha folklig förankring, att det är en feministisk utrikespolitik vi vill föra, att fred och säkerhet i vårt närområde är det primära målet och att FN och EU är de två viktigaste arenorna och verktygen för den svenska utrikespolitiken.

All den utrikespolitik som vi för ska genomsyras av arbetet för mänskliga rättigheter, demokrati och respekt för rättsstatens principer. Jag kan inte säga att det är speciellt för just den här regeringen, utan jag vill hävda att det är värden som vi alla i riksdagens partier delar brett. Vi vill se att detta är det som genomsyrar den svenska utrikespolitiken.

Ekonomiskt är det naturligtvis lite olika vad vi vill satsa på. Mest är det kanske att man vill satsa mer på något. Det är sällan man vill dra bort stora pengar eller säger att någonting är helt fel och att man skulle vilja avsluta det. I princip finns det inget sådant exempel i de olika förslag och motioner som finns på det här utgiftsområdet.

Ekonomiskt är de större och mer notabla posterna sådant som handlar om fred och säkerhet, om nordiskt samarbete, om Sipri – Stockholms internationella fredsforskningsinstitut – och om Östersjösamarbetet.

Den största ekonomiska utgiftsposten på det här budgetområdet är den som handlar om avgifter till internationella organisationer. Det är klart att det är en post som rymmer många olika saker inom utrikespolitiken och täcker många olika områden inom den, men när allt detta ska bokföras blir det tillsammans den största delen av kostnaden på det här utgiftsområdet.

Herr talman! Jag tycker att det allra viktigaste med svensk utrikes- och säkerhetspolitik är de värderingar som vi baserar den på men också att den är långsiktig och förutsägbar. Det tjänar vårt lands utveckling och säkerhet på, och det hoppas jag är någonting som vi kan bibehålla under lång tid framöver här i Sverige.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i utrikesutskottets betänkande nr 1.

Anf. 155 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga Kenneth G Forslund om handelsavtalet med Kanada. Det har ju förhandlats fram under en tid, och resultat får man säga blev väldigt lyckat.

En stor mängd tullar försvinner nu helt eller fasas ut under ett antal år. På jordbruksprodukter sjunker tullarna kraftigt. Man godkänner en hel del standarder från Europa, bland annat från bilindustrin, i Kanada. Avtalet öppnar för europeiska tjänsteföretag att gå in i Kanada. Det blir lättare att investera på båda sidor av Atlanten och lättare, i alla fall för högutbildade personer, att tillfälligt flytta mellan länderna genom arbetskraftsinvandring.

Detta avtal var bra i sig när det kom, men nu när vi ser politiska skiftningar i USA känns det ännu viktigare att ha en stark relation med Kanada. Men då måste avtalet godkännas här i Sveriges riksdag också, och det har vi inte hört mycket om. Jag vill därför fråga Kenneth G Forslund när det blir av så vi får klubba igenom det här.

Anf. 156 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Tack, Mathias Sundin, för frågan!

Jag vill inledningsvis gå tillbaka till en sak som Mathias Sundin sa i sitt anförande, när han tog upp den gamla klassiska sketchen om att alla barn vill ha fred på jorden. Jag är inte barn längre, men min vision är just fred på jorden. Det väcker ibland en del skratt när jag säger det i olika mötessammanhang, men det är faktiskt det som driver mig i min politiska gärning och i det arbete jag gör med svensk utrikespolitik för att skapa bättre förutsättningar i världen. Jag uppskattar därför Mathias Sundins inledning alldeles särskilt.

Jag välkomnar, precis som Mathias Sundin, att vi har kunnat träffa frihandelsavtalet mellan EU och Kanada, som vi kallar CETA. Jag tror att det, precis som Mathias Sundin säger, är extra viktigt i denna osäkra tid efter det amerikanska presidentvalet. Egentligen hade ju framtiden för frihandeln de närmaste åren, om vi ska vara väldigt ärliga och korrekta, varit osäker oavsett vilken av de två huvudkandidaterna som blivit vald.

När det gäller tiden för ratifikation här i Sverige och i riksdagen kan jag tyvärr inte svara på frågan om en exakt tidsplan, men jag vill ändå peka på att jag, precis som Mathias Sundin, välkomnar avtalet och ser fram emot att kunna ratificera det.

Jag konstaterar också att avtalet faktiskt dessutom på sin väg fram hit har blivit bättre genom att man har omförhandlat mekanismen för tvistelösning och moderniserat den. Jag tycker att det var djärvt och klokt att man valde att göra detta när man egentligen redan var klar med avtalet. Det har blivit ett mycket bra avtal, som jag tror och hoppas kan bli stilbildande för liknande avtal världen över.

Anf. 157 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Vi vill alla gå hem, så jag ska fatta mig kort.

Det hedrar dig, Kenneth G Forslund, att du har en sådan drivkraft; jag tycker att det är mycket bra. Vi verkar vara överens om att det är ett bra avtal med Kanada, och vi får gemensamt driva på så att vi snabbt kan klubba det här i riksdagen.

Anf. 158 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Jag kan bara instämma i Mathias Sundins förhoppning om att vi inom en nära framtid ska kunna ratificera avtalet.

Anf. 159 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! När vi använder de breda penslarna är det naturligtvis mycket som vi är överens om. Vi har en bred samsyn kring att vi vill ha en stark internationell rättsordning och att vi vill se till att demokratin och respekten för de mänskliga fri- och rättigheterna, kvinnors rättigheter och jämställdhet får en vidare spridning så att så många som möjligt får ta del av detta. Det låter bra, och där är vi överens.

Jag kan konstatera att vi inte har något ansvarigt statsråd här, och det blir därför i denna debatt Kenneth G Forslund som får svara för regeringens politik. I uppräknningen av alla utmaningar vi står inför och i den katalog av allt det goda vi vill uppnå kan man lätt tappa fokus. Det är egentligen det jag nu efterfrågar.

Hela inriktningen i budgeten handlar om allt gott som Sverige kan göra – och då är vi inte ens inne på biståndets utgiftsområde. Sverige kommer dock alltid att ha begränsade resurser, inte bara när det gäller pengar utan också när det gäller organisation och människor som ska göra arbetet.

Vad ser då Kenneth G Forslund framför sig? Vilka är de viktigaste prioriteringarna? Ska vi kunna vara på alla platser samtidigt? Ska vi driva samarbete med alla organisationer, eller hur ska vi på bästa sätt driva och ta till vara Sveriges intressen, där dessa grundläggande värderingar självklart ingår? Hur anser den rödgröna regeringen med stöd från utskottsordföranden att denna prioritering ska gå till? Fokus är det jag efterlyser!

Anf. 160 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Det som Karin Enström tar upp är alldeles riktigt: Man måste alltid prioritera, i synnerhet i ekonomiska sammanhang.

Jag kan konstatera att alla åtta partier i riksdagen gör relativt likartade prioriteringar när det gäller pengar. Om varje parti skulle beskriva exakt hur man vill använda pengarna på vart och ett av delområdena inom utgiftsområdet tror jag att skillnaderna skulle vara något större. Målen är fortfarande breda och gemensamma, men man har olika fokus när det gäller hur man tror att man bäst kan komma dit och vilka insatser som ger mest utväxling.

För denna regering, i vars parlamentariska underlag jag ingår, är det centralt att vi är ett litet land som är beroende av väl fungerande internationella institutioner. För vår egen trygghet och säkerhet – och ytterst vår långsiktiga fortlevnad som nation – är FN centralt. För oss som medlemsstat i EU är också EU i dag en central arena för vår svenska utrikespolitik.

I vårt arbete prioriteras fred och säkerhet i närområdet. Sedan gör vi en massa olika saker. Internationellt finns det dessutom en stor efterfrågan på att Sverige ska delta i en väldig massa olika saker, så det är en grannliga uppgift att prioritera och välja vad vi ska lägga tid och pengar på. Men fred och säkerhet i vårt närområde tycker jag är den mest grundläggande prioriteringen i vår utrikespolitik.

Anf. 161 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Tack för det beskedet! Min följdfråga är naturligtvis vilken analys som ligger bakom den prioriteringen, men också hur detta ska gå till. Prioriteringen är fred och säkerhet i vårt närområde, förhoppningsvis också för vår egen skull, för att bevara vårt oberoende och vår fred, men hur kommer vi att se detta i regeringens arbete? Min fråga gäller både samarbete och vilket fokus Utrikesdepartementet ska ha i alla sina kontakter och sitt arbete inom ramen för detta. Hur ska det gå till att driva den prioritering som Kenneth G Forslund pekar ut?

Anf. 162 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Som jag påpekade är FN och EU de centrala arenorna för oss. Sverige har sedan vi blev medlem i EU 1995 varit en av de stater som är allra mest pådrivande och har störst påverkan på EU-samarbetet. Vi har kunnat se att Sverige, oavsett regering, hela tiden har hamnat ganska högt i rankingarna av vilka medlemsstater som är mest inflytelserika. Man ska dessutom väga in vårt lands befolkningsmässigt relativt ringa storlek i detta stora samarbete.

Vi är skickliga på att driva arbetet i internationella organisationer – i FN, i EU och i andra sammanhang. Det är just så, genom att fortsätta att vara väldigt aktiva i dessa internationella organisationer, som jag tror att vi bäst tjänar det syfte som jag tycker är viktigast: fred och säkerhet i närområdet.

Vi ska fortsätta att hela tiden anstränga oss för att vara skickliga, förhandla, söka breda lösningar och driva processerna framåt. Vi är bra på det i Sverige, och jag vill framhålla att vi har varit bra på det oavsett vilken regering som har styrt. Jag hoppas att vi ska fortsätta att vara det.

Anf. 163 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP):

Herr talman! I dag är det faktiskt en stor dag för mig. För ungefär fyra år sedan började jag fundera över Utrikesdepartementets och Sveriges roll i internationella konflikter och medling. Jag kände att vi borde kunna bli ännu mer spetsiga i fråga om detta. Det ledde till att jag väckte en motion på Miljöpartiets kongress. Den avslogs. Men jag fortsatte att jobba mycket hårt med dessa frågor när jag kom in i riksdagen och så vidare. I och med att vi fattar beslut om denna budget fattar vi faktiskt beslut om just det sekretariat som jag föreslog.

Det är mycket roligt att Sofia Damm och Kerstin Lundgren ger ett starkt stöd för detta medlingssekretariat. Jag kan säga att det verkligen finns ett innehåll i detta. Det är en allokering på sammanlagt 25 miljoner kronor som görs. I dagarna rekryteras det personer som ska sitta i ett medlingssekretariat i Utrikesdepartementet. Sedan kommer det att tillsättas personer med spetskompetens i konflikt och medling runt om i hela världen. Detta är tänkt att vara långsiktigt. Det är ingenting som ska pågå under bara de två år som vi sitter i säkerhetsrådet, även om det såklart är kopplat till detta arbete.

Nu kommer Sverige att kunna ligga ytterligare i framkant när det gäller att medla i konflikter runt om i världen. Flera andra länder har gjort det tidigare.

Herr talman! FN:s flyktingorgan UNHCR ger varje år ut en stor rapport som heter *Global Trends*. Den senaste rapporten hade titeln *Forced Displacement*, alltså tvångsflyttning. Året innan var titeln *World at War*. Det säger någonting om den värld som vi i dag lever i. Det säger också någonting om det centrala perspektiv som vi bör ha för ögonen när vi formulerar och debatterar Sveriges politik på detta område och också om det fokus som regeringen har haft på detta område.

Vi behöver ägna oss åt fred och säkerhet i en omvärld där hoten är allvarligare än på länge, och där det säkerhetspolitiska läget i Europa och i vårt närområde faktiskt är det allvarligaste på 25 år.

De senaste årens utveckling i omvärlden har kännetecknats av en större osäkerhet, fler konflikter, mer våld och stora flyktingströmmar. Vi vet alla vad som sker i Somalia, i Afghanistan, i Ukraina, i Centralafrikanska republiken och i Jemen, bara för att nämna några av de krigshärdar som världen har. Och vi vet inte minst vad som händer i Syrien, där kanske så många som 400 000 människor har mist livet, och 11 miljoner människor är på flykt.

I fredags hade jag den stora äran att få presentera De vita hjälmarna på Right Livelihoods prisutdelning. Det var en oerhört stark upplevelse att få presentera dem. De vita hjälmarna är frivilliga krafter – ungefär 3 000 personer – som i Syrien står och väntar på att bombplanen ska komma, och sedan springer dit och gräver fram människor ur rasmassorna. Tack vare dem är 62 000 människor i livet i dag. Det är en skam att det internationella samfundet inte har lyckats få stopp på denna konflikt.

Vid förra årets slut var mer än 65 miljoner människor på flykt i världen. Det är inte mindre än en humanitär katastrof. Det är en tragisk utveckling, särskilt som den långsiktiga trenden tidigare har varit att vi går mot en mindre våldsamt värld.

Herr talman! De största utmaningarna som vi står inför i dag är gränsoverskridande. Vi kommer inte att kunna hantera dem framgångsrikt om vi inte jobbar globalt.

Det är en stor glädje att Sverige tar plats i FN:s säkerhetsråd i januari. Det är tredje gången i historien som Sverige har en tvåårig plats i rådet, i själva hjärtat av den fredsorganisation som Förenta nationerna är.

Säkerhetsrådet är såklart inte fritt från problem, snarare kanske tvärtom. Vetorätten används alltför ofta där. Men inte desto mindre är detta det organ som i dag står oss till buds när det gäller att förhandla och samtala om de konflikter som finns runt om i världen. Då är det mycket viktigt att vi får komma in där och verkligen stå upp för vår feministiska utrikespolitik. Det handlar om att få in kvinnor i fredsprocesserna, att få kvinnor att komma till medlingsbordet, att få kvinnor att vara med när man sluter fred och när man förhandlar om hur ett samhälle ska byggas upp vid fredsslutet. Det handlar om att vi kan komma in där och lägga fokus på att man inte ska dra sig ur så fort konfliktens eld har upphört utan att man ska fortsätta att finnas kvar. De flesta länder som kommer ur en konflikt har inte fått de resurser som krävs för att bygga upp samhället igen och för att skapa de strukturer som behövs i ett samhälle för att man inte återigen ska falla tillbaka i konflikt.

Sverige kommer också att jobba för att demokratisera säkerhetsrådet och öka transparensen. Arbetet inom FN ska förbli en hörnsten. Sverige har ett starkt engagemang för FN, och det kommer att återspeglas i det mångsidiga stöd som vi har genom organisationens alla delar. Det gäller inte minst det fredsbevarande och konfliktförebyggande arbetet.

Herr talman! För mig som feminist och miljöpartist är det särskilt glädjande att vår regering för en feministisk utrikespolitik. Det kommer till tydligt uttryck inom ramen för Sveriges internationella engagemang för fred, nedrustning och stabilitet.

Med dessa ord vill jag bara säga att vi med dessa resurser och med de insatser som vi nu gör förhoppningsvis ska hjälpa till att få en värld där vi inte ska behöva se fler rapporter med titlar som *Forced Displacement* och *World at War*, även om vi säkert har en lång väg att vandra. Jag tror på fred på jorden.

Jag yrkar bifall till propositionen och till förslaget i utskottets betänkande.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 7 december)

§ 13 Skatt, tull och exekution

*Skatt, tull och
exekution*

Skatteutskottets betänkande 2016/17:SkU1
Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (prop. 2016/17:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 164 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Ett fungerande skattesystem och ett fungerande betalningssystem är grunden för att ett ekonomiskt system ska fungera. Det är

våra tre fiskala myndigheter Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten som ska säkerställa funktionen. De skatter vi beslutar om måste uppfattas som rimliga, och syftet med skattesystemet ska inte kunna missförstås. Legitimitet, rättssäkerhet och transparens måste genomsyra alla aspekter av det som vi i denna kammare fattar beslut om och vars effekter i stor utsträckning våra tre myndigheter därefter ska hantera.

För legitimiteten i skattesystemet och för en väl fungerande samhälls-ekonomi är det av stor vikt att skatteförändringar kan förstås av dem som ska betala skatt.

Herr talman! Låt mig få lyfta fram två insatser i skattesystemet som har särskilt stor betydelse.

För det första måste lagstiftningsprocesser inbegripa uttömmande konsekvensbeskrivningar. Det är enbart genom konsekvensanalyser som vi som lagstiftare kan få den övergripande bilden av vilka effekter skatte- och lagförändringar kan antas få.

För det andra ska en företagare eller en entreprenör kunna ägna sig åt sin verksamhet. Gör man rätt ska kontakten med Skatteverket i idealfallet enbart vara en rutinmässig administrativ uppgift som löper smidigt och enkelt. Här vilar en ansvarsfull uppgift på Skatteverket att bland annat ge relevant information och se till att skatteprocesser är tydliga. Därför är det glädjande att förtroendet för just Skatteverket har ökat under ett antal år.

Att på ett rättssäkert och effektivt sätt säkerställa att beslutade skatter inbetalas är en grundförutsättning för finansiering av viktig offentlig verksamhet och av trygghets- och försäkringssystemen. Det är också en fråga om likabehandling och värnande av tilliten till det offentliga.

Herr talman! Skatteutskottet har en allt större internationell koppling. Det är viktigt i och med den ökade rörlighet av människor, varor, företag och kapital som såväl EU som globaliseringen av ekonomin har inneburit och som ställer fler krav på vårt och myndigheternas arbete. Samtidigt pågår stora regel- och lagstiftningsprocesser på såväl internationell nivå som EU-nivå, framför allt på skatteområdet. Det kommer att få stora effekter på svensk lagstiftning framöver.

Herr talman! Tullverket vittnar om att flödet av läkemedel, exempelvis antibiotika, har ökat och att man inte kan beslagta försändelser som kommer från ett annat EU-land. Detta är en lucka som Centerpartiet vill täppa till. Vi ser det som motiverat att ändra regelverket eftersom överanvändning av antibiotika är ett stort hot mot människors hälsa. Vi föreslår att Tullverket får befogenheter att beslagta antibiotika även om det kommer från ett annat EU-land.

Tullverket har bland annat som uppgift att förenkla den legala handeln och förhindra den illegala genom att erbjuda smidiga tullrutiner för utrikeshandel, enkel gränspassage för resande och ett effektivt gränsskydd. I ett Europa som i dag diskuterar fler kontroller mellan länder måste vi stanna upp och se vilka effekter detta får för handel och rörlighet för medborgare. De positiva effekter som vår öppenhet har gett oss får inte pressas tillbaka.

Herr talman! Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten är centrala för det svenska rättssamhället. Både individer och företag måste känna förtroende för det myndigheterna gör. Förutsägbarhet och tydliga regler är då helt avgörande. Jag vill återknyta till legitimiteten i skatteuttaget. Legitimitet bland befolkningen förutsätter att våra myndigheter finns

närvarande i hela landet. Det gäller särskilt de myndigheter som de allra flesta av oss kommer i kontakt med.

Servicen hos våra tre myndigheter Tullverket, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten förbättras och ska fortsätta förbättras, vilket för med sig ett alltmer utbrett användande av e-tjänster. Detta ska givetvis också utvecklas som en modern och välfungerande tjänst, men statens närvaro i hela landet är central för samhället i stort. Den är central för myndighetsutövningen, för statsförvaltningens egen effektivitet, för växande företag och för vanliga människor.

Herr talman! Kreativa människor ska se staten som ett stöd och inte som en begränsande kraft utan förankring i verkligheten. Jag vill med detta yrka bifall till reservation 2, som är en centerpartistisk reservation, och reservation 4, som är en alliansreservation.

(Applåder)

Anf. 165 RASMUS LING (MP) replik:

Herr talman! Jag har egentligen bara en kort till fråga till Centerpartiet och Per Åsling.

Jag noterar att ni i ert budgetförslag drar ned på anslaget till Kronofogdemyndigheten och inte vill finansiera arbetet med skuldsanering, Per Åsling. Det kommer ju en ny skuldsaneringslag som träder i kraft. Jag tycker att det är synd och en aning anmärkningsvärt. Centerpartiet har tidigare drivit på för skuldsanering, inte minst för företagare som har gått i konkurs. Jag skulle därför vilja fråga varför Centerpartiet inte längre vill driva på i detta arbete. Det är någonting som är väldigt viktigt.

Anf. 166 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! När det gäller anslagen till myndigheterna har Centerpartiet dragit ned på löne- och kostnadsuppräknningen. Vi gör det därför att vi, som jag också sa i mitt anförande, anser att det är angeläget att myndigheter nyttjar möjligheten att decentralisera verksamhet och vara närvarande över hela landet. Det ska gälla generellt att myndigheter flyttar till billigare ställen när de kan.

Låt mig ta ett exempel. Skatteverket har under senare år flyttat avdelningen Stockholm från Magnus Ladulåsgatan på Söder i Stockholm till Solna strand i Solna. Med det har man gjort en årlig hyresreduktion på 90 miljoner kronor. Ja, Rasmus Ling, du hörde rätt – man sparar årligen 90 miljoner kronor. Vi menar att det finns en stor potential att spara på myndighetsanslagen genom att lokalisera till andra ställen.

Det är också därför jag var mycket aktiv under fjolåret när Skatteverket aviserade nedläggning av ett antal kontor. Det är viktigt att Skatteverket är kvar, och det är med glädje jag kan konstatera att det också blev Skatteverkets ställningstagande. Där spelade även regeringen en viktig roll. Nu ser vi hur det skapas utveckling och tillväxt på ställen som i fjol riskerade att mista kontor. Kontoren finns kvar, och nu ökar anställningarna.

Anf. 167 RASMUS LING (MP) replik:

Herr talman! Det är jättebra att vi tillsammans har drivit på i arbetet för att olika myndigheter ska ligga på olika ställen runt om i landet, men frågan jag ställde handlade om någonting annat.

Ni skriver i ert budgetalternativ att man inte vill ge extra pengar för arbetet med skuldsanering, Per Åsling. Just för företagare är detta viktigt. Det innebär en stor risk att starta egna företag, och de som har drabbats av detta och blivit satta i skuld är ofta familjeägda företag. Det är cateringfirmor, restauranger, åkerier eller annat. Att minska risken och få fler att våga ta steget är en viktig del i näringslivspolitik. Jag tycker att det är tråkigt att Centerpartiet har lämnat det som man drev på för under förra perioden, herr talman.

I lokaliseringsfrågan, som Per Åsling tar upp, arbetade man inte på samma sätt strategiskt som den nya regeringen faktiskt har gjort. Regeringen har ett riktat uppdrag till Statskontoret om en ny strategi för detta. Jag tackar dock så mycket för svaret.

Anf. 168 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Jag har egentligen ingenting att tillägga. Jag svarade på din fråga, Rasmus Ling, och jag hoppas att budskapet gick fram: Vi har i vår budget sett till att skuldsanering kan fortsätta ske.

Det ska ske inom ramen för de myndighetsanslag vi har med i vårt budgetalternativ – i det här fallet gäller det anslaget till Kronofogdemyndigheten – och jag beskrev i mitt svar på vilket sätt vi anser att myndigheter kan bli mer kostnadseffektiva. De kan minska på kostnader som de i dag har, bland annat på hyresområdet, och nyttja de pengarna offensivt för att skapa bättre utveckling. I det här fallet handlar det om bättre utveckling för företag genom att bedriva bland annat skuldsanering.

Anf. 169 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! I dag debatterar vi den del av budgeten som handlar om resurserna till Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten. Dessa myndigheter spelar en oerhört viktig roll i det svenska samhället. Vi har all anledning att vara stolta över dem. Kompetenta och oberoende myndigheter är en av Sveriges styrkor. De är viktiga för tilliten och för att det ska vara lätt att göra rätt. Dessa myndigheter ligger också långt fram jämfört med många kollegor i andra länder, inte minst vad gäller service till medborgarna och användande av it-stöd.

Tilltron till myndigheterna hänger också samman med den politik som förs och med de regelverk som myndigheterna är satta att upprätthålla. För tilltron till vårt skattesystem krävs en rimlig skattepolitik som präglas av att det alltid ska löna sig att arbeta.

När alliansregeringen styrde blev det också mer lönsamt att arbeta, särskilt för dem med låga inkomster. Detta spelade roll. Skatteintäkterna ökade markant, men också skattemoralen.

Herr talman! Det är människor i arbete som bygger Sverige starkt. Det är människor i arbete som skapar förutsättningar för en trygg vård, för en bra skola och för att vi ska känna oss säkra.

Därför är det vår skyldighet som politiker att röja varje väg som kan leda till jobb. Detta gör vi med vår budget för ett starkare Sverige. Helt centralt i denna budget är att det ska löna sig bättre att arbeta. Vi vill se lägre trösklar in till arbetsmarknaden. Vi vill se att det lönar sig bättre att gå från bidrag till arbete och att det lönar sig bättre att starta och att driva

företag. Vi vill se att Sverige ligger i framkant i den växande delningsekonomin. Vi vill också se större möjligheter för dem som kommer hit från krig och förtryck att få sitt första jobb här.

I Sverige ska man göra rätt för sig. Ingen som skulle kunna försörja sig får ta sig rätten att leva på andra. Men det är inte bara när människor utnyttjar våra välfärdssystem som de sviker Sverige. Vårt land sviks lika mycket av dem som väljer att inte bidra till samhället genom att inte betala sin skatt.

De som smiter från skatten lägger över bördan att bygga ett starkt och sammanhållet samhälle på andra. Detta kan vi aldrig acceptera. Vi föreslår därför ett antal konkreta åtgärder för att bekämpa skattefusk. En av dem är att Skatteverket bör få ett särskilt uppdrag att stärka arbetet med att bekämpa skattefusk.

Sedan 2006 har över fyrtioålet internationella skatteavtal passerat riksdagens bord och lett till ett kraftigt ökat inflöde av kapital från länder som Sverige har träffat avtal med. Men skatteflykten riskerar hela tiden att hitta nya vägar. Därför är det viktigt att Skatteverket arbetar för att identifiera eventuella nya länder som kan utnyttjas för skatteflykt. Vi satsar i vår budget 50 miljoner kronor extra på Skatteverkets bekämpning av skattefusk. Jag noterar att detta är 35 miljoner kronor mer än vad regeringen satsar.

Ett annat område där vi ständigt måste vara på tå är inom den snabbt växande delningsekonomin. Delningsekonomin förändrar och utmanar våra traditionella föreställningar om hur framtidens skattesystem ska utformas. Därför menar vi att det bör ingå i Skatteverkets uppdrag att förbättra stödet för köpare och säljare inom delningsekonomin för att förenkla administrationen och se till att skattebetalningen verkligen sker på rätt sätt.

Herr talman! Företagare möter ofta onödiga hinder och höga administrativa kostnader för att driva sin verksamhet framåt. Vi vill hela tiden arbeta för att förbättra förutsättningarna för företag och för att nya företag ska startas. Detta måste vi göra om vi ska kunna trygga vår framtida välfärd.

Vi står bakom den nya tullagen, som behandlas i detta betänkande, men tyvärr utgör lagen ännu ett exempel på när regeringen lägger fram förslag utan att göra en ordentlig konsekvensanalys. Vi har gång på gång i skatteutskottet påpekat detta från Alliansens sida, och ibland också från hela utskottets sida.

Företagen och vi som lagstiftare måste kunna få en bild av vad nya regler innebär. Hur mycket mer administration drabbar företagen? Är det värt det? Hur kan vi underlätta för dem – kanske framför allt för de små företagen?

Här brast regeringen i sitt förslag till ny tullag. Utredningen innehöll till exempel inte någon uppskattning av företagens kostnader för att möta de nya kraven på elektronisk tullbehandling, trots att det riskerar att bli betungande för små företag att investera i uppdatering av datasystem eller nya elektroniska system, vilket krävs för att uppfylla de nya kraven i lagen.

En uppföljning av lagens tillämpning bör därför göras, i syfte att utreda hur den har påverkat kostnaderna för små företag. Därför yrkar jag bifall till Alliansens reservation 4.

Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet. Eftersom riksdagen i steg ett i rambeslutet har ställt sig bakom regeringens förslag till

ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 3.

(Applåder)

Anf. 170 OLLE FELTEN (SD):

Herr talman! Eftersom budgetramen redan är beslutad av riksdagen kommer vi att avstå från att delta i beslutet om skatteutskottets förslag till anslag under punkt 1 i betänkandet. Jag yrkar dock bifall till reservation 1 under punkt 2.

Herr talman! Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten har tillsammans en central uppgift i vårt samhälle genom att de, var och en med sin del, ansvarar för finansieringen av övriga samhällsfunktioner. Det är därför av avgörande betydelse att dessa myndigheter utför sina respektive uppgifter på ett rättssäkert, effektivt och rationellt sätt.

För att de ska kunna göra detta måste riksdagen se till att de får de förutsättningar som krävs för att det ska vara möjligt att svara upp till de högt ställda kraven. Att skattesystemet har legitimitet är också en nödvändig förutsättning för att uppgiften ska kunna utföras med framgång.

Myndigheterna har många viktiga uppgifter, både var och en på sitt håll och i samverkan med varandra och med många andra aktörer. En grundläggande sådan är att upprätthålla en god skatte- och betalningsmoral i samhället i stort. Myndigheterna ska aktivt förutse, förhindra och beivra brott på skatte- och tullområdena, och de ska dessutom vara aktiva serviceleverantörer till såväl företag som privatpersoner. Allt detta ska vara snabbt, effektivt och säkert.

Myndigheternas verksamhet och budget regleras genom regeringens regleringsbrev. Som underlag för dessa levererar myndigheterna olika slags uppföljningar och budgetäskanden med utgångspunkt i tidigare verksamhet.

Med utgångspunkt i de senaste årens budgetar och verksamhetsbeskrivningar, samt genomgång av ett otal fallstudier och deras konsekvenser, har vi gjort bedömningen att det finns stora differenser mellan å ena sidan myndigheternas uppdrag och å andra sidan de resurser man har att bygga sin verksamhet med.

Tullverkets problem har skapats när såväl socialdemokratiska regeringar som alliansregeringar har urholkat Tullverkets budget genom att ofinansierade arbetsuppgifter har lastats på verket. Detta har tvingat fram tämligen drastiska personalnedskärningar och en väsentligt mycket sämre närvaro vid våra gränspassager, med negativa konsekvenser som följd. Många lokalkontor har avvecklats, vilket har minskat nivån på servicen till företagen.

Det kan vara av intresse att konstatera att i första hand Tullverket har varit kraftigt underfinansierat under flera år, vilket har resulterat i en påtagligt försämrad måluppfyllelse för Tullverket. Resultatet av detta är en kraftigt ökad insmuggling av alltifrån alkohol och tobak till droger, vapen och mycket annat. Det har även resulterat i en påtaglig försämring i klare- ringsverksamhetens service till företagen.

Dessa neddragningar av den operativa förmågan har, sammanfattningsvis, medfört allvarliga konsekvenser för det svenska samhället. Vi ser stora problem, som måste rättas till, inom Tullverkets verksamhetsområden.

Även Skatteverket står inför omfattande utmaningar i det viktiga arbetet med att hantera de problem som har uppstått inom bolagsskatteområdet genom globaliseringens negativa konsekvenser.

Arbetet med skatteavtal är en annan av de viktiga frågor som kräver ökat fokus. Satsningen där har dock trappats ned under de senaste 20 åren i Sverige, vilket är allvarligt.

Herr talman! För att ge våra myndigheter en rimlig chans att återta förlorad mark – framför allt inom områden som rör gränsskydd och brottsbekämpning men även avseende service till företag och privatpersoner – har vi budgeterat 50 miljoner mer än regeringen till Skatteverket. Vi har också budgeterat 275 miljoner mer per år till Tullverket än vad regeringen har gjort.

Inriktningen på de satsningar som vi anser krävs är följande:

Man behöver utveckla och förbättra servicen genom ännu effektivare elektroniska funktioner. Det kan i detta sammanhang vara på sin plats att ge våra myndigheter en stor eloge för att de, trots sina problem med bristande resurser, lyckats mycket väl med att skapa väl fungerande elektroniska system som underlättar och effektiviserar verksamheten. Men det krävs alltså mer.

Vi behöver minska kreditrisken i samhället genom ett proaktivt arbete för att undvika riskbeteenden.

Vi behöver motverka skatteflykt och bekämpa brottslighet. Ökad samverkan mellan myndigheter samt mellan myndigheter och kommuner är en viktig fråga för att lyckas med detta.

Vi behöver ett starkt fokus på företagsvänlig och rättssäker myndighetsutövning.

Herr talman! De övriga partierna verkar ha svårt att ta till sig verkligheten och alla de signaler som larmar om de problem som våra myndigheter står inför. Det mest förbryllande är dock att Alliansen dels är splittrad i frågan, dels inte reagerar, trots att man i retoriken visar att man ser i vart fall stora delar av problematiken. Såväl regeringspartierna som Alliansen, delvis med undantag av Liberalerna, fortsätter att minska resurserna till våra myndigheter, trots de uppenbara obalanser som bevisligen finns.

Herr talman! Det vore bra om vi i den fortsatta debatten fick svar från de övriga partierna på varför man inte vill att Tullverket ska kunna agera tillräckligt effektivt mot insmuggling av droger, vapen, tobak och allt det andra. Det vore bra om vi fick svar från de andra partierna på varför Skatteverket inte ska få tillräckliga resurser för att kunna fullfölja uppdraget att utveckla sina metoder och öka insatserna på skattekontrollområdet och därmed kunna beivra skattefusk effektivare. Det vore också bra om vi fick svar från de andra partierna på varför de inte vill att myndigheterna ska få de befogenheter som krävs för att ta hand om allvarlig organiserad brottslighet som vi vet förekommer.

Anf. 171 MATHIAS SUNDIN (L):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall till reservationerna 3 och 4, så har jag det gjort.

Jag ska prata om en lag som vi inte har stiftat i den här kammaren, Moores lag. Förutsägelsen för ungefär 50 år sedan om att processorkapaciteten i våra datorer skulle dubblas ungefär vartannat år har visat sig stämma mycket väl. Efter ett tag med ett antal sådana dubbleringar börjar det bli väldigt svårt för oss människor att förstå en sådan exponentiell tillväxt. Vi lever i en linjär värld. Vi går upp på morgonen och går och lägger oss på kvällen. Mitt här retirerade linjärt genom åren tills jag tog tag i det och kapade av det helt.

När processorkapaciteten har dubblats så många gånger som nu är det svårt för oss att hänga med, inte bara för en enkel riksdagsledamot utan även för de världsledande forskarna på området.

För lite drygt tio år sedan tittade de på detta på MIT och Harvard i USA och bedömde inom vilka områden vi skulle komma att kunna se stora förändringar de kommande cirka tio åren, baserat på den tekniska utvecklingen. Det fanns ett område där man sa att det inte skulle hända någonting under överskådlig framtid, att vi kanske skulle få vänta 30–40 år, nämligen självkörande bilar. Man sa: Det är så mycket information att ta in att datorerna inte kommer att kunna processa den, så det kommer vi inte att se på mycket lång tid.

Nu har vi självkörande bilar på våra vägar. Vi har Teslabilarna, och Volvo är på väg ut med sådana bilar i Göteborg. Man testar dem redan nu i Pittsburgh, till exempel. De är inte perfekt fungerande ännu men har kommit en bra bit på väg.

Jag tror att vi politiker måste ta till oss den här utvecklingen för att kunna använda de möjligheter som finns. Vi ser artificiell intelligens inom sjukvården som redan nu är bättre på att identifiera en del cancerformer än vad mänskliga läkare är. Vi måste låta tekniken komma in i skolan. Vi har stora transportmöjligheter i drönare. Och inte minst, mer kopplat till detta område, skatteområdet, har vi ett stort antal framgångsrika företag i Sverige, startup-företag. Namnen är numera rätt välkända: Klarna, Skype, Minecraft, Spotify och flera andra.

Nu kan man fråga sig vad detta har med en skattedebatt att göra. Men vi tror från Liberalernas sida att det är dags att verkligen fundera på en ny bred skattereform. Den senaste som gjordes var 1991. Det var före internet, mobiltelefoner och smartphones. Det var innan världen höll på att kopplas ihop.

En hel del i skattereformen kan naturligtvis hålla under lång tid, medan vi kommer att behöva förändra annat. Delningsekonomin, som håller på att växa fram, är ett sådant område som gör att politiken behöver vara väldigt anpasslig och förändra regleringar. Det finns stora möjligheter att delningsekonomiföretagen växer fram men också att de skapar en hel del enkla jobb som många, exempelvis flyktingar, kan behöva.

Vi har tidigt haft problem med att några av de här företagen inte betalar skatter. Här är det jätteviktigt att Skatteverket öppnar sina system, så att det enkelt går att bygga lösningar så att det ska vara lätt att göra rätt för sig och betala skatterna. Allting finns ju digitalt, så det är inte något svårlöst problem.

En viktig punkt i en stor skattereform är att med ett tilltagande behov av högre utbildning och kunskaper i samhället måste det vara mer lönsamt att utbilda sig. Vi tror också att vi kommer att behöva förskjuta skattebasen från arbetsinkomster till konsumtion, inte för att det är dåligt med konsumtion utan för att det är mindre skadligt för ekonomin att ta ut skatterna där. Om vi gör dessa förändringar är jag helt övertygad om att Sverige har sina bästa dagar framför sig.

Låt mig, herr talman, avsluta med Tullverket som vi lägger drygt 40 miljoner kronor mer till än regeringen i vårt budgetförslag. Vi tror att det är väldigt smart använda pengar att satsa på Tullverket. Vi vet att det smugglas in en hel del i Sverige som sedan leder till kriminalitet, när det ska säljas eller hanteras på olika sätt, som polisen måste hantera när det väl är inne i landet. Om vi kan stoppa detta redan vid gränsen är det smart användning av pengarna. Förutom att vissa inte vill ha in sakerna i landet är det en smart och effektiv användning av pengarna. Polisen är hårt pressad och har varit det särskilt det senaste året.

Vi har på andra utgiftsområden extra satsningar på polisen, men ett stärkt tullverk kan också avlasta polisen.

Anf. 172 LARRY SÖDER (KD):

Herr talman! Vi som medborgare runt om i landet förutsätter att staten tar hand om de uppgifter som de är ålagda att göra, till exempel att ombesörja den nationella säkerheten, se till att skola, barnomsorg och vård fungerar och är av så god kvalitet som möjligt i hela landet. Vi förutsätter även att vi när vi blir äldre får en pension som faktiskt går att leva på.

För att detta ska fungera måste vi ha en ekonomi som andas ordning och reda. En viktig beståndsdel för en ekonomi i balans är att upprätthålla skattemoralen, motarbeta skatteflykt och tillse att illegala varor inte kommer in i landet, eller för den delen motarbeta att smuggling förekommer och försätter hälsan i risk eller sätter marknadsbalansen ur spel.

Enligt Kristdemokraternas mening är syftet med skatterna att finansiera offentliga utgifter, styra den ekonomiska utvecklingen i en social och ekologisk riktning samt mildra inkomstspridningen.

Samtidigt riskerar för höga skatter att försämra ekonomins funktionsätt och leda till ett osunt ekonomiskt beteende. Strävan måste därför vara att skattesystemet är transparent och etiskt legitimt. Det är också viktigt att det utformas så att det stimulerar arbete, hederlighet, sparande och företagande.

Skattesystemet ska vara utformat så att den enskilde i största möjliga utsträckning får behålla sin egen lön eller pension innan kompletterande bidrag betalas ut.

Man kan som oppositionspolitiker fundera på om regeringens nya skatteiver står för att stimulera arbete, företagande och hederlighet.

Kilometerskatt, flygskatt, entreprenörsskatt, höjd skatt för alla med inkomster över ca 37 000 i månaden, höjd arbetsgivaravgift för unga, återinförande av särskild löneskatt för äldre personer över 65 år, halverat RUT, bankskatt och vinstbegränsningar i välfärden – listan kan göras längre. Detta är några av det sextioal skatter man har ägnat sitt intresse åt.

Min klara uppfattning är att några av dessa skatter givetvis kan vara befogade ur miljöhänsyn eller annan hänsyn. Men som en helhet och i den bild som tonar fram är det en politik som inte främjar företagande, inte främjar arbete och inte främjar ansvarstagande.

Min uppmaning till regeringen är att avstanna skatteivern och göra en större genomlysning av vart vi är på väg och vart ni tar Sverige. Vi måste premiera att människor tar ansvar i form av att driva företag, gå till sina jobb och betala de skatter som staten ålägger dem.

I en globaliserad ekonomi utsätts främst kapitalskattesystemet för konkurrens. Kapitalskatterna måste därför vara konkurrenskraftiga. Beskattning av inkomster, varor, tjänster, fastigheter, förmögenhet eller andra former av beskattning får inte urholka äganderätten och ska utformas enligt skatterättsliga principer som skatt efter bärkraft och likabehandling.

Skattesystemet ska bidra till ett gott klimat för företagsamhet och främja eget ansvarstagande. Det är dessutom viktigt att skattereglerna utformas så enkelt som möjligt för att underlätta för bland annat småföretagsamhet.

Skatternas utformning och förändring är oerhört viktiga för små och medelstora företag utifrån långsiktighet och deras fortlevnad. Vi vet att de nya jobben kommer hos småföretagen, och då bör vi som riksdag underlätta för småföretagarna och inte, som det nu verkar, skjuta in oss på allt för att beskatta det så hårt som möjligt.

Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten har fundamental betydelse för en väl fungerande ekonomi som präglas av ordning och reda. De tre myndigheternas service till medborgare och företagare bör fortsätta att förbättras. Det är centralt att e-tjänsterna vidareutvecklas. Samtidigt är servicekontoren viktiga för människor som ännu inte är lika bekväma med elektronisk kommunikation som vi andra är. Myndigheterna behöver därför även i fortsättningen ha god fysisk närvaro över hela landet.

Den svenska skattebasen bör skyddas. Samtidigt som det finns ett behov av en europeisk harmonisering är det viktigt att värna svenska intressen i det sammanhanget.

En förutsättning för att trovärdigheten för skattesystemet ska upprätthållas är att den svarta ekonomin motarbetas och minskas. Det är inte förenligt med god etik och ett gott samhällsansvar att undanhålla den skatt som är grunden för den välfärd vi har i Sverige. Skattebeslut som är fattade i god demokratisk ordning måste efterlevas. Annars riskerar välfärdens finansiering att urholkas.

Skatteverket ska fortsätta arbetet med att trycka tillbaka den svarta ekonomin. Det är extra viktigt att myndigheten upprätthåller sina höga förtroendesiffror bland allmänheten. Även dessa hjälper till att hålla uppe skattemoralen.

Vi välkomnar att regeringen vill att Skatteverket ska intensifiera arbetet med att bekämpa skattebrott, skattefusk och skatteundandragande. Vi anslår därför i likhet med regeringen 15 miljoner 2017 och 30 miljoner 2018, 2019 respektive 2020 för ändamålet.

Vi vill öka Kronofogdemyndighetens anslag med 10 miljoner per år 2017–2020 för att förebygga överskuldssättning och för att undvika långa handläggningstider.

Under 2015 ökade antalet barn som berördes av verkställda avhysningar. Vi vill att kronofogden prioriterar barnfamiljer och genom särskilda insatser för att motverka överskuldssättning försöker minska antalet barn som berörs.

Herr talman! Jag yrkar bifall till Alliansens reservation, nr 4.
(Applåder)

Anf. 173 JÖRGEN HELLMAN (S):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i betänkandet om anslagen till de tre myndigheterna Tullverket, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag om anslag för utgiftsområde 3 som totalt uppgår till 11 miljarder kronor 2017.

Ett högt förtroende och en stabil utveckling för svensk ekonomi tryggas genom ett tydligt regelverk och en ansvarsfull politik för investeringar i jobb och hållbar tillväxt.

En bred parlamentarisk uppslutning bakom det finanspolitiska ramverket lägger grunden för en ekonomisk politik där ordning och reda i de offentliga finanserna bidrar till en god ekonomisk utveckling och till att värna välfärden.

Dessa tre myndigheter är centrala i vår statsförvaltning för skatteuppbörd, tull och indrivning.

I budgeten föreslås en del satsningar. Arbetet med att genomföra det av regeringen och Vänsterpartiet framförhandlade tiopunktsprogrammet mot skattefusk fortsätter. I budgeten föreslås ökade resurser till Skatteverket för arbetet med att bekämpa skattebrott, skattefusk och skatteundandraganden.

I spåren av både Luxleaks och Panamaleaks har det visat sig att även svenska medborgare deltar i den globala skatteflykten till lågbeskattade paradisöar och bergsfurstendömen som Liechtenstein. Tack och lov håller G20, OECD och EU på att stänga detta skatteflyktsfönster genom olika internationella och europeiska överenskommelser.

Det är oerhört utmanande att se hur stora koncerner och rika eliter betalar mindre skatt än vanliga små och medelstora företag och låg- och medelinkomsttagare. Det behöver skapas en rejäl skämsfaktor kring fusket och trixandet.

Kopplingen till kriminella yrkesgrupper och terrorism vad gäller skattefusk och skatteundandragande ska inte heller underskattas. Kriminella och terrorister vill inte redovisa inkomster och tillgångar. Att strypa deras inkomster och beslagta deras tillgångar är effektiva åtgärder mot deras verksamhet.

Vi socialdemokrater har välkomnat OECD:s så kallade BEPS-projekt och den lagstiftning som följt i projektets spår med olika regler och rutiner.

Samarbetet inom EU och beslut i denna kammare om skatteavtal länder emellan är mycket viktiga. Det är också ett sätt att stödja och hjälpa utvecklingsländer. Vi motar korruption, ger länderna möjlighet att öka sina skatteinkomster och främjar verklig demokratisk utveckling.

Myndigheterna ska utifrån sina respektive kompetensområden fortsätta att delta i arbetet mot den organiserade brottsligheten.

Herr talman! För att få riktig fart på arbetet mot skattefusk här hemma ökas Skatteverkets anslag tillfälligt med 15 miljoner 2017 och 30 miljoner 2018, 2019 respektive 2020.

Myndigheterna inom utgiftsområdet ska underlätta för medborgare och företag att göra rätt för sig. De som kommer i kontakt med myndigheterna ska få en enhetlig behandling och känna förtroende för ett rättssäkert regelsystem. Kvinnor och män ska ges samma möjligheter och villkor vid kontakter med dessa myndigheter.

De regelverk och rutiner som myndigheterna själva disponerar över ska vara så enkla som möjligt. För att stärka legitimiteten ska dessa vara möjliga att förstå och inte leda till onödigt stora administrativa kostnader för dem som ska tillämpa reglerna. Nyttan av förenklingar ska alltid vägas mot behovet av att säkerställa uppbörden och intäkterna samt att motverka fel och fusk.

Herr talman! Kontroller och sanktioner syftar till att förstärka och upprätthålla normer så att regelverk följs.

Fortsatta förändringar och effektiviseringar inom området är nödvändiga för att klara av framtidens krav. Standardisering och automatisering av arbetsflöden liksom utveckling av digitala tjänster för att effektivisera är av stor betydelse. Detta behöver dock inte betyda att man centraliserar verksamheten. Myndigheternas utveckling ska förbättra servicen till medborgare och företag och i lämpliga delar bygga på gemensamma lösningar för vår statsförvaltning.

Vi anser att mer behöver göras för att beivra skattefusk. Vi har redan föreslagit en lång rad åtgärder, och en del är redan beslutade här i kammaren. Det handlar om skatteavtal, som en tidigare talare beskrev, och om personalliggare, månadsrapporter med mera. Detta har naturligtvis betydelse för inkomsterna till staten, men minst lika viktigt är det att få konkurrensneutralitet mellan företag och att villkoren för de anställda i företagen är rimliga.

Anf. 174 LARRY SÖDER (KD) replik:

Herr talman! Jag vill först tacka regeringen och Socialdemokraterna för att vi samfällt jobbar mot skatteundandragande. Vi försöker hjälpas åt på bästa sätt, och jag tycker att samarbetet fungerar ganska bra. Det gör mig glad.

Det som jag skulle vilja ställa lite frågor om rör det som jag i mitt anförande kallade skattegiven, det vill säga att man har alla upptänkliga nya skatter som man vill införa och som skapar en problematik på arbetsmarknaden och för företagare. Jag tänker mest på den så kallade entreprenörs-skatten, eller 3:12-regeln.

Det finns ett utredningsförslag där man slår undan benen för många småföretagare, både när det gäller förenklingsregeln, som man försämrar betydligt genom att sänka golvet, och när det gäller huvudregeln, där man ändrar procentsatserna för löneuttaget.

Jag skulle vilja veta om regeringen är beredd att diskutera hur man kan göra det hela på ett betydligt mer smakfullt sätt för småföretagarna och om man är öppen för dialog eller om man tänker köra igenom detta i riksdagen utan att fundera på vad det skapar för problem för småföretagen.

Anf. 175 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Larry Söder!

Detta är ett förslag som en utredare har lagt fram, och det ska nu remissbehandlas. Regeringen är öppen för en dialog för att få ett bra förslag. Där finns remiss men även en möjlighet att partier emellan resonera om denna viktiga fråga. Men det är som sagt inte detta vi behandlar i dagens betänkande, utan vi behandlar budgeten för Skattemyndigheten, Tullverket och Kronofogdemyndigheten.

För att svara på frågan har utredningen kommit med ett förslag, som nu är ute på remiss. Nu ska det bli politiska diskussioner, och vi får hoppas att det kommer ett bra förslag till vår kammare när detta sedan ska beslutas i höstbudgeten.

Herr talman! Vi resonerar om utgiftsområdesbudgeten. Det är glädjande att Kristdemokraterna stöder satsningen på 15 miljoner kronor till Skattemyndigheten för 2017. Men jag är lite nyfiken på hur ni får ihop er ekonomi, Larry, med tanke på att ni i ert budgetalternativ minskar ramen med 40 877 000.

Anf. 176 LARRY SÖDER (KD) replik:

Herr talman! Eftersom vi inte har regeringens skattegiv kan vi givetvis inte ösa lika mycket pengar, utan vi tycker att pengarna gör mest nytta hos den enskilda människan eller hos företagen, för att skapa nya jobb. Det är klart att regeringen har mer pengar att sätta sprätt på.

Det är detta som är min farhåga: att vi står här nästa år och diskuterar skatt, tull och exekution och att regeringen fortsätter att få bågaren att rinna över alltför mycket och att en entreprenörsskatt har införts som slår undan benen för småföretagarna.

Jag ska formulera om min fråga om entreprenörsskatten och 3:12-regeln, som jag är mycket orolig över: Har Socialdemokraterna farhågor om att utredningens förslag kommer att slå mot småföretagen på det sätt som jag beskriver, det vill säga att många småföretag kommer att välja att inte anställa en ny person och kanske till och med väljer att göra något helt annat i stället för att ha ett företag, det vill säga gå till en anställning i stället?

Detta tror jag är mycket sämre för Sverige. Då får regeringen inte samma skatteunderlag att sätta sprätt på nästa år. Jag tycker att detta tillhör ämnet, och jag skulle vilja ha ett svar.

Anf. 177 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Herr talman! Detta är en oerhört viktig fråga för företagen och för Sveriges tillväxt.

Det finns många delar i förslagen som remissinstanserna får fundera på och som vi sedan får utvärdera. Det ena är generationsväxlingen inom ett företag. Det andra är de principer som funnits när det gäller att folk med väldigt höga löner i bolagen har växlat över från löner till utdelningar. Något man kan fundera på är hur man ska stimulera företagandet men inte skattetrixandet. Detta är en viktig del i diskussionerna om 3:12-reglerna.

Vi får se vad remissomgångarna beskriver och vad diskussionerna mellan partierna kan ge för att vi ska få bra spelregler för företagare, så att vi kan få tillväxt.

Jag konstaterar att du inte hade något svar, Larry Söder. Precis som regeringen satsar ni 15 miljoner på Skatteverket – det är väldigt bra för att motverka skatteflykt och skattefusk – men ni minskar anslaget med 40 877 000.

Anf. 178 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Vi debatterar nu här i kväll utgiftsområde 3 och anslagen till Skattemyndigheten, Kronofogdemyndigheten och Tullverket. Det är tre viktiga myndigheter som vi anslår nästan 11 miljarder kronor till, för att upprätthålla skattesystemet, betalningsviljan och kontrollen över varor som kommer in i vårt land.

Den som är satt i skuld är icke fri, brukar man säga emellanåt. Det är alltför många som är överskuldssatta i Sverige i dag. Detta får många olika negativa konsekvenser, för den enskilde ofta i form av ohälsa och ett begränsat liv. Det finns väldigt få, om ens några, incitament till att jobba och tjäna pengar eftersom de försvinner direkt. Det får även konsekvenser för omgivningen – värst är det kanske för eventuella barn – men även för samhället i övrigt när det inte finns några incitament för arbete.

En ny skuldsaneringslag är på väg att börja gälla. Det är väldigt viktigt och kan göra att fler kan ta sig ur en fruktansvärd situation. Kronofogdens arbete med att förbättra skuldsaneringen är prioriterat, och de får särskilda pengar i anslaget för detta.

Kronofogden har en viktig roll också i arbetet mot grov organiserad brottslighet. Förra hösten gavs ett särskilt regeringsuppdrag om samverkan till elva olika myndigheter. När polisen gör tillslag mot mc-gäng eller andra kriminella ligor och dessa har tillgångar på sig kan bättre samverkan göra att kronofogden kan ta tillgångarna vid tillslaget.

Vi måste på alla olika sätt jaga de organiserade kriminella och mota dem när de försöker sätta sig över vårt rättssamhälle. Givetvis har Skatteverket en oerhörd viktig roll i denna fråga. De får ytterligare redskap för att kunna bekämpa den svarta ekonomin på olika sätt.

I förslaget gör regeringen också en särskild insats mot skattefusk och skatteundraganden. Jag har sagt detta förut, men det är värt att upprepa: Arbetet mot grov organiserad brottslighet är inte bara en fråga för polisen utan även i allra högsta grad för andra myndigheter. Vi driver på detta politiskt, och vi måste fortsätta att göra ännu mer.

Skatteverket har ett arbete att göra när det gäller förtroendet. Det är högt i de mätningar som finns, men ledningen har under det gångna året gjort misstag och måste arbeta för att återupprätta sitt förtroende.

Liberalerna och Mathias Sundin talade om flera intressanta saker gällande den tekniska utvecklingen och behovet av digitalisering, som alla våra myndigheter behöver jobba med. Han tog också upp frågan om skattereform. Det är något som vi behöver tala mer om mellan partierna, hur en sådan skulle kunna göras. Det är mycket som har hänt sedan den senaste gjordes, dels den tekniska utvecklingen, digitaliseringen och allt som hänger samman med den, dels andra förändringar som vi måste ta tag i. På miljöområdet måste vi hitta sätt att avstyra den globala uppvärmningen,

och skatter är ofta ett bra och kostnadseffektivt sätt att komma till rätta med utsläpp.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 7 december.)

Prot. 2016/17:38
1 december

Skatt, tull och
exekution

§ 14 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 30 november

2016/17:167 Social housing i Göteborg

av *Robert Hannah* (L)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 30 november

2016/17:397 Propositionen om registerutdrag i arbetslivet

av *Jenny Petersson* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:398 Märkning av vinterdäck för tunga fordon

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2016/17:399 Vinterutrustning i tunga fordon

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2016/17:400 Märkning av vinterdäck för tunga fordon

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2016/17:401 Malmö högskola

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2016/17:402 Övergångsbestämmelser för EB- och IB-elever

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2016/17:403 Enqa och kvalitetssäkringssystemet

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 30 november

2016/17:352 UD:s reserekommendationer

av *Maria Andersson Willner* (S)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:337 Deltagarnas aktivitet inom etableringen

av *Elisabeth Svantesson* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:358 Laxfiske i södra Östersjön

av *Peter Jeppsson* (S)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:346 Regeringens förslag till ny regionindelning

av *Ann-Britt Åsebol* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2016/17:344 Sveriges krav på generalsekreterare för Unesco

av *Sofia Arkelsten* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:351 Ökad utsatthet för sexualbrott bland kvinnor

av *Ellen Juntti* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:348 Genomsökning av båtar

av *Krister Hammarbergh* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:347 Inrättandet av en brottsofferportal

av *Krister Hammarbergh* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:349 Storregionernas legitimitet

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2016/17:350 Arbetslöshetsmål 2020

av *Jenny Petersson* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:353 Fortsatta oklarheter gällande underlag om personlig assistans

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:355 Åtgärder för minskat stöd till terrorism

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:356 Snabbare lagföring för ungdomar som begår brott

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:357 Högskolors autonomi

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2016/17:362 Skyddet av Vätterns vatten

av *Peter Persson* (S)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:359 Framtidens vattenbrist

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2016/17:365 Översyn av regelverket kring balanskravet och god ekologisk hushållning i kommunerna

av *Gunilla Nordgren* (M)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2016/17:370 Hästens bidrag till öppna landskap

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:368 Vattenkraften och energiöverenskommelsen

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

Prot. 2016/17:38

1 december

-----

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 18.20.

Sammanträdet leddes

av andre vice talmannen från dess början till och med § 5 anf. 1 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.48,

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.56,

av förste vice talmannen därefter till och med § 13 anf. 172 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 5 Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet	3
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU6	3
Anf. 1 JENNIE ÅFELDT (SD)	3
Anf. 2 MATHIAS TEGNÉR (S)	4
Anf. 3 JOHAN FORSSELL (M)	5
Anf. 4 MARIA FERM (MP)	7
(Beslut fattades under § 10.)	8
§ 6 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8
Kulturutskottets betänkande 2016/17:KrU1	8
Anf. 5 OLOF LAVESSON (M)	8
Anf. 6 GUNILLA CARLSSON (S) replik	11
Anf. 7 OLOF LAVESSON (M) replik	11
Anf. 8 GUNILLA CARLSSON (S) replik	12
Anf. 9 OLOF LAVESSON (M) replik	12
Anf. 10 ARON EMILSSON (SD) replik	13
Anf. 11 OLOF LAVESSON (M) replik	13
Anf. 12 ARON EMILSSON (SD) replik	14
Anf. 13 OLOF LAVESSON (M) replik	14
Anf. 14 ARON EMILSSON (SD)	15
Anf. 15 PER LODENIUS (C)	17
Anf. 16 BENGT ELIASSON (L)	19
Anf. 17 ROLAND UTBULT (KD)	20
Anf. 18 GUNILLA CARLSSON (S)	22
Anf. 19 ARON EMILSSON (SD) replik	23
Anf. 20 GUNILLA CARLSSON (S) replik	24
Anf. 21 ARON EMILSSON (SD) replik	24
Anf. 22 GUNILLA CARLSSON (S) replik	25
Anf. 23 NICLAS MALMBERG (MP)	25
Anf. 24 OLOF LAVESSON (M) replik	27
Anf. 25 NICLAS MALMBERG (MP) replik	28
Anf. 26 OLOF LAVESSON (M) replik	28
Anf. 27 NICLAS MALMBERG (MP) replik	29
Anf. 28 ROSSANA DINAMARCA (V)	29
(forts. § 8)	30
Ajournering	31
Återupptaget sammanträde	31
§ 7 Frågestund	31
Anf. 29 ANDRE VICE TALMANNEN	31
<i>Arbetsförmedlingen .....</i>	<i>31</i>
Anf. 30 ELISABETH SVANTESSON (M)	31
Anf. 31 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S)	31
Anf. 32 ELISABETH SVANTESSON (M)	32

Anf. 33 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	32
<i>Mål för bredbandsutbyggnad</i>	32
Anf. 34 HÅKAN SVENNELING (V).....	32
Anf. 35 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	33
Anf. 36 HÅKAN SVENNELING (V).....	33
Anf. 37 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	33
<i>Skärpta straff för vapenbrott</i>	33
Anf. 38 ADAM MARTTINEN (SD).....	33
Anf. 39 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	33
Anf. 40 ADAM MARTTINEN (SD).....	34
Anf. 41 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	34
<i>Hushållens skuldsättning</i>	34
Anf. 42 NIKLAS KARLSSON (S)	34
Anf. 43 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	34
Anf. 44 NIKLAS KARLSSON (S)	35
Anf. 45 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	35
<i>Avvecklingen av fas 3</i>	35
Anf. 46 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	35
Anf. 47 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	36
Anf. 48 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	36
Anf. 49 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	36
<i>Resurser till polisen i Malmö</i>	36
Anf. 50 ANDERS HANSSON (M).....	36
Anf. 51 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	37
Anf. 52 ANDERS HANSSON (M).....	37
Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	37
<i>Jämställda löner</i>	37
Anf. 54 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP).....	37
Anf. 55 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	38
Anf. 56 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP).....	38
Anf. 57 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	38
<i>Förtroendet för den svenska polisen</i>	38
Anf. 58 ROGER HADDAD (L).....	38
Anf. 59 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	39
Anf. 60 ROGER HADDAD (L).....	39
Anf. 61 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	39
<i>Åtgärder för ökat bostadsbyggande</i>	39
Anf. 62 MATS GREEN (M)	39
Anf. 63 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	40
Anf. 64 MATS GREEN (M)	40
Anf. 65 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP)	40
<i>Bostäder till flyktingar och sanktioner mot kommuner</i>	40
Anf. 66 ÅSA ERIKSSON (S).....	40
Anf. 67 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	41

Anf. 68 ÅSA ERIKSSON (S)	41
Anf. 69 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	41
<i>Danstillstånd</i>	41
Anf. 70 JOHAN HEDIN (C).....	41
Anf. 71 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	42
Anf. 72 JOHAN HEDIN (C).....	42
Anf. 73 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	42
<i>Regeringens ansvar för konsekvenserna av anvisningslagen</i>	42
Anf. 74 ROGER HEDLUND (SD)	42
Anf. 75 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	43
Anf. 76 ROGER HEDLUND (SD)	43
Anf. 77 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	43
<i>Riksdagens inflytande och beredningstvånget</i>	43
Anf. 78 EVA LOHMAN (M).....	43
Anf. 79 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	44
Anf. 80 EVA LOHMAN (M).....	44
Anf. 81 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	44
<i>Marknadshyror och utdelning från de kommunala bostadsbolagen</i>	44
Anf. 82 PATRIK LUNDQVIST (S).....	44
Anf. 83 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	45
Anf. 84 PATRIK LUNDQVIST (S).....	45
Anf. 85 Statsrådet PETER ERIKSSON (MP).....	45
<i>Skattehöjningarnas effekter på jobb och företagande</i>	45
Anf. 86 JÖRGEN WARBORN (M).....	45
Anf. 87 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	46
Anf. 88 JÖRGEN WARBORN (M).....	46
Anf. 89 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	46
<i>Åtgärder mot terrororganisationers finansiering och rekrytering</i>	46
Anf. 90 LAWEN REDAR (S).....	46
Anf. 91 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	47
Anf. 92 LAWEN REDAR (S).....	47
Anf. 93 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	47
<i>Antalet nyanlända i arbete</i>	47
Anf. 94 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	47
Anf. 95 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	48
Anf. 96 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	48
Anf. 97 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	48
<i>Vilseledande marknadsföring</i>	49
Anf. 98 HILLEVI LARSSON (S).....	49
Anf. 99 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	49
Anf. 100 HILLEVI LARSSON (S).....	49

Anf. 101 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	50	Prot. 2016/17:38
<i>Följderna av kilometerskatt, flygskatt och höjd drivmedelsskatt.....</i>	<i>50</i>	1 december
Anf. 102 LOTTA FINSTORP (M).....	50	-----
Anf. 103 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	50	
Anf. 104 LOTTA FINSTORP (M).....	50	
Anf. 105 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	51	
<i>Turkiets ifrågasättande av Lausannefreden.....</i>	<i>51</i>	
Anf. 106 SOTIRIS DELIS (M)	51	
Anf. 107 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	51	
Anf. 108 SOTIRIS DELIS (M)	51	
Anf. 109 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	52	
<i>Anvisningslagen och moderatledda kommuners ansvar.....</i>	<i>52</i>	
Anf. 110 HANIF BALI (M)	52	
Anf. 111 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	52	
Anf. 112 HANIF BALI (M)	52	
Anf. 113 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	53	
<i>Statsbidrag till islamistiska och våldsbejakande organisationer.....</i>	<i>53</i>	
Anf. 114 ISABELLA HÖKMARK (M)	53	
Anf. 115 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	53	
Anf. 116 ANDRE VICE TALMANNEN.....	53	
§ 8 (forts. från § 6) Kultur, medier, trossamfund och fritid		
(forts. KrU1)	53	
Anf. 117 ARON EMILSSON (SD) replik.....	53	
Anf. 118 ROSSANA DINAMARCA (V) replik	54	
Anf. 119 ARON EMILSSON (SD) replik.....	54	
Anf. 120 ROSSANA DINAMARCA (V) replik	55	
Anf. 121 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	55	
Anf. 122 OLOF LAVESSON (M) replik	57	
Anf. 123 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	58	
Anf. 124 OLOF LAVESSON (M) replik	58	
Anf. 125 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	59	
Anf. 126 ROLAND UTBULT (KD) replik.....	59	
Anf. 127 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	59	
Anf. 128 ROLAND UTBULT (KD) replik.....	60	
Anf. 129 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	60	
Anf. 130 PER LODENIUS (C) replik	61	
Anf. 131 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	61	
Anf. 132 PER LODENIUS (C) replik	61	
Anf. 133 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	62	

Anf. 134 ARON EMILSSON (SD) replik	62
Anf. 135 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	63
Anf. 136 ARON EMILSSON (SD) replik	64
Anf. 137 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	64
Anf. 138 BENGT ELIASSON (L) replik.....	65
Anf. 139 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	65
Anf. 140 BENGT ELIASSON (L) replik.....	65
Anf. 141 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	66
(forts. § 11).....	66
Ajournering.....	66
Återupptaget sammanträde.....	66
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 30 november	66
CU1 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.....	66
TU5 Upphandling av vissa kollektivtrafiktjänster	69
KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	69
§ 10 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	69
SfU6 Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet	69
§ 11 (forts. från § 8) Kultur, medier, trossamfund och fritid (forts. KrU1)	70
Anf. 142 SAILA QUICKLUND (M).....	70
Anf. 143 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD)	71
Anf. 144 MARIE-LOUISE RÖNNMARK (S)	72
(Beslut skulle fattas den 7 december.).....	73
§ 12 Internationell samverkan.....	73
Utrikesutskottets betänkande 2016/17:UU1	73
Anf. 145 KARIN ENSTRÖM (M).....	73
Anf. 146 BJÖRN SÖDER (SD)	75
Anf. 147 KERSTIN LUNDGREN (C).....	76
Anf. 148 KENNETH G FORSLUND (S) replik.....	78
Anf. 149 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	78
Anf. 150 KENNETH G FORSLUND (S) replik.....	79
Anf. 151 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	79
Anf. 152 MATHIAS SUNDIN (L)	79
Anf. 153 SOFIA DAMM (KD).....	80
Anf. 154 KENNETH G FORSLUND (S)	82
Anf. 155 MATHIAS SUNDIN (L) replik	83
Anf. 156 KENNETH G FORSLUND (S) replik.....	83
Anf. 157 MATHIAS SUNDIN (L) replik	84
Anf. 158 KENNETH G FORSLUND (S) replik.....	84
Anf. 159 KARIN ENSTRÖM (M) replik	84
Anf. 160 KENNETH G FORSLUND (S) replik.....	85
Anf. 161 KARIN ENSTRÖM (M) replik	85
Anf. 162 KENNETH G FORSLUND (S) replik.....	85

Anf. 163 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP).....	86	Prot. 2016/17:38
(Beslut skulle fattas den 7 december).....	87	1 december
§ 13 Skatt, tull och exekution.....	87	-----
Skatteutskottets betänkande 2016/17:SkU1	87	
Anf. 164 PER ÅSLING (C).....	87	
Anf. 165 RASMUS LING (MP) replik	89	
Anf. 166 PER ÅSLING (C) replik	89	
Anf. 167 RASMUS LING (MP) replik	89	
Anf. 168 PER ÅSLING (C) replik	90	
Anf. 169 MARIA MALMER STENERGÅRD (M).....	90	
Anf. 170 OLLE FELTEN (SD)	92	
Anf. 171 MATHIAS SUNDIN (L).....	94	
Anf. 172 LARRY SÖDER (KD).....	95	
Anf. 173 JÖRGEN HELLMAN (S)	97	
Anf. 174 LARRY SÖDER (KD) replik.....	98	
Anf. 175 JÖRGEN HELLMAN (S) replik	99	
Anf. 176 LARRY SÖDER (KD) replik.....	99	
Anf. 177 JÖRGEN HELLMAN (S) replik	99	
Anf. 178 RASMUS LING (MP).....	100	
(Beslut skulle fattas den 7 december.).....	101	
§ 14 Anmälan om interpellation	101	
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	101	
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	102	
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 18.20.....	103	